

Uqal̄hich Aglaan̄i John-ŋum

Uqalthum Timinītha

¹ Aullaŋniisaqqaagatakiŋmi ittuq Uqaliq, Uqaliq iqataupluni Agaayyutmi, suli Uqaliq Agaayyutaupluni. ² Ilaa piqatauniqsuq Agaayyutmi aullaŋniisaqqaagatakiŋmi. ³ Taavrumuuna Uqalikun Agaayyutim iñiqtaŋigai supayaat. Atausriuraqunniñ iluqaaniñ iñiqtaŋikkaŋaniñ iñiqtaunŋitchuq ilaa piillugu. ⁴ Uqaliq kaŋigigaa iñuul̄hum. Taavruma iñuul̄hum iñuich qaggutigai, kaŋiqsiŋiksraŋatnun Agaayyutmik. ⁵ Taamna qauma qaggutriruaq taaqtuamik, taaqtuam qamilguitchaa.

⁶ Agaayyun kilgiruaksramik tuyuqaŋniqsuq, iñuŋmik atil̄ŋmik John-mik, ⁷ taivrumuuna qaumakun iñuŋmik uqautrityaqtitlugu. Aggiŋniqsuq iluqaisa kilgutmik tusraatquplugich ukpiqsritquplugillu. ⁸ John ilaa taivrumiŋaunŋitchaluaqhuni, aggiŋniqsuq taivrumiŋa qaumamik uqautrityaqhuni.

⁹ Taimmataimña qauma ilumun aggiŋiŋmiñi nunam iñuiñun kaŋiqsipchaityaqtuaq iñupayaanik nunami. ¹⁰ Ilaa itman nunami, nuna iñiqtaupluni Ilaagun, naagasuli nunam iñuiñ il̄itchuŋiŋiñiŋaat. ¹¹ Ilaa il̄amiñun tikitman, il̄aiñ akuqtunŋitchaat. ¹² Aglaan il̄aŋich ukpiqsripl̄utin̄ akuqtuiruat ilaanik, ilaan qitungaŋiliutipkaŋai Agaayyutmun. ¹³ Tamatkua aniñŋitchut timim

qitungiulhagun naagaqaa iñuum pisulhagun, aglaan anitqinñiqsut tuvraglugu Agaayyutim pisulha.

¹⁴ Taamna taggisigaqtuaq Uqaligmik iñuguqhuni akunnaptikni iñuuniaqtuq. Uvagut qinñigikput kamanautaa inuqtuummataitchuaq ihuaqqutrihikun suli ilumutuuhikun. Taamna kamanaun pilium Ilaan akuqtuağigaa aapamiñiñ Iğñituanuñigmigun. ¹⁵ John-ñum taamna uqautiginigaa. Itnautigiplugu, “Taamna uqautigikkağa itnaqama, ‘Taimña agqisuaksraq aqupkun kamanatluktuq uvañniñ, takku anigaluaqnaña inñaniksimaaghuni.’” ¹⁶ Inuqtuusrimaiñigmimiñ nagliktagmigon Ilaan piluutiqağaatigut; iluqata ikayuğaatigut ikayutqigaaqhuta ihuaqqutmigun. ¹⁷ Agaayyutim qaitchaa maligutaksraq uumuuna Moses-kun, aglaan ihuaqqun suli ilumutuuliq Jesus Christ-kun agqisuk. ¹⁸ Kia-unniñ Agaayyun qinñingaaqsimaitchaa, kisimi Atautchim, taavruma atrinuruam Agaayyutmi suli Aapam sanigaaniittuam, ilitchuğipkautigigaa.

John Paptaaqtichirim Nipliħa Christ-ñunğinñipluni

¹⁹ Jew-ñuruat Jerusalem-miñ tuyuqağniqmata agaayuliqsunik Levi-tkuayaaniglu apiqsruğiaqlugu John kisuupmaan, ²⁰ itna kiggutiksraisuñaqani uqautinigai nalupqinaiqlugu, “Uvaña Christ-ñunğitchuña; Anniqsuqtiksrautaunğitchuña.” ²¹ “Kisuuvitmi? Elijah-ñuvich?” John-ñum kiuniğai, “Taavrumiñaunğitchuña.” “Naaga taimña Moses-ñum uqautigikkaña sivuniksriqirauvich?” John-ñum piñigai, “Taimñaunğitchuña.” ²² Nipliutilğinñiğaat,

“Uqautitigutmi kisuutilaaqnik. Uvagut kiggutiqaqtuksraurugut tuyugiriptiknun. Qanuqsamma nipliutigivich ilipkun?” ²³ John kiuniġai, “Uvaṇa taimñauruṇa uqaġimakkaṇa Isaiah-m sivuniksriqirim, itna, Iñuk tuqḷuqtuaq iñuiḷaamiñ, Itqanaiyautisiuṇ apqutiksraṇa Atanġum, nalġuġlugu tumiksraṇa.” *Isaiah 40:3*

²⁴⁻²⁵ Taapkua uqqiraqtit tuyuuruat Pharisee-ṇuruaniñ, John apigilgiññaat, “Uvva, Christ-ṇunġiññiġuvich naagaqaa Elijah-ṇunġitchuvich, naagaqaa taimña sivuniksriqiraunġitchuvich, suvaata paptaaġivich?” ²⁶ John kiuniġai, “Uvaṇa paptaaġutiqaqtuṇa imikun. Aglaan akunnapsitñi qichaqtuq ilitchuġimaisaqsi. ²⁷ Ilaa aqupkun sagviġisiruq. Uvaṇa siñiilguyumiñaitchuṇaunniñ aluġutiṇnik.” ²⁸ Tamatkua atuummiñiqsut Bethany-mi Perea-mi Jordan taavanitchianani John-ṇum paptaaqtitchiviani.

Agaayyutim Ipnaiyaṇa

²⁹ Uvlutqikman John-ṇum Jesus qiñiġniġaa utlautiruaq inmiñun, aasrii upyakḷugu, “Uvvauna Agaayyutim ipnaiyaṇa piġityaqtuaq nunam iñuiñ killuutaatnik! ³⁰ Ilaa taimñauruq uqautigikkaġa itnautigiḷugu, ‘Iñuk imma agġiñiaqtuq akiaqtiksraġa. Kamanatluktuaq uvaṇniñ, takku ilaa anigaluaqnaṇa inṇaniksimaaqhuni.’ ³¹ Uvaṇa nalugaluaqḷugu kisuugisiḷha, tikiumaruṇa paptaaġusriqḷuṇa imiġmik ilitchuġipkautigisrukḷugu Israel-aagmiunun.” ³² Uvva itnailiḷugu John-ṇum ilisimarrigaa, “Uvaṇa qiñiġiga Ipqiṭchuaq Irrusriq atqaqtuaq pakmakṇa atriqaqhuni tiṇmiagruuratun

aasrii ilaaniitluni. ³³ Kanjicsianingitchhaluagiga kisuutilaana, aglaan Agaayyutim tuyugirima imikun paptaagityaquna, uqautigaana itna, 'Ivich qiniqisigiñ Ipqitchuaq Irrusriq atqaqpan aasrii inillaguni iñunmun, ilaa taimñaugisiruaq paptaagiruksraq Ipqitchuakun Irrutchikun.' ³⁴ Aasrii uvaña qinianikkiga taamna atuumaruuaq aasrii uqautigitlaplugu Iqniqihagun Agaayyutmun."

Jesus-ñum Sivulliich Maliguaqtai

³⁵ Uvlutqikman John taraniilgiññiqsuq malgunnik maliguaqtinmiñik piqasriqhuni. ³⁶ Qiniqamiun Jesus apqusraaqtuaq John-ñum upyañnigaa, "Uvvauna Agaayyutim ipnayaana." ³⁷ Taapkuak maliguaqtik tusraaplugu taatnaqman, maliutiniqaaq Jesus. ³⁸ Jesus-ñum kinjaqami, maliutiniqmakni qiniqlugik apiginiqik, "Sua pakikipitchu?" Taapkuak kiuniqaaq, "Rabbi, nani tukkuqaqpich?" (Taamnaguuaq Rabbi mumiutiqaqtuaq ilisautrimik.) ³⁹ Ilaan kiuniqik, "Uvunaqutik qiniqiatku!" Taapkuak utlauti'amik qiniqniqaaq nani irviqaqtilaana, aasrii uvlivigiplugu. Sisamanun tuqtuqtaq iliyunnaqsiruami sassaq unnuksraaqman. ⁴⁰ Taapkuak tusraaplutik John-ñum uqautaanik maliutriruak Jesus-mik ilaqataa atiqagñiqsuq Andrew-mik, Simon Peter-m aniqatigiplugu. ⁴¹ Andrew-m sivulliuplugu paqilgaagñigaa aniqatni Simon uqautiplugu, "Uvaguk paqitkikpuk Messiah" (mumiutiqaqtuaq Christ-mik naagaqaa Anniqsuqtimik), ⁴² aasrii Simon Jesus-muutiplugu. Jesus-ñum qiniqlugu

nipliutiniġaa, “Ilvichuvva Simon, iġñiġa John. Taiyuutinikkisirutin Cephaz-mik” (mumiutiqaqtuamik Peter-mik Iyaġanmiglu).

Jesus Tuqłuiħa Philip-mik Suli Nathanael-mik

⁴³ Uvlutqikman Jesus sivunniġñiqsuq Galileemugukhuni. Ilaan Philip paqitlugu nipliutiniġaa, “Maliguanġa!” ⁴⁴ Philip-guuq Bethsaidagmiuġuniqsuaqtuuq Andrew-mlu Peter-mlu irviakni. ⁴⁵ Philip-ġumli nalautlugu Nathanael, uqautiniġaa “Uvagut paqitkikput taimña Moses-ġum uqautigimakkaġa maligutaksrani suli sivuniksriqirit uqautigikkaġat. Ilaa Jesus-ġuniqsuq, Nazareth-miu, Joseph-ġum iġñiġa.” ⁴⁶ Nathanael-ġum piñiġaa, “Qanusriq nakuuruuq aggitłava Nazareth-miñ?” Philip kiugaa, “Ki-ataamili qiñiġiaqsagun!” ⁴⁷ Jesus-ġum qiñiqamiuġ Nathanael utlautiruuq iġmiñun nipliġñiqsuq, “Uvvauna Israel-aagmiupiaġataq! Ilaani piitчуq pigiiłaq.” ⁴⁸ Nathanael-ġum apiqsruġniġaa, “Qanuqługu iłisimaviġa?” Jesus-ġum kiugaa, “Philip-mun tuqługaluaqtitnak qiñianinġniġiki piñ atanjusrima'avich asrirriraġaqtuami napaaqtumi.” ⁴⁹ Nathanael-ġum kiugaa, “Iłisautrii! Ilvich Agaayyutim Iġñiġiniġaatin! Israel-aagmiut umialiginigaaatin!” ⁵⁰ Jesus-ġum kiugaa, “Ilvich ukpiliqsipich qiñiġni'apkiñ sivuani ataani napaaqtum asrirriraġaqtuam? Qiñiġisirutin kamanatluktuanik taavrumakkaġa.” ⁵¹ Jesus-ġum nipliutipsaaġniġai, “Iłumutuuruamik nipliutigipsi, ilipsi qiñiġisigiksi qilak anmaqpan suli Agaayyutim israġulgi mayutmuktuat naagaqaa atqaqtuat Iñuum Iġñiġanun.”

2

Jesus-ŋum Atlanŋuqtitchiḷha Imiǵmik
Misruqqumun

¹ Uvluk piñayuakun katchuutniaqtuak inniqsuk Cana-mi nunaqqimi Galilee-mi ittuami. Jesus-ŋum aakaŋa itmiñiqsuq. ² Suli Jesus-lu maliguaqtiniḷu aiyugaaqtaupmiñiqsut katchuutniaqtuanun. ³ Misruǵuutaat nunupman, Jesus-ŋum aakaŋan nipliutiniǵaa, “Ukua misruǵuutaiqsut.” ⁴ Jesus-ŋum kiuniǵaa, “Tili-uqtaksraǵingitchikma sutquluŋa. Piviksraǵasuli tikiumaitchuq.” ⁵ Jesus-ŋum aakaŋan uqautiniǵai savaktit, “Piyumigiksi qanupayaaq tilikpasri.” ⁶ Taraniguuq itchaksrat qattaliat iyǵaich imiǵnun inniqsut, atausriq immaqtutilaaqallaapluni iñuiññaqtun naagaqaa iñuiññaq qulit gallontun, Jew-ŋuruat maligutaksrirusriǵikkaǵmikkun iǵǵuutiksraqtuǵvikaanich. ⁷ Jesus-ŋum uqautiniǵai, “Immiqsigik qattat imiǵmik.” Tarra immiǵniǵaich qaqlukpiuraqlugich. ⁸ Tarakŋaasrii Jesus-ŋum nipliutigai, “Tarakŋa qalusriḷusri, niǵiqpaktuat aŋalataat payuksiun!” Taapkua payuŋniǵaat. ⁹ Aŋalataata niǵiqpaktuat uukamiuŋ imiq misruǵuǵuqtitaq naluniǵaa nakitñaaqtautilaaŋa tamarruma misruqqum, aglaan taapkua savaktit qalusriruat imiǵmik iḷisimanigaa. Taavruma aŋalataata niǵiqpaktuat tuqluǵniǵaa uiksraun, ¹⁰ nipliutiplugu, “Atlas autaaqtitchiraqtut misruǵuǵiŋñiksramik sivulliuplugu, aasrii aiyugaaktat imianikmata, akiitluŋniqsramik piqaqtitkaqsiplugich. Aglaan ilvich itin-niǵiñ misruǵuǵiŋñiqsraq isruanunaglaan.”

11 Sivulliqpianjuplugu taamna quviquaqtuaq savaaq Jesus-ñum iñiqtaginiġaa Cana-mi Galileemiittuami. Ilaan kamanautni qiniqtinnigaa. Aasrii maliguaqtañ ukpigiliutipsaagnigaa. 12 Tamarruma aquagun Jesus aakanilu nukatchianilu suli maliguaqtiñi Capernaum-munniqsut, taraniasriñ itlutinj ikituurani uvluni.

Jesus-ñum Suaqluiyaiħha Agaayyuvikpauramik

13 Jew-ñuruat niġiqpagvikaanjat atilik Apqusaakkauligmik tikiyasriruq, aasriñ Jesus Jerusalem-mun aullaġniqsuq. 14 Agaayyuvikpañmi pakinnigaa iñuich tunniuqqairuat anjusalunjik ipnaiñiglu tinmiagruuraniglu suli simmiqsuqtit maninñik aquppiruat manniqivinjmikni. 15 Aasriñ aklunaamik, ipigaaqtuusriqhuni uumaruapayaat aninnigai Jew-ñuruat agaayyuvikpañatniñ, manniqivinjich simmiqsuirit maninñik ulgutlugich, simmiqsuutinich siamitlugich. 16 Suli tiliplugich tunisiullaqtuat tinmiagruuranik itnaqhuni, “Tamatkua uvakña anitchigik! Aapaa tupqa tunisiuqqaiviguqnagu!” 17 Maliguaqtañ itqaġnigaa uqaliq aglausimaruq itna, “Agaayyuun! Siqñigillapiaġigma tupigikkapnik iluqnauqsimaagtikaña.” 18 Jew-ñuruat nipliutitqinñigaa apiqsruutmik, “Sumik quviquaqtuamik iñiqtaqaġutin qiniqtinnayaqpiun uvaptiknun nalauħiñ taatnasriġaqavich?” 19 Jesus-ñum kiugai, “Unauvva agaayyuvikpak piiyaġupsiuñ, piñasruni uvluni nappatqikkisigiga.” 20 Jew-ñuruat apiqsruġnigaa, “Piñasruni uvluni nappatqikkisiviun? Malġukipiaq itchaksrani ukiuni nappaġniakkauruq agaayyuvikpak una!”

21 Aglaan Jesus uqautigikkaṇa agaayyuvikpak atrinūiqsuq ilaan timaanun. 22 Taamani tuquligmiñ anitqikman, maliḡuaqtaiñ itqagñiḡaat taatna uqałha, arguaqqutaitługich aglausimaruat uqałhich, sulī Jesus uqautigikkaṇi.

Jesus Iłisimagai Iluqaisa Iñuich

23 Jesus Jerusalem-mi ititlugu niḡiqpagvikaami tagḡisīqatuaami Apqusraaqtitauliḡmik iñuḡiaktuat ukpiḡiniḡaat qiñiqamisigik quviqnaqtuat savaṇi. 24 Aglaan Jesus-ḡum ilumutuugingñiñiḡai, atakkii ilaan iñuich iłisimmaagikługich. 25 Iñuktigun kaṇiqsipaḡniḡnaqhuni inḡiñiñiqsuq, ilaan kaṇiqsimmaagikługich iñuich isrummatinich.

3

Jesus-ḡum Iłisautriłha Nicodemus-mik

1 Uvvaasriñ inniqsuq iñuk atīqatuaq Nicodemus-mik, Jew-ḡuruat sivulliuqtaiñ iłanāt, piqataupluni taapkunani Pharisee-ḡuruani. 2 Unnuat iłanātni utlautiniqsuq Jesus-mun nipliḡhuni, “Iłisautrii! Iłitchuḡigikput ilvich iłisautriksrauplutin tuyuulhiñ Agaayyutmiñ. Kia-unniiñ piyumiñaitchai quviqnaqtuat savaat kisianik Agaayyutim piqasriumalugu.” 3 Jesus-ḡum kiugaa, “Iłumutuuruamik uqautigikpiñ, iñuum anitqiñḡisuaḡuni, Agaayyutim aṇaayuqautaa qiñitlasriyumiñaitchaa.” 4 Nicodemus-ḡum apiqsrulḡiñiḡaa, “Qanuḡuni iñuguaniktuaq anitqikkisiva? Nalupqinaitchuq, aakami iłuanun isitqiaqsiyumiñaitchuq, aniłi tugliłitlasriługu.” 5 Jesus-ḡum kiugaa, “Iłumutuullapiaqtuamik nipliutigikpiñ, Iñuk anitqiñḡisuaḡuni imikun sulī

Ipqitchuakun Irrutchikun isitlasriyumiñaitchuq Agaayyutim an̄aayuqautaanun. ⁶ Tamatkua aniruat iñuñniñ iñugruñaurut. Tamatkualiasrii kisiisa Ipqitchuam Irrutchim anitqiksitan̄i iñuugisirut Ipqitchuakun Irrutchikun. ⁷ Quvigusruutiginaḡu nipliutiga, ‘Anitqiksuksraupiaqtusri’. ⁸ Anuḡi igliḡaqtuq napmupayaagukami, ilipsiasriiñ tusraaplugu anuḡim siigruñniḡa, aglaan ilisimatlaitchiksi nakiñ agḡiḡha unniñ napmulha. Taatnatun kiñapayaaq ittuq animaaqtuaq Ipqitchuakun Irrutchikun.”

⁹ Nicodemus-ḡum apiqsruḡniḡaa, “Qanuḡuni taatniitlagisiva?” ¹⁰ Jesus-ḡum kiugaa, “Ilvich ilisautraugaluahutin Israel-mi taamna nalu-niqpiuḡ? ¹¹ Iḡumutuullapiaqtuamik nipliutigikpiñ, Uvagut uqagaqtugut ilisimakkaptiknik suli ilisautriraqtugut qñikkaptiknik. Aglaan nallipsi uqaliqput akuqtuḡummataitchaa. ¹² Ilipsi ukpiḡingitchipsitña uqautikapsi nunakḡaqtatigun; qanuḡusri ukpiḡitlasrigisivisitña uqautigupsi pakmakḡaqtatigun? ¹³ Kiñaunniñ pakmuḡa mayuqsimaitchuq, aglaan Iñuum Igñiḡa atqaqtuaq tatpakmakḡa. ¹⁴ Moses kivikmatun nimiḡianḡuaq nappaqutamun suviksraiḡaami, taatnatun Iñuum Igñiḡa kiviktaksraugisiruq. ¹⁵ Kisupayaaq ukpiqsripluni turviñiktuaq ilaanik isruit chuamik iñuugisiruq.

¹⁶ “Agaayyutim nunam iñui piqpagivagitḡugich, Igñituaḡuni aatchuutiginiḡaa. Kisupayaaq ukpiqsriḡikun turviñiktuaq ilaanik tuquyumiñaitchuq, aglaan isruit chuamik iñuugisiruq.

¹⁷ Atakkii Agaayyutim Igñiñi tuyuḡingitchaa

atanniqsuqtautquplugu nunam iñuiñun
 aglaan anniqsuqtautquplugu iluqaitñun.
 18 Kisupayaaq ukpiqsripluni tunḡaviñiktuaq
 Iḡñinjanik, atanniusriaksraitchuq. Aglaan
 ukpiqsriñgitchuaq atanniqsimaanjaniktuq, takku
 ukpiqsrihikun tunḡaviñiksimaitleuni Agaayyutim
 Iḡñituaḡikkanjanik. 19 Taatnailiplugu taamna
 atanniusriaksraq ittuq, qauma nunam iñuiñun
 tikitman. Aglaan iñuich piqpagitlukkaat taaqtuaq
 taavrumakḡa qaumamiñ, takku ilinich irrus-
 riñiksimaaqhutinḡ pigiitchuamik. 20 Kisupayaam
 irrusriñiksimaqtuam pigiitchuakun qauma
 uumigigaa, suli utlautisrutlaitchuq qaumamun,
 takku ilaan irrusrigiliutikkani pigiitchuq
 sagviqungitlugu. 21 Aglaan kisupayaaq
 irrusriñikkami ilumutuuruamik qaumamun
 utlautiraqtuq, taavrumaḡa qaumamun sagvi-
 umatquplugu irrusrigiliutikkani tupiksrihikun
 Agaayyutmik.”

John Paptaaqtitchiri Iḡisimarauḡha Jesus-kun

22 Taavruma aquagun Jesus-lu maliguaqtiniḡu
 aullaḡniqsut nunaḡanun Judea-m. Tarani
 ittuallaḡniqsuq ilinḡitñi suli paptaagipluni. 23 John-
 tuuq paptaaginiqsuq Aenon-mi unḡasriñgitchuamiñ
 Salem-miñ, takku imḡukkaqhuni tamanna. Iñuich
 utlaaḡaḡlugu ilaan paptaaqtaḡniḡai. 24 John
 taamna isiqsimaitchuqsuli isiqsiviniḡmun.

25 John-ḡum maliguaqtaiñ ilaḡich uqak-
 sraqtuaqsiñiqsut Jew-ḡuruatlu taavrumuuna
 ipqiqsakkauḡikun. 26 Aasriiñ John-mun
 utlautiplutinḡ uqautiplugu, “Iḡisautrii! Anun
 itḡaḡiviunḡ Jordan-ḡum iḡluani piqatigikkan, ilvich

uqautigikkan? Ilaa paptaagiaqsiruaq, aasrii iñuum iluqani utlakkaa!”

²⁷ John-ñum kiuniğai, “Kiñaunniiñ sumik piqagumiñaitchuq, Agaayyutmun qaitchiñgunnani.

²⁸ Ilipsi ilisimarigigipsi nipliqsimakpakun ‘Uvaña Christ-ñungitchuña, aglaan ilaan sivuani tuyuumaruña,’ itqanaiyautityaqtitlugu.

²⁹ Nukatpiaq katchuutniaqtuaq niviaqsiam uiksrautigigaa. Nukatpiam ilauraaña qichaqatauraqtuq naalagñiplugu, quviagiplugu tusraalha nukatpam katchuutniaqtuam nipaa.

Taatnatun quviasrukiga naammatigiruaq. ³⁰ Ilaa piguqtuksrauruq kamañaqsitluguni, uvañaasrii nuimaigluña.

Ilaa Aggiqsuaq Qilañmiñ

³¹ “Ilaa aggiqsuaq pakmakña iluqaitñiñ kamanatluktuq. Nunakñaqtagli iñuñhiñaupluni nunamiittuanuruq, nunakñaqtanik nipiqaqhuni. Ilaa aggiqsuaq qilañmiñ kamanatluktuq iluqaitñiñ. ³² Aasrii uqautigigaa qiñikkani tusraakkanilu, aglaan kisupayaat uqalha akuqtungitchaat.

³³ Kia akuqtuiruam uqalhanik nalupqigingigaa Agaayyutim ilumutuulha.

³⁴ Taavruma Agaayyutim tuyugikkañan Agaayyutim uqalhi uqagigai, takku Agaayyutim qaitchiplugu inuñaiqlugu Ippqitchuamik Irrutchiğmiñik. ³⁵ Aapam Igñiñi piqpapiplugu aasrii supayaat aatchuutigigai ilaanun.

³⁶ Ilaa ukpiqsiriruaq Igñigmik isruitchuamik iñuuliqaqtuq, aasrii tupiksriñgitchuaq Igñigmik iñuuliqağumiñaitchuq. Aglaan Agaayyutim

qinnautaa nayuutigisiruq ilaani qaᅇavak taimuᅇa.”

4

Jesus-lu Aᅇnaᅇlu Samaria-ᅇmiu

¹ Pharisee-ᅇuruat tusraaniqsut Jesus iᅇunnatluaqsiᅇiᅇlugu paptaaᅇitlukhuniᅇu John-miᅇ ² (Jesus ilaa paptaaᅇingitchaluaqtitlugu, aglaan maliguaᅇtai). ³ Jesus-ᅇum tusraa'amiuᅇ uᅇaᅇikᅇaᅇat, Judea-miᅇ aullaᅇniqsuᅇ Galilee-mun utiqhuni.

⁴ Utiᅇigmiᅇi taavrumani Samaria-kuaᅇtuksrauniqsuᅇ. ⁵ Tikiᅇᅇiᅇqsuᅇ Samariam nunaaqᅇiᅇanun atiqaᅇtuamun Sychar uᅇasriᅇᅇiᅇᅇiᅇqsuamun nunaᅇaniᅇ Jacob-ᅇum qaisaᅇaniᅇ iᅇᅇiᅇmiᅇun Joseph-mun. ⁶ Jacob-ᅇum nivviaᅇa taraniinniᅇsuaᅇ. Aasrii Jesus igluaᅇigmiᅇniᅇ iᅇiᅇtuᅇhuni, nivviam sanigaaᅇnun aᅇuvinniᅇsuᅇ, uvluᅇ qitiᅇquᅇman. ⁷ Samaria-ᅇmiu aᅇnaᅇ aᅇᅇiᅇᅇiᅇqsuᅇ imiᅇtaᅇiaᅇhuni. Aasrii Jesus-ᅇum niᅇliutinigaa, “Imiksriᅇᅇa!” ⁸ Immali maliguaᅇtai nunaaqᅇimuᅇniqsut niᅇiksramiknik tauᅇsiᅇiaᅇhutiᅇ. ⁹ Aᅇnam Samaria-ᅇmium niᅇliutinigaa, “Ivich Jew-ᅇurutin aasrii Samaria-ᅇmiuᅇupluᅇa. Qanuᅇhutin iᅇiᅇpiᅇa imiᅇukhutin?” (Uvatakku Jew-ᅇuruat piᅇatiᅇatlaitchut Samaria-ᅇmiunik.) ¹⁰ Jesus-ᅇum kiugaa, “Iᅇisimagupku Agaayyutim aatchuutiksraᅇa suli kisuuᅇa iᅇiᅇtiᅇiᅇkaᅇpiᅇ imiksritᅇupluni iᅇiᅇayaᅇiᅇ, aasrii Ilaan qaitᅇiᅇutin iᅇuunaᅇtuamik imiᅇmik.” ¹¹ Aᅇnam niᅇliutigaa, “Ivich qattaitmiutin, aasrii nivviaᅇ itipmiuᅇ. Nakiᅇmi imiᅇ iᅇuunaᅇtuauᅇ

piñayaqpiun? ¹² Jacob-ñum sivulliapta uumiña nivviamik piqaqtitanatigut, qitungaiñlu sulipamiqsaanisa imigvigimakkanatnik. Ilvich Jacob-miñ kamanatluktuanunasrugivich?”

¹³ Jesus-ñum kiugaa, “Kiñapayaaq imiqtuaq imigmiñ uumakña imigulitqikkisiruq. ¹⁴ Aglaan kiñapayaaq imigmiñ aatchuutiksramniñ imigumi imigulitqinñiangitchuq, takku imiq aatchuutiksrağa itkisiruq ilaani suvliktuatun nivviatun imigmik iñuunaqtuamik, piqaqtillugu ittuksramik isruilaamun iñuuligmun.” ¹⁵ Agnam nipliutigaa, “Taavrumiña imigmik qaitchinña, imigulitqinñgitchumuunali unniñ uvuña imiqtatqinñgitchumuña.” ¹⁶ Tarra Jesus-ñum nipliutiniġaa, “Aullaġutin uqautityaġun ilaqatin pakma nayuqtigikkan, aasriñ uvuñatqigutik.” ¹⁷ Agnam kiuniġaa, “Ilaqataitchuña.” Jesus-ñum kiugaa, “Ilvich nalauttutin nipliqavich ilaqataiññiplutin. ¹⁸ Ilvich ilaqatniktuqsamaruami tallimani, aasrii nayuqtigikkan pakma nalauullugu ilaqatigingitchiñ katchuusrimaitchiñ. Taatnaqavich nalauttutin.” ¹⁹ Agnam nipliutigaa, “Taatnailiplugu ilisimmatiqagñiqavich kaniqsigiga sivuniksriqiraulhiñ. ²⁰ Samariagmiut sivulliaavut agaayumaaguurut uumani iñgimi aasriili ilipsi Jew-ñuruani uqagaqtusri iñuich agaayumaagtusrauniplugich Jerusalem-mi.” ²¹ Jesus-ñum nipliutiniġaa “Agnaaq, ukpiginña, Piviksraq tikitkisiruq iñuich agaayyuvigitlaigñiaqmatruñ Aapa uumaniunniñ iñgimi naagaunniñ Jerusalem-mi. ²² Samariagmiusri ilisimanġipiaġiksi kisumun agaayumaahiqsi;

uvagut aglaan Jew-ηuruani ilisimagikput kisumun agaayumaaliqput, takku iñuich anniqsuqtiksrañat Jew-ηuruaniñ kanjiaqtuq. ²³ Aglaan piviksraq tikisaaqtuq, pakmaunniiñ tikiuamaaniktuq, ilumun putqataǵvijaqtuat agaayumaagviginiaqmatruñ Aapa Ipqitchuakun Irrutchikunlu ilumutuulikunlu. Takku Aapauruaq piqagũktuq iñuich agaayumaagviginiaqtuanik inmiñun taatnaililugu. ²⁴ Agaayyun Irrusri-uruq. Tamatkua putqataǵvijaqtuat ilaanik agaayumaagtuksraupiaqtut Ipqitchuakun Irrutchikunlu ilumutuulikunlu.” ²⁵ Aǵnam nipliutiniǵaa, “Uvaña kanjicsimagiga Messiah taiyuutilik Christ-mik agǵiqsaǵumaruaq. Ilaan agǵigumi uqautisraǵumakkañatigut supayaamik.” ²⁶ Jesus-ηum nipliutigaa, “Uvaña uqaqatin Ilaañuruña.”

²⁷ Taatnaanigmiuglu tarani Jesus-ηum maliguaqtai utiǵniqsut. Atqunaq quviǵutchañniqsut Jesus aǵnamik uqaqatiqagñiqman. Aglaanguuq nalliata nipliutingiññiǵaa aǵnaq, “Sumik pisukpich?” naagaqaa apiqsrungiññiǵaat Jesus, “Suvaata aǵnamik uqaqatiqapich?” ²⁸ Tarakña aǵnam imiqtautni unitlugu, nunaqqimun utiǵniqsuq, uqaaqsipluniasriiñ iñunñun, ²⁹ “Maliglunña qiniǵiaqsuñ iñuk uqautriga suraǵalipayaamnik. Ilaa Christ-ηungitchaluaqpa?” ³⁰ Tamatkua uniññiǵaat nunaqqiq utlautiplutin Jesus-mun.

³¹ Taatnałhatniguuq, maliguaqtaiñ Jesus uqapsaagñiǵaat, “Iisautrii, niǵgiñ!” ³² Ilaan kiuniǵai, “Niqautilaqtunña ilisimangisapsitñik.”

³³ Taatnaqman maliguaqtai avatmun apiqsruqtautiaqsiñiqsut, “Iñuum una payungitchaluağniqpauñ niqiksramik?” ³⁴ Jesus-ñum nipliutiniğai, “Niğautiqaqtuñ tupiksriğmik tuyuğirima pitqutaanik suli itqanaiħksrañanik savaam qaisañan iñiqtağitquplugu.” ³⁵ “Uqagaqtusri, itnailiğlugu nautchiiviksipun, ‘Sisamani tatqini ittaqtuq katitchiviksraq.’ Uvanali nipliutigipsi, qiniqtuallautaqsigik nauruat pakma pinuqtuat katitauħhiñaaguqhutiñ.” ³⁶ Iñuk kipripluni katitchiruaq akiññagaqtuq katitchiğmiñi nauruanik isruitchuamun iñuħiğmun, atunim aasrii nautchiiruağlu kipriruağlu quviasruqatigi-ikkisiplutik. ³⁷ Uqautauruaq ilumutuuruq itna, ‘Iñuk nautchiiraqtuq atlam aasrii kipiplugu, katitlugu mukkaaksraq.’ ³⁸ Uvaña tuyuğipsi kipriłusri katitchitquplusri nautchiivini savaaqağvigimaisapsitni atlat savaañatni aasrii piññagusri taipchua savaañatniñ.”

³⁹ Samaria-ğmiut iñugiaktuat nunaaqqimikni ukpiqsriñiqsut Jesus-mik ağnam itnaħhagun, “Ilaan uqautigaaña supayaamik atuqsimakkamnik.” ⁴⁰ Taatnaqługu Samaria-ğmiut tikitñamitruñ, ittuallaquaqsiñiğaat inmikni. Jesus-ñumaasriiñ malğunni uvlunni nayuğniğai. ⁴¹ Iñugiaksilaağniqsut ukpiqsriuat ilaan uqauttutaipun. ⁴² Aasrii ağnaq uqautiniğaat, “Ukpiqsriłiqsugut ilvich nipiħhiñağingisapkun ağlaan uvaptiknik tusraaplugu, iłitchuğigikput ilumutun anniqsuqtik-sraulħa nunam iñuiñik.”

Jesus Mamitichiñiqsuq Añalatchirim Iğñiñanik

⁴³ Kiñuagun malguk uvluk Jesus aullaǵniqsuq Galilee-mun. ⁴⁴ Ilaan ilisimagaluaqlugu, “Sivuniksriqiri kamakkusriaqatlaitchuq inmi nunamiñi,” aullaǵviginiǵaa. ⁴⁵ Galilee-mun tikitman iñuich paǵlaniǵaat, qiñianiklugu supayaaq savaaǵikkaña niǵiqpagvikaami taggisiqaqtuami Apqusaakkauliǵmik, takku ilinittuuq utlautiniqsut niǵiqpagvikaamun Jerusalem-mi.

⁴⁶ Taatnaqhuni Jesus utitqinñiqsuq Cana-mun Galilee-mi ittuamun, sivuani imiǵmik misruǵuǵuqtitchivinmiñun. Aasrii Capernaum-mi inniqsuq aǵalatchiri iǵñiqaǵniqsuaq atniǵñaqtuamik. ⁴⁷ Tusraa'amion Jesus tikitlugu Galilee-mun Judea-miñ, utlaklugu apiqsruǵniǵaa Capernaum-muglugu iluaqsipkaǵayaitmañaan iǵñi tuqułhiñaaǵuqtuauq. ⁴⁸ Jesus-ñum nipliutinigaa, “Nalliqsiunniñ tarra ukpiqsriyumiñaipiaqtuq, qiñiǵaluaqani kamañaqtuaniglu savaanik quviqnaqtuaniglu.” ⁴⁹ Aǵalatchirim kiulgiññigaa, “Malinña, qitunǵauraǵa tuqugaluaqtitnagu!” ⁵⁰ Jesus nipliutigaa, “Aullaǵiñ, iǵñiǵiñ iñuugisiruq!” Taavruma iñuum Jesus-ñum nipliutaa ukpiǵiplugu aullaǵniqsuq. ⁵¹ Anjilaatmuktitlugu savaktaiñ paǵniǵaat tusraapkaǵiaqlugu “Iǵñiǵiñ iñuugaqsiruq.” ⁵² Apiqsruǵniǵai qañaaglaan iǵñi iluaqsitmuasipmañaan. Taapkua kiunigaa, “Ikpaksraq uvluqpagunigmiñiñ atautchimun iliyunnaqsipman uunaqluutaiqsuq.” ⁵³ Aapauruam ilitchuǵiniǵaa atuummiłha taivrumani sassaǵniǵmi Jesus-ñum nipliutikmani, “Iǵñiǵiñ iñuugisiruq,” Taatnaqhuni ukpiliǵniqsuq, sulil iluqagmin tupiqatipayaanılu. ⁵⁴ Taavruma tuglıliǵniǵaa

quviqnaqtuaq savaaña Jesus-ñum Galileemukman Judea-miñ.

5

Jesus-ñum Mamititchiḥa Atnigñaaqtuamik Narvauram Siñaani

¹ Aquagun tamarruma Jew-ñuruat niḡiqpagvikaan̄at ilḡiññiqsuq. Aasrii Jesus-tuuq utlautipluni Jerusalem-mun. ² Taamani Jerusalem-mi Ipnaich Paan̄atni narvauraaḡniqsuq tallimanik quliḡutilik. Hebrew-tguuq uqañatigun taiyuutiqaḡniqsuq Bethzatha-mik. ³ Iñugiallapiaqhutiñ iñuich atnigñaaqtuat nalaniqsut tamatkunani quliḡutit atin̄itñi qiñitlaitchuat, pisrutlaitchuat, suli auliyatlailat taqqiplutiñ imḡum iliqsraqtihksrañanik. ⁴ Uvvaguuqtakku qakugulitchiaqḥugu Agaayyutim israḡulgan imiq iliqsraqtitaḡniqmagu aasrii sivulliq atnigñaaqtuaniñ kiñilḡaaqtuaq aḡalataupkaqqaqḥugu imiq mamitauraaḡniqsuq qanusripayaamik atnigñautiqaḡaluañḡami. ⁵ Iñugguuq atnigñaaqtuaq iñuiññaq akimiaq piñasruni ukiuni tarani itmiñiqsuq. ⁶ Jesus-ñum qiñiḡniḡaa nalaruaq suli kañiqsiplugu ilaan atnigñaaḥa takiruami, aasrii nipliutinigaa, “Ihuaqsisukkaluaqpich?” ⁷ Atnigñaaqtuam kiuniḡaa, “Uvaña kiñisaitchaqtuña imiq iliqsraqtitaupman. Takanuñḡaḡniqaqtitluña atlam sivulliugaḡigaaña.” ⁸ Jesus-ñum nipliutigaa, “Makillutin, ikivḡatin tigulugich pisrugiñ.” ⁹ Taimmaiñaq taamna mamitauniqsuq; ikivḡani tiguplugich, pisruñniqsuq.

Uvluq tamanna taavruma atuummivia Jew-
 ηuruat minguiqsiagviginiḡaat. ¹⁰ Taatnaqlugu Jew-
 ηuruat nipliatiqsiñiḡaat iñuk iħuaqsikkauruaq,
 “Ugluvak minguiqsiagviuruq. Atuqtaksraptiknun
 akitñautiniqsutin ikivḡapnik akiyaqavich.” ¹¹ Ilaan
 kiuniḡai, “Taivruma iħuaqsiḡkaqtima uqautiḡaana,
 ‘Ikiḡatin tigulugich pisrugiñ.’” ¹² Taapkua
 apiqsruḡniḡaat, “Kia taatnaquvatin?” ¹³ Aglaan
 taavruma iħuaqsikkauruam iłitchuḡingiññiḡaa
 kisuutilaana, atakkii Jesus tamaakna piḡñiqsuq
 iñugiakpagitłuni tamanna. ¹⁴ Aquagun
 taavruma Jesus-ηum paqinniḡaa Jew-ηuruat
 agaayyuvikpaḡatni aasriñ nipliutiḡlugu,
 “Atañii. Pakma iħuaqsirutin. Killuqsatqinñiaqnak.
 Takku killuqsaguvich pigiitłuktuaq tikitpiaqtuq
 ilipnun.” ¹⁵ Taavruma iñuum aullaqami
 Jew-ηuruat uqautiaqsiñiḡai Jesus-ηuniḡlugu
 iħuaqsiḡkaqtini. ¹⁶ Taavrumiḡa piqsriḡhutin Jew-
 ηuruat piyuagaqsiñiḡaat Jesus, ilaa iħuaqsiiñiḡlugu
 minguiqsiagvium uvluani. ¹⁷ Jesus kiuniḡai,
 “Aapaga savaktuq ataramik iñiḡlugu, suli
 uvaḡaptuuq savaktuksraupmiḡa.” ¹⁸ Taavruma
 nipliutim Jew-ηuruat sivunniqsillapiḡniḡai
 tuqqutḡhuklugu, taavrumuunałhiñauḡitchuaq
 minguiqsiagvium atuḡtaqsraigun aglaan
 nipliḡhagunlu Agaayyutmik aapaqḡniḡluni suli
 atriliutiḡluni inmiñik Agaayyutmun.

Iḡñiḡuruam Aḡalatchiḡha

¹⁹ Jesus kiugai, “Uqautigipsi iłumutuuruamik
 itna, Iḡñiq iñiḡtaqatłaitchuq inmiḡiḡhiñaq. Ilaa
 savaaqḡaḡtuq taavrumiḡa qiñikkaḡmiñik
 Aapani savaaqḡaqman. Supayaamik Aapauruaq

iñiqtaqaqman, Igñiñantuuq savaagiragigaa.
²⁰ Aapam Igñi urriqsuutiragigaa iluqaanik savaagitlakkagmiñik, atakkii piqpagiplugu. Ilaan ilisautigisiplugu kamanatluktuanikunniiñ tamatkunakña iñiqtagikkaniñiñ, ilipsi quvigusrullapiatlasilusri. ²¹ Atriplugu Aapaa anjipchairagitha tuquruanik iñugutqiligmun, taatnatullapiaq Igñiña qaitchitlaruq iñuukigmik tamatkununa pisukkağmiñun. ²² Aapaña inmiñik atanniqsungiqhuni, aglaan Igñi qaitchianiñigaa atanniiligmik. ²³ Taatnaqhuni iluqani kamakkun itkisiruq Igñiñanun atrilugu iñuich kamaqsriłhat Aapañanik. Kiñapayaaq kamakkutaitchumi Igñiñanun kamakkutaitmiuq Aapañanun tuyugiraanun. ²⁴ Ilumutuullapiaqtuamik uqautigipsi, Kiñapayaaq tusraaruq uqautimnik suli ukpiqs-riruq tuyugirimnik piññaktaqtuq isruitchuamik iñuukigmik. Taamna atanniqsiuyumiñaitchuq, aglaan pituğaaniqtuq tuqunagimniñ iñuukigmun.

²⁵ “Uqautigipsi ilumutuullapiaqtuamik, Piviksraq tikiññiaqtuq, ami tikiuমানိကတု tuqunaruat tusraaliksranat nipaanic Igñiñan Agaayyutim, aasrii tamatkua tusraaruat iñuuniaqtut. ²⁶ Atriplugu Aapauruq Ilaa kanjuruq iñuukigmi, taatnatun Aapauruam inillakkaa Igñigikkani kanjutlasriplugu iñuukigmi. ²⁷ Suli qaitchaa Igñi nalauullugu anjalatchiłksramik atanniqsuiłigmik, atakkii Ilaa Iñuum Igñigiplugu. ²⁸ Taamna quvigusruutiginau, piviksraq tikiññiaqtuq tuquruat iluqatiñ iluvigni tusraagisiłhat nipaanic. ²⁹ Aasrii ilinich anjitiqlutiñ iluvigniñ, tamatkua savaagiksuat anjilutiñ iñuukigmun suli tamatkua

savaag̃iit̃chuat aṇiḷutiñ sivuug̃anaqtuamun
atanniḷsiuviksrag̃mik̃nun.

Iḷisimarit̃ Jesus-kun

³⁰ “Sumik̃ savaaq̃ag̃umiñait̃chuṇa uvapkuiñaq̃.
Uqausriusriaḡã tuvraq̃ḷugũ Agaayyutmiñ̃
atanniiraqtuṇa. Taatnaqhutiñ atanniutitka
nalaunṇarut, takkũ pisuḷhapkuñ itingit̃ḷugũ,
aglaañ tuyug̃irimã pisuḷhaguñ. ³¹ Uvapkuiñaq̃
uq̃aq̃saḡniaḡuma, iñuich̃ ukpigĩyumiñait̃chaat̃
iḷumutuuñiḷugũ. ³² Aglaañ ittuq̃ uq̃autigiriga,
uq̃aqtuaq̃ iḷumutuñ uvapkuñ. ³³ Iḷipsi
tuyuq̃aq̃apsĩ iñuṇnik̃ kaṇiq̃siuqtuksranik̃ John-
muñ Paptaaq̃titchirimuñ, ilaañ uq̃autigaasrĩ
taavrumuunã iḷumutuuruamik̃. ³⁴ Iñuṇmik̃
iḷisimariq̃aḡnang̃itchaluaq̃ḷuṇa, aglaañ taamnã
nipliutigigigã iḷipsĩ anniḷsuq̃uplusrĩ. ³⁵ John
atriq̃aqtuaq̃ nannimik̃ ikimaruamik̃ qaum-
maḡiksiḷugũ, iḷipsipsuuq̃ sivikit̃chuamĩ taimanĩ
quviagigiksĩ qaumagikkanã. ³⁶ Aglaansulĩ uvap-
kuñ piq̃aqtuṇã iḷisimarimik̃ kamanat̃luktuamik̃
John-ṇum̃ iḷisimaraul̃haniñuñniñ̃, makuã savaat̃
iñiq̃taḡikkaḡma, Aapaã qaisaṇiñ̃ savaag̃it̃q̃uplugich̃
itq̃anaig̃lugich̃ tamatkuã nalupq̃inaiḷsruḡaat̃
Aapamuñ tuyug̃iḷiḡa. ³⁷ Aapauruaqtuuq̃
tuyuq̃aqtuaq̃ uvaṇnik̃ uq̃aqtuq̃ tamarrumuuna,
iḷipsĩ tusraaḡaḷsimait̃chaluag̃iksĩ nipaã uñniñ̃
kigiñanã q̃iñiḷugũ. ³⁸ Iḷipsĩ uq̃auttutaĩ
pig̃ing̃it̃lugich̃ uñniñ̃ ukpig̃ing̃it̃ḷugũ taamnã
tuyug̃ikkanã. ³⁹ Iḷisaag̃igisĩ uq̃al̃hich̃ aglausimaruat̃
iñuul̃ig̃mik̃ isruitchuamik̃ paq̃itchiñ̃asug̃iplusrĩ.
Tamarrã tamatkuã uq̃autiq̃aqtuat̃ uvapkuñ,
⁴⁰ aglaañ piyummataitchusrĩ uvaṇnuñ

utlautisrugusri aasrii piññagusri iñuuligmik uvapkun.

⁴¹ “Nangaqsiuhiksraq iñuñniñ qiniñniagagingitchiga. ⁴² Aglaan ilisimagiksi, suutnagingitchiksi piqpaksriñiq suvaluk Agaayyutim piqpaktaña. ⁴³ Aggiqsuna Aapaa aňalatchisaagun aasii akuqtungitchipsitña. Naagasuli iñuk kiña aggiqpan inmi sanñimigun, ilipsi akuqtugniagiksi. ⁴⁴ Ilipsi nangautisruuruani avatmun aasriiñ suliqutigingitchiksi nangausriaksraqsi Agaayyutmiñ kisiñniñ. Qanuğusrimi ukpiqsriñiaqpsi? ⁴⁵ Isrummatiginagu uvañnun patchisiqutigisiñilusri Aapaanun. Moses-ñum patchitri sagviummigaa, taimñaami Moses ilipsi tunñavigikkaqsi. ⁴⁶ Iñumun ukpiginiğupsiñ Moses, tunñaviginayaqmigipsitña ukpigiluna takku ilaan aglaktigun uqautigigaaña. ⁴⁷ Aglaan aglaagikkañi ukpigingitñapsigik, qanuğusri ukpiqsrigisivisi uvaña uqakimnik?”

6

Jesus-ñum Niğipchaiña 5,000 Añutiniñ

¹ Taavruma aquagun Jesus ikaañaruq taagatchiañanun narvañan Galilee-m. Taamna narvaq taggisiqaqmiuq Tiberias-mik. ² Iñugiallapiaqtuat malilgiñniğaat, atakkii ilinisa qiniñlugich quviqnaqtuat savaañi iħuaqsirağaiħikun atniğñaqtuanik. ³ Jesus qimiğaañun mayuqhuni, aquvinniqsuq maliguaqtiniñ. ⁴ Jew-ñuruat niğiqpagvikañat taggisiqaqtuaq Apqusraaqtitauħigmik tarani qalliñiqsuq.

⁵ Jesus qiniqlugich iñugiallapiaqtuat iñuich utlautiruat inmiñun nipliutiniḡaa Philip, “Nakiñ tauqsigayaqpisa niḡisuiḡutiksraḡatnik ukua iñuich?”
⁶ Taavrumiḡaguūq nipliutiniḡaa Philip uuktu-aqlugu, Jesus-ḡum ilisimaanikkaluāqlugu suḡiksrani.
⁷ Philip-ḡum kiuniḡaa, “Malḡuk kavluutik akiaknik naamayumiñaitchut qaqqiaqsisigisaḡuptigik iñullaa mikiruuramikunniñ niḡiyumiñaqsiḡugu.”
⁸ Malḡuaqtit iḡaḡata, Andrew, Simon Peter-m aniqataa, nipliqsuq, ⁹ “Uvvauvani nukatpiaḡruk piḡaḡniqsuq tallimanik qaqquuranik barley-nik suli qaluuraḡnik. Aglaan suḡisivat taapkua itna iñugiaktigiruaami iñuḡmi?”
¹⁰ Jesus nipliutigai, “Iñuich aquvititchigik.” Ivigaḡupluniḡuuq tamanna. Iñuk iluqani aquvinniqsuq. Aḡutiḡhiñat 5,000-siyuḡnaq.
¹¹ Jesus-ḡum qaqqiaq tigu'amiuḡ, Agaayyun quyanigaa agaayupluni, autaḡutaupluniasrii iñuḡnun aquppiruanun. Taatnatunsuli iñiqtaqaḡniqsuq qalukkun. Aasrii iluqatiḡ niḡiñiqsut pisuiḡataqhutiḡ. ¹² Niḡisuiḡlakmata, Jesus nipliutigai malḡuaqtini, “Iḡakupayaat katitchigik aasrii iksisruḡaḡasri.” ¹³ Katitchi'amin, immiḡniḡaich qulit malḡuḡnik aguupmaich iḡakuatnik tallimaniñ barley-niñ qaqquuraniñ iñuich niḡḡivigikkaḡatñiñ. ¹⁴ Iñuich qiniḡamitruḡ quviḡnaqtuaq savaaq Jesus-ḡum iñiqtaḡa nipliḡniqsut, “Iḡumutun una ilaḡuniqsuq. Tarra sivuniksriḡirauniqsuq aḡḡiqsuksrautauruaq nunam iñuiñun.” ¹⁵ Jesus-ḡum kaḡiqsiñiḡaa iñuḡnun umialiguqtinniaḡksrani nunuriluni. Taatnaqhuni unitḡugich aullaumiḡallaḡniqsuq qimiḡaanun

kisimi.

Jesus-ñum Pisrułtha Imğum Qaañagun

¹⁶ Unnuksraaqman maliguaqtai narvamun utlautiniqsut. ¹⁷ Umiamun iki'amin utiaqsiñiqsut Capernaum-mun ikaaqlugu narvaq.

Unnuaguqman Jesus-ñum utlangiññigaisuli.

¹⁸ Anugiguutiqpauragnigai qailguutiplugich.

¹⁹ Maliguaqtit iputlutinj piñasrunik naagaqaa sisamanik mile-lanik iglianigmiullu,

qiñiaqsiñigaat Jesus pisruktuaq imigmi qalliruaq umiamun. Aasrii ilinjich iqsitichallapiagniqsut.

²⁰ Jesus-ñum nipliutinigai, “Iqsiñasri! Uvañauruñ.”

²¹ Taapkua ikiyumaliqsipiagnigaat, aasrii ikipman taimmaiñaq umiam tikiññaniktignigaa sivunigikkani.

Jesus-ñum Qaqqianultha Iñuuligmi

²² Uvlutqikman iñuich iñugiaktuat aullangitchuat tamaaniananiñ narvam, ilitchuginigaat

atausrisualuk umiaq taraniitilaanjanik. Jesus aullaqataungihha maliguaqtimigun suli itqaguginigaat

kisimin maliguaqtaiñ aullathat. ²³ Atlas umiat

Tiberias-miñ tulaagaqsiñiqsut qaninanun nigiqpagviata Atanguruq agaayutrianikman.

²⁴ Iñugiaktuat kaniqsima'amitruñ Jesus taraniingihha unniñ maliguaqtai, umianun ikiplutin

Capernaum-mun aullagniqsut pakaklugu.

²⁵ Narvam igluani iñuich Jesus paqitnamitruñ, nipliutinigaa, “Iñisautrii! Qañaaaglaan mañaqpich?”

²⁶ Jesus-ñum kiugai, “Iñumutuullapiaqtuamik nipliutigipsi, paqitkipsitña takku nigihapsigun

qaqqiamik pisuiğataqhusri piqutigitlusruñaqnagich qiñikkasri quviqnaqtuat savaatka sanñigikkapkun.

27 Sakuugutiqaqasri niqimik piungiqsaqtuamik aglaan sakuugutiqaqitchi niqimun ituaksramun isruitchuamun iñuukigmun. Taamna niqi Iñuum Igñinan qaitkisigaa ilipsitñun, takku Agaayyutim Aapam nalunaiqsagigaa iluaḡikkauḡhagun Ilaa.”

28 Tamatkua apiqsruḡaat, “Suruksrauvisa savaaqagñiaḡupta Agaayyutim savaañiñik?”

29 Jesus kiugai, “Uvva savaaq savaaḡitqukkaḡa Agaayyutim ilipsitñun, ukpiqsritqugaasri ilaanik tuyuḡikkaḡmiñik.”

30 Tamatkua kiugaat, “Sumik qñikkigayaqpisigut quviquaqtuamik sanḡipkun, uvagut qñiḡlugu ukpiqsritlasriḡuta ilipnik. Sumik iñiqtaqaḡayaqpitch?”

31 Sivulliaavut niḡimarut taiyuutiliḡmik Manna-mik qaqqumik pakmakḡaqtamik suviksrailaami atriplugu uqautiliḡmaruaq inḡlḡaan uqaḡiḡmi, itna, ‘Ilaan qaitchigai qaqqumik niqiksraḡatnik pakmakḡa.’”

32 Jesus nipliqsuḡ, “Iḡumun nipliutigipsi, taimña Moses niqiaqatichiruḡ ilipsitñik pakmakḡa timilhiñamun ituamik, taiyuutiliḡmik Manna-mik. Uvvaaglaan Aapaa qaitchigaasri iñuunaqtuamik ilumutuuruamik niqiksramik pakmakḡa qilaḡmiñ.

33 Uvvataku niqiksraq Agaayyutim qaisaḡa ilaanuruḡ atqaqtuaḡ pakmakḡa iñuukigmik qaitchipḡluni nunam iñuiñun.”

34 Tamatkua nipliutinigaat, “Ataramik qaitchisigut taavrumiḡa niqiksramik.”

35 Jesus-ḡum nipliutigai, “Uvaḡa atrigigaaḡa qaqqiam niqiksrauruam timikun, uvaḡa kaḡigigaaḡa iñuutlasriḡksram iñuutichikun. Iñuk utlautiruaḡ uvaḡnun niḡisulitqikkumiñaitchuḡ, sulii ukpiqsriruaḡ uvapkun imiḡulitqikkumiñaitchuḡ.

³⁶ Aglaan uvaᅇa uqautianikkipsi arguaq-tullapsigun, takku ilipsi qiᅇiᅇaluaqᅇuᅇa savaaᅇikkapkun ukpiqsrisunᅇitchusri. ³⁷ Kiᅇapayaaq Aapaa qaisaᅇa uvaᅇnun utlautigisiruq. Aasrii kiᅇapayaaq uvaᅇnun utlautiruaq saqitchu-miᅇaitchiga. ³⁸ Takku atqaqtuᅇa pakmakᅇa tuyuᅇirima pitqutigikkaᅇa iᅇiᅇtaᅇiᅇtaᅇaᅇuᅇuᅇ, pisullapkuunᅇitchuaq. ³⁹ Uvvauna pisuᅇiᅇigaa tuyuᅇirim uvamnik tammaitqunᅇiᅇiksraᅇa nalliatnikunniiᅇ qaisaᅇianikkaᅇiᅇiᅇiᅇ uvaᅇnun aglaan iluqaisa aᅇitqiksillugich iᅇuᅇuᅇiᅇmun uvlumi aqulligmi. ⁴⁰ Uvvauna Aapaa pisuᅇiᅇigaa iluqatiᅇ qiᅇiᅇtuat iᅇᅇiᅇguruamik sulii ukpiqsriuat ilaanik piqaliksraᅇat isruitchuamik iᅇuᅇuᅇiᅇmik aasrii uvaᅇa makititkisipluᅇich iᅇuᅇuᅇiᅇmun aqulligmi uvlumi.”

⁴¹ Jew-ᅇuruat uqapiluutigiaqsiᅇiᅇaᅇat ilaan nipliᅇhagun, itna, “Uvaᅇa niqiksrauruᅇa atqaqtuaq pakmakᅇa.” ⁴² Iliᅇich nipliᅇᅇiᅇqsut, “Jesus-ᅇunᅇitpauna, Joseph-ᅇum iᅇᅇiᅇa? Uvagut ilisimagivut aapaᅇalu aakaᅇalu. Qanuᅇhunimi nipliava atqaᅇniᅇluni pakmakᅇa?” ⁴³ Jesus kiugai, “Uqapiluᅇuiᅇitchi! ⁴⁴ Kiᅇaunniiᅇ uvaᅇnun utlautilguitchuq kisiaᅇik Aapauruam tuyuᅇirima uvaᅇnun utlautipkaᅇmani. Aasrii uvaᅇa aᅇitqiksitsigiga iᅇuᅇuᅇiᅇmun uvlumi aqulligmi. ⁴⁵ Sivuniksriqirit aglausimaruat, ‘Agaayyutim iᅇupayaat ilisautigisigai.’ Kisupayaaq naalaᅇniruᅇa Aapamik sulii ilitchiyumaruaq Ilaaniᅇ utlautiraqtuq uvaᅇnun. ⁴⁶ Kia-unniiᅇ qiᅇiᅇsimaitchaᅇ Aapa, aglaan kisimi Agaayyutmiᅇnisauruam qiᅇiᅇsimagaa Aapa. ⁴⁷ Ilumutuuruamik nipliutigipsi, kiᅇapayaaq

ukpiqsriruaq isruitchuamik iñuuliqaqtuq.
⁴⁸ Uvaña qaqqianuruña iñuunaqtuqaq. ⁴⁹ Ilipsi
 sivulliasri nigimanñağmin pakmakñaktamik
 qaqqumik suviksrailaami tuqurut timimikkun.
⁵⁰ Aglaan qaqqiaq atqaqtuqaq pakmakña itniittuq,
 kiapayaaq nigikpagu tuquyumiñaitchuq. ⁵¹ Uvaña
 iñuunaqtuqaq qaqqiaq atqaqtuqaq pakmakña.
 Kiñapayaaq iñuk nigigumi taavrumakña qaqqiamiñ
 iñuugisiruaq taimuña, aasrii timiga qaqqianuruq
 qaisaksragikkaga nunam iñui iñuutlasritquplugich.”

⁵² Taatnaqman Jew-ñuruat uqaatchagutiniqsut
 inmiknun aasrii apiqsruqlugu, “Qanuğuni uuma
 iñuum timimiñik niqiksriññaiaqpatigut?” ⁵³ Jesus-
 ñum kiugai, “İlumutuuruamik nipliutigipsi, ilipsi
 nigingitchupsiuñ timaa İğñiñan piqağumiñaitchusri
 iñuuhigmik ilipsitñi. ⁵⁴ Kiñapayaaq niqiniktuaq
 timimnik suli iminiktuaq augikkamnik
 isruitchuamik iñuuliññaaktaqtuq, aasrii
 añitqiksitkisigiga iñuuhigmun aqulligmi uvlumi.
⁵⁵ Uvatakku timiga ilumun niqiksrauruq,
 suli auga ilumun imiksrauruq. ⁵⁶ Kisupayaaq
 niqiaqtuqaq timimnik suli imiaqtuqaq
 augikkamnik iñuuruq uvapkun suli iñuugisipluni
 piqasriutiluni uvañni. ⁵⁷ İñuuruam Aapam
 tuyuğipluña, suli uvañaptuuq iñuuruña ilaagun,
 taatnatuntuuq kiña niqiaqtuqaq uvamnik
 iñuugisipmiuq uvapkun. ⁵⁸ İñuum taamna qaqqiaq
 niqigigumiuñ iñuugisiruaq qañavak taimuña.
 Taamnauruña qaqqiaq atqaqtuqaq pakmakña
 atrigingisaña qaqqiam sivulliapsi nigitchañat,
 naagaunniñ tuquplutiñ.” ⁵⁹ Taatnağniğai Jesus-
 ñum ilisautriñigmiñi katrağvinmi Capernaum-mi.

Uqal̄hich Isuitchuakun Iñūlikun

⁶⁰ Iñugiaktuat maliḡuaqtaiñ tusraaplugu nipliḡñiqsut, “Taamna ilisauttun akuqtūliksraña sakiqnaqtuq. Kia naalaḡnigisivaun?”

⁶¹ Uqautigaluaqtitnaniguuq, Jesus-ñum kaniqsimapmitchan̄i maliḡuaqtini uqapil̄uktuat tamarrumuuna uqaḡikkaḡmigun. Taatnaql̄ugich nipliutiniḡai, “Taavruma nipim piyum-mataiqsitkaqsivasri? ⁶² Isrummatigisriun qin̄iliksr̄aña Iḡñin̄an Iñuum utiaqsikpan sivuani irvigimakkaḡmiñun. Taatnaaqsikpan nikaliḡukkayaḡniqpisi? ⁶³ Ipp̄qitchuaq Irrusriq iñuuliqaqtitchiruan̄uruq. Timi iñuuliqaqtitchiñḡitchuq. Uqal̄hich ilipsitñun uqautigianikkatka Irrusriurut, suli iñuupkaḡisipiaḡasri.

⁶⁴ Naagauvva il̄apsi ukpiḡinḡitchaich,” Jesus-ñum taatnaḡniḡai. Il̄isimaplugu aullaḡniisaḡataḡhaniñ kisuul̄hat ukpiqsriñḡitchuaq suli kisuugisil̄ha tuniriksr̄aḡmi. ⁶⁵ Aasrii nipliḡñiqsuq. “Taavrumiña piqusriql̄ugu uqautigipsi, kia-unniiñ utlautiyumiñail̄ha uvan̄nun kisanik Aapam utlautipkaqpani taatnatlasriql̄ugu.”

⁶⁶ Taavruma aquagun iñugiaktuat maliḡuaqtai kiñumuaktut malitqikkummataiq̄l̄ugu ilaa. ⁶⁷ Taatnaqhuni Jesus nipliutiniḡai qulit malḡuk maliḡuaqtini, “Il̄ipsipsuuq kiñumuakkumanḡitchaluaqmivisi?” ⁶⁸ Simon Peter-m kiuniḡaa, “Ii, Ataniiq, kimunmi aullaḡisivisa? Ilvich pigigitin uqal̄hich isruitchuamik iñuunaqtuat. ⁶⁹ Pakma ukpiḡigikput il̄itchuḡiplugu ipq̄itchuan̄utilaan Agaayyutmiqnisauplutin.” ⁷⁰ Jesus kiugai,

“Ilipsi qulit malġuuplusri piksraqtaagingitpisimi? Aglaan ilari Tuunġaqmiqnisauruq.” ⁷¹ Ilaanguuq uqautiginiġaa Judas, iġniġa Simon Iscariot-ġum. Uvvatakku Judas qulit malġuuqataugaluaqhuni, tunisiyumaniqsuq Jesus-mik.

7

Jesus-lu Aniqatailu

¹ Tamarruma kiġuagun Jesus igliġniqsuq Galilee-mi, igliġummatailaqhuni Judea-mi, atakkii Jew-ġuruat tuqqutCHKuġu. ² Jew-ġuruat niġiqpagvikaanata Palapkaat tikiyasriruq. ³ Uvvaasriiġ Jesus-ġum nukatchianiġ anutit nipliutinigaat, “Unilluġu mannaaq, aullaġiġ Judea-mun, ilvilli maliguaqtivich taamani qiniġumigaat savaaq iġiqtagiġkan. ⁴ Kiġaunniġiġ iriqsimat-laitchuq savaagmigun ilisimatqullapiaqami. Ilvich iġiqtataqtuami tamatkuniġa, iluqaitġun iġunġun ilitchuġipkaġiġ.” ⁵ Taatnaġniġaata nukatchianiunniġiġ ukpiqsriġiġitlutin ilaanik. ⁶ Jesus nipliutigai, “Piviksraġa nalauulluġu tikiumanġitchuqsuli. Ilipsi aullaġhiġaanurusi sumipayaaq. ⁷ Nunam iġuiġiġ uumigikkaġiġitchaasri uvaptun, atakkii uvaġa uqausrimaplugich iġuuniaġhat pigiiġhagun. ⁸ Ilipsi niġiqpagvikaanukkitchi. Aullaġitchuġa pakma atakkii aullaġviksraġa tikiumanġitchuqsuli.” ⁹ Taatna uqautilġaaqluġich Galilee-mi ittuallaġniqsuqsuli.

Jesus Niġiqpagvikaanani Palapkaatit

¹⁰ Aquagun nukatchiani niġiqpagvikaanuanikmata, Jesus-tuuq aullaġniqsuq sagviaqtusruġaqani iġunġun, aglaan nalunautchipuni. ¹¹ Jew-ġuruat

qiniñginiagaluagnigaaat nigiqpagvikaanani itnaqhutin,
 “Naamiimma taimña?” ¹² Iñuich atqunaq
 uqaksraqtuniqsut Ilaagun, ilañich uqaqhutin
 iñullautauniplugu aasriilu ilañich uqaqhutin
 pigiiññiplugu kinnitñiniplugu iñuñnik. ¹³ Aglaan
 kia-unniñ uqaksraqtutigingiññigaa sagviglugu,
 atakkii iqsiplutin Jew-ñuruat sivulliuqtinik.

Jesus Iñisautriñha Nigiqpagvikaanani

¹⁴ Nigiqpagvikaanata avvaña atuumaanikman,
 Jesus utlautiniqsuq Jew-ñuruat agaayyu-
 vikpanatnun aasriñ ilisautriaqsipluni. ¹⁵ Jew-
 ñuruat atqunaq quvigutchaniqsut nipliqhutin,
 “Qanuqhuni una iñuk ilisimaniqpa apai,
 ilisaqsimaitchaluahuni?” ¹⁶ Jesus kiugai,
 “Iñisauttutiga uvamniqnisaungitchuq aglaan
 Agaayyutmiñ tuyugirimniñ. ¹⁷ Kisupayaam
 piyummatiqagumi maliguglugu Agaayyutim
 pisulha ilisimatlagisigaa ilisauttutma Agaayyu-
 tiqnqsaukmagaan naagaqaa uvamniqnisauk-
 magaan. ¹⁸ Iñuk nipiqaqtuq inmigulhiñaq
 piññañniagaqtuq kamagitchiuhiksragmiñik. Aglaan
 taamna kamañqutitichiruaq tuyugirimiñik
 ilumutuuruq, ilaani piitchuq tanjigilaq. ¹⁹ Moses-
 ñumliumaa qaitchitchanasri maligutaksranik?
 Aglaan nallipsiunniñ maligutaksrapayaaq
 tupigingitchaa. Suvaata tuqqutsumavisitña?”
²⁰ Iñugiaktuat kiugaat, “Ilvich tuñgaqtaqaqtutin!
 Kia tuqqutchukpatin?” ²¹ Jesus kiugai,
 “Atautchimik quviqnaqtuamik savaaqaqama,
 iluqasri quvigusruutigigiksi. ²² Moses-ñum
 tiliñigaasri igñaurasri nalunaitñutchiqplugich.
 Nalunaitñutchiqsauviksrañat nukatpiagruiçh

uvluq nalaurretipman minguiqsiagvijnun
 nalunaitnutchisuurusri minguiqsiagvijnmi.
 Uvvasuli, taamna tillisiin aullaḡniiḡitchaluaqmiuq
 Moses-miñ aglaan sivulliapsitñiñ ilaan sivuani.
²³ Nukatpiaḡruk nalunaitnutchikkautlaniqpan
 Jew-ḡuruat minguiqsiagviatni, Moses-ḡum
 maligutaksraḡa navigunḡillugu, suvaatami
 uumisuuvisitña iñunmik iḡuaqsiḡkañiḡluna Jew-
 ḡuruat minguiqsiagviatni? ²⁴ Atanniqsuiñasri
 sagviraugulhiñaq qññalhiñakun aglaan
 atanniqsuisitchi nalaunḡaruakun.”

Jesus Christ-ḡuva?

²⁵ Jerusalem-miut iḡaḡich niḡliḡñiqsut,
 “Imñauḡitchaluaqpa iñuk ipchua
 tuqquḡchukkaḡat? ²⁶ Aasrii maaniittuq!
 Ilaa uqauriruuq sagviḡhuni. Naagauvva
 nalliatunniñ akitñauḡitchaa. Ipchua
 sivulliuḡtit kaḡiqsiñḡitchaluaqpatruḡ Christ-
 ḡunilugu? ²⁷ Aglaan Christ agḡiqpan, kia-
 unniñ iḡisimayumiñaitchaa nakitñauḡtaulha.
 Naagauvva iḡisimagikput uuma iñuum kisunḡnik
 aḡayuqaaqalha.” ²⁸ Jesus iḡisautriñiḡmiñi Jew-ḡuruat
 agaayyuvikpaḡatni niḡliḡñiqsuq nipitusriḡluni,
 “Iḡipsi iḡitchiḡipiagaluapḡisitña? Kaḡiqsivisiun
 nakitñauḡtautilaagaa? Uvaḡa agḡiḡitchuḡa
 uvapkuñaq, aglaan tuyuḡiriga iḡumutuuruq.
 Iḡipsi nalugiksi. ²⁹ Aglaan iḡisimagiga atakkii
 Ilaaniñ agḡiḡluna, aasriñ Ilaan tuyuḡipluna.”
³⁰ Tamatkuaguuuq iñuich tiguyumagaluaḡniḡaat,
 aglaan kia-unniñ tigunḡiññiḡaa takku
 Ilaan tigukkauviksraḡa tikitmaḡiḡluni.
³¹ Iñugiakpauraḡtuat ukḡiqsriñiqsut Ilaanik,

aasrii nipliqhutiŋ, “Taimña Christ aggiġumi, quviquatluktuaniċ savaanik iñiqtaqaġisiva uuma iñuum iñiqtaŋiñiñ?”

Tigurit Tiliraurut Tigutquplugu Jesus

³² Pharisee-ŋuruat tusraa'amisigik, iñugiaktuat isivrugaġutiqaqtuat ilaanik, iliŋich piqasriqhutiŋ qaukliŋich agaayuliqsiniċ tuyuqaġniqsut qaunaksrinik tigutaaquplugu Jesus. ³³ Jesus nipliġniqsuq, “Uvaŋa nayuqtaullapsaagaluagupsi aullaġisiruŋa Ilaanun tuyuġirimnun. ³⁴ Ilipsi paki-aqsigisigipsitña, aglaan paqitchumiñaitchipsitña, aasriiñ irviksramnun tikitchumiñaitchusri.” ³⁵ Taatnaqman Jew-ŋuruat uqaqaqsilġiñniqsut iŋmiknun, “Napmuŋniaqpa una iñuk uvaptiknun paqitchumiñaiñiñiva? Ilaa aullaġniaqpa Jew-ŋuŋitchuat nunaaqqiatnun, Jew-ŋuruat iñuuniagviatnun ilisautityaġlugich Jew-ŋuŋitchuat? ³⁶ Uvvatakku nipliqsuq, ‘Ilipsi pakikkisigaluagipsitña, aglaan paqitchumiñaitchipsitña.’ Nipliqsuqsuli, ‘Irviksramnun tikitchumiñaitchusri.’ Qanuqpami taatnaqami?”

Kuunji Iñuunaqtuam Imġum

³⁷ Niġiqpagvikaam uvlua aqulliġ nuimatluk-taŋuniqsuq. Taavrumani uvlumi Jesus qichaqhuni nipliġniqsuq nipitusripluni, “Kisupayaaq imiġukkumi utlautiluni uvaŋnun imiġli. ³⁸ Atriġugu aglausimaruat uqaŋhich, itna, ‘Kiñapayaaq ukpiqsriqpan uvapkun imġa suvliktuagaġniaqtuq siġatmun uummataaniñ.’” ³⁹ Taatnaipliġugu Jesus-ŋum uqaŋtigiŋiġaa Ipqitchuaq Irrusriq akuqtuġniakkaŋat ukpiqsriŋuŋat ilaanik. Tarani taatnaħhani

Ipqitchuaq Irrusriq aatchuutaumaitłunisuli, takku Jesus utiqsimaitłunisuli pakmuᅇa qilaᅇmun.

Atingirrun Iᅇuᅇni

⁴⁰ Iᅇugiaktuam iᅇuum tusraa'amitruᅇ Jesus-ᅇum uqalᅇhi nipligᅇᅇiqsut, “Una tarra iᅇuk ilumun taimᅇa sivuniksriqiraupiaqtuq!” ⁴¹ Iᅇaᅇilli niplianiᅇsut, “Christ-ᅇuruq (itnautauruamik Anniᅇsuᅇtimik).” Aglaali atlat itnaᅇᅇniᅇsut, “Christ agᅇigumiᅇᅇaitchuᅇ Galilee-miᅇ. ⁴² Agaayyutim uqalᅇhich aglausimaruat itnaᅇtut Christ kiᅇuᅇviaᅇigisiᅇᅇiᅇluᅇ David-mun, suli anigisiᅇᅇiᅇluᅇ Bethlehem-mi nunaaqᅇiani David-ᅇum.” ⁴³ Taatnaᅇhutiᅇ igluᅇiᅇsinniᅇsut iᅇugiaktuat piᅇusriᅇhutiᅇ ilaanik. ⁴⁴ Iᅇaᅇisa tiguyumagaluaᅇᅇiᅇᅇaat aglaan kia-unᅇiᅇᅇ tigungiᅇᅇiᅇᅇaa.

Ukpiᅇsriᅇᅇiᅇᅇhat Jew-ᅇuruat Qauᅇᅇiᅇh

⁴⁵ Qaunaksrit utiᅇᅇniᅇsut qauᅇᅇiᅇhich agaayuliᅇsinun suli Pharisee-ᅇuruanun. Taapᅇua apiᅇsruᅇᅇiᅇᅇaich, “Suvaata uvuᅇᅇautiᅇᅇiᅇᅇiᅇᅇ?” ⁴⁶ Qaunaksrit kiunigaich, “Uvagut tusraavaaluk-tugut iᅇuᅇᅇmik taatna uqalᅇgutigiruamik.” ⁴⁷ Pharisee-ᅇuruat niᅇlilᅇiᅇᅇiᅇᅇniᅇᅇsut, “Iᅇiᅇsi kinnipᅇᅇaᅇiᅇᅇhichaluaᅇᅇiᅇᅇiᅇᅇ? ⁴⁸ Iᅇiᅇchuᅇᅇimaitᅇiᅇᅇiᅇᅇ nalliata sivulliuᅇᅇiᅇᅇsa suli Pharisee-ᅇuruat ukpiᅇsriᅇᅇiᅇᅇhat Iᅇaanik? ⁴⁹ Aglaan iᅇuᅇgaᅇᅇruich kisimiᅇᅇ ukpiᅇᅇiᅇᅇaat. Tamatᅇua iᅇuᅇich kaᅇiᅇᅇsimmataiᅇᅇhich maligutaksranik Moses-kun. Taatnaᅇhutiᅇᅇ suksraunᅇiᅇᅇsaᅇuᅇmaᅇᅇtut.” ⁵⁰ Nicodemus-guuᅇ ilauniᅇsuᅇ taapᅇunani qauᅇᅇiᅇᅇiᅇᅇ suli Pharisee-ᅇuruani. Taamna qiiᅇᅇiᅇᅇaᅇᅇuᅇᅇ Jesus-mik sivuani, aasrii nipligᅇᅇiᅇᅇsuᅇᅇ,

51 “Maligütaksraġikkaptigun atanniipkatlaitchaa-tigut inuṇmik tusraagaluaqnagu naagaqaa ilitchuġigaluaqnagu sumik pisilaṇa.” 52 Taapkua ilaiñ kiuniġaat, “Uvva, Galilee-ġmiuṇupmivich? Ilitchuġimaiññiqpiuṇ uqałhich aglausimaruat? Ilišaġlugich aasriiñ kaṇiqsigisigiñ sivuniksriqirit agġiñġaqsimaiłhat Galilee-miñ.”

Aġnam Aṇukkaułha Sayuṇalikun

53 [Tarani iluqatiṇ aṇiłaagñiqsut,

8

1 aglaali Jesus utlautiniqsuq iñġiuramun atiliṇmun Olives-mik. 2 Uvlaakuagun uvlaatchaurami Jesus utlautilġiññiqsuq Jew-ṇuruat agaayyuvikpaṇatnun. Iñuich iñugiakpauraqtuat kattivigilġiññiġaat. Aasrii aquvitluni ilisautiaqsilġiññiġai. 3 Aglaliqirit suli Pharisee-ṇuruat tikiutriñiqsut aġnamik aṇukkauruamik sayuṇalikun aasrii iluqaisa sivuġaatnun qichaqtitlugu. 4 Jesus-mun nipliġñiqsut, “Ilišautrii! Una aġnaq aṇukkauruq sayuṇalikun. 5 Uvaguṭ maligütaksriusriaptikni Moses-ṇum tillisiqakkaṇatigut taatnasriq aġnaq iyagaṇnik miłquṭuġlugu tuqqutaksrauplugu. Qanuġli una aġnaq nipliutiginayaqpiuṇ?” 6 Taatnaġniġaat Jesus pitchaqługu ilinich piqaġukkaluahutiṇ agvisiksramik. Aglaan Jesus sikitluni nunamun aglaṇniqsuq argaṇmiñik. 7 Taapkua apiqsruqtaqtuiñaaqsiptomata, Jesus qichaqhuni nipliutiniġai, “Nallipsi killuqsaqsimaitchuam sivulliuluni iyagaṇmik miłuqsaqqaagliuṇ.” 8 Taatnaqqaahuni

sikitluni nunamun aglaaqsilgiññiqsuq.
 9 Taamna tusraa'amitruñ, taapkua iluqatin
 aullağniqsut atausriuttaaqhutin aullağniplutin
 utuqqautluñniğmikniñ, Jesus kisinjuqlugu ağnağlu
 qichaqtuaq tarani. 10 Qichatqikhuni nipliutiniğaa
 ağnaq, "Naamiimma taipchua? Nalliataunniñ
 tuqqutaksrağugñivatin?" 11 Ağnam kiuniğaa, "İi,
 Anjuun! Nalliatnik israaqtaitchuña." Jesus nipliuti-
 gaa, "Uvanaptuuq tuqqutaksrağugumiñaitchikpiñ.
 Aullañhiñaagüqtutin aglaan killuqsatqisruñaqnak!"]

Jesus Qaumman Nunam İñuiñun

12 Jesus-ñum iñuich nipliutitqinñiğai,
 "Qaumaksrauruña nunam iñuiñun. Kisupayaam
 malikkumiña, qaumamik iñuunaqtuamik
 piññakkisuruq. Taatnağuni iñuuniatqikkumiñaitchuq
 taaqtuakun." 13 Pharisee-ñuruat kiuniğaat,
 "İlvich ilisimarriqsimarutin ilipniñhiñaq,
 taatnaqlugu ilumutuugilguitchikput. Sumun
 atugumiñaitchuq taamna." 14 Jesus kiugai,
 "Taatniingitchuq. Uqautigigaluñnağma uvamnik,
 nipliutipayaaga ilumutuuruq, takku ilisimagiga
 nakitñaqtautilaaga suli napmun aullağniaqtilaaga.
 İlipsi ilisimangitchiksi nakiñ aggiqsilaaga unniñ
 napmuñniaqtilaaga. 15 İlipsi atanniqsuiragtusri
 iñulhiñaulikun, atannigviagautaitchuña kimun-
 unniñ. 16 Aglaan atanniiruksrauniğuma
 atanniutiksrağa ilumutuuniaqtuq, takku tamar-
 rumuuna kisima ingitchuña, aglaan Aapauruam
 tuyugirima piqasriqsugaña. 17 Aglausimaruq
 maligutaksriusriapsitñi malguulitik ilisimarik
 atikpaknik uqautaak ilumutuuginiplugu. 18 Uvaña
 uvamnik ilisimarriqsimaqtuña suli Aapam

tuyugirima ilisimarriqsimaaqmigaana.” ¹⁹ Tamatkua apiqsruḡniḡaat, “Naami aapagikkan?” Jesus kiugai, “Nalugiptiguk Aapagalu. Ilisimaniḡupsitña, Aapagaptuuq ilisimanayaḡiksi.” ²⁰ Jesus-ḡum taatnaḡniḡai tarani Jew-ḡuruat agaayyuvikpaḡatni iliraqagvigiplugu pivigikkaḡatni. Aglaan nalli-ataunniñ tigunḡiññiḡaa, takku tuqputauviksraḡa tikiumanḡitluni.

Jesus-ḡum Ilumutuuruḡuḡa

²¹ Jesus nipliutitqinñiḡai, “Uvaḡa aullaqsagumaruḡa. Pakiaqsigisigaluagipsitña, aglaan tuqugisirusri killuunḡapsi natqiguttus-riaqanḡitchupsi. Atlanḡunḡillusri, aullalḡuyumiñaitchusri aullaḡviginiakkamnun.” ²² Jew-ḡuruat nipliḡniḡisut, “Qanuqpa una, naaga inmiñik tuqun-riaqpa? Takku nipliqsuq, ‘Aullaḡumiñaitchusri aullaḡviginiakkamnun.’” ²³ Jesus kiugai, “Ilipsi maakḡaqturusri, aglaan pakmakḡaqturuḡa. Ilipsi agḡiqsaunurusri marrumakḡa nunamiñ, aglaan nunamiqnisaunḡitchuḡa. ²⁴ Taatnaḡhusri uqautigipsi killuliqiraunḡapsi tuqugisiñiplusri. Tuqugisipiaqtusri killuliqiraunḡapsi ukpiḡinḡisuaḡupsiun ilaanutilaaga.” ²⁵ Taapkua apiqsruḡniḡaat, “Kisuuvichuvva?” Jesus kiugai, “Aullaḡniisaqqaapiaḡhaniñ uqautigaluagipsi kisuutilaamnik. ²⁶ Iñugiaktuatigun nipliḡluḡa isilḡiḡumiñagaluagipsi. Uvaḡa nipiqaqtuḡa nunam iñuiñun tusraakkaḡhiñamnik Ilaaniñ tuyugirimniñ ilumutuuruamiñ.” ²⁷ Tamatkua kaniqsiñḡiññiḡaat uqautrisilaaqtin Agaayyutikun Aapauruakun. ²⁸ Taatnaḡḡuch Jesus nipliutilḡiññiḡai, “Iñuum Iḡniḡa kivanikkupsiun, ilitchuḡipmiḡugulu

pigisigiksi ilaanutillaaga, suli iñiqtaqaqtangiliğa uvapkuiñaq aglaan nipiqağiga Aapam kisimi ilisauttutaagun. ²⁹ Aasrii tuyuğiriga uvamni piqatauruq, Ilaan kisivripchangitchaana, takku ataramik quyalimaagiga.” ³⁰ Iñugiaktuat tusraaruat Jesus taatnaqman ukpiqsriñiqsut Ilaanik.

Qitunğai Abraham

³¹ Taatnaqlugich Jesus nipliutiniğai Jew-ñuruat ukpiqsriuat ilaanik, “Ilipsi ilisauttutitka tupigituiñağupsigik sivutmun, ilumutun maliguaqtiginiagipsi. ³² Ilumuturuuag ilitchuğiniagiksi, ilumutuulhum patchisaisitkisigaasri.” ³³ Taapkua kiuniğaat, “Uvagut Abraham-ñum kiñuviağigaatigut. Kimununniñ savaktaagrūumaitchugut. Uvvami qanuqpich nipliqağich ‘patchisaisitkisigaasri’ itna?” ³⁴ Jesus nipliutiniğai, “Ilumuturuuamik nipliutigipsi, kiñapayaaq killuqsaqtaqtuaq savaktaagrūliutraqtuq killuğmun. ³⁵ Savaktaagrugli nayuutitlaitchuq anayuuqaagiiñi ataramik, aglaan igñiğuruuag nayuutiraqtuq. ³⁶ Ilipsi Agaayyutim Igñinan patchisaisitpasri, tarra nalupqinaitchuanik patchisaitkisirusri. ³⁷ Ilisimagiga Abraham-mun kiñuviağiliqsi, naagasuli tuqurviksraqsiuğipsitña, takku akuqtuumanğitlugu ilisauttutiga. ³⁸ Uqautiqaqtuğa Aapama qiñiqtitananik uvamnun, aasriili iñiqtaqağaqtusri Aapapsitñiñ uqauttusriapsitñik.”

³⁹ Tamatkua kiuniğaat, “Uvagut aapagigikput Abraham.” Jesus-ñum kiuniğai, “Ilipsi ilumun Abraham-ñum qitunğagikpasri, savaaqağayaqtusri

ilaatun. ⁴⁰ Naagauvva tuqurviksraq-siugipsitña, uqautigaluaqtitlusri ilumutuuruamik tusraakkamnik Agaayyutmiñ. Abraham taatnaqsimaitchuq. ⁴¹ Ilipsi savaaqaqtusri Aapagikkapsi savaañiñik.” Tamatkua kiuniñaat, “Uvagut aapaillaunungitchugut. Aapa atausriq pigigikput, Agaayyun ilaa.”

Qitungai Tuung'au

⁴² Jesus kiugai, “Agaayyutmik ilumun aapaqagupsi piqpaginayaqipsitña, takku aggiqsauñuruña Agaayyutmiñ, aasrii pakma uvaniitluña aggiñgitchuña uvapkuiñaq aglaan ilaan tuyugipluña. ⁴³ Suvaata kaniqsitlaitpisiuñ uqaliga? Ilipsi naalag'niyummatiqanqitchiksi uqaut-tutiga. ⁴⁴ Tuung'au aapagikkapsi qitung'agiplusri aasrii maligutchiyumaruñuplusri aapagikkapsi kimmutaiñik. Aullaq'niisaqqaapialhaniñaglaan ilaa tuqqutchiruaruq. Ilaa tapiqsuusrimaitchuq tuñaanun ilumutuulhum ilaa piitluni ilumutuuruamik inmiñi. Uqaqami saglumik iñiqtaqagaqtuq takku sagluturuñupluni, sagluuqtualipayaam aapagiplugu. ⁴⁵ Uvaña ilumutuuruamik uqautigipsi, taatnaqhusri ukpigingitchipsitña. ⁴⁶ Kiñaunniñ niplilguitchuq uvapkun ilumutuq'uglugu killuuruñuniñuñu? Uvvami uqauti'apsi ilumutuuruamik, suvaata ukpigisrungitpisitña? ⁴⁷ Iñuum aggiqsuam Agaayyutmiñ naalag'nigai Agaayyutim uqautai. Ilipsi agaayutiqniqsaungitlusri naalag'niyummataitchusri.”

Jesus-lu Abraham-lu

⁴⁸ Jew-ñuruat kiuniñaat Jesus, “Uvagut nalaut-tugut nipliqaapta ilvich Samaria-gmiuniplutin suli

tuunġaqtaqaqhutin.” ⁴⁹ Jesus kiuniġai, “Uvaŋa tuunġaqtaqanġitchuŋa. Aapaga kamagikkaġigiga aglaan kamakkutaitchipsitña. ⁵⁰ Pakkiġingitchiga kamagikkauliksraq uvapkuiñaq, aglaan atlam pakkiġigaa kamaŋaqtitauliksrāġa, aasrii ilaa atanġuruq. ⁵¹ Iłumutuuruamik nipliutigipsi, kisupayaam uqauttutitka tupigigumigich tuquyumiñaipiaqtuq.” ⁵² Jew-ŋuruat kiuniġaat, “Pakma nalupqigingigikput tuunġaqtaqałhiñ. Abraham sivuniksriqirillu tuqumarut, naagasuli uqaqtutin, kisupayaam tupigikpagu uqauttutin tuquyumiñaipiaġnipluġu. ⁵³ Uvagut sivulliaqput Abraham tuquaniksimaatuaq sulipsuuq sivuniksriqiripayaatlu. Kamanatlukkumavich Abraham-miñ? Kisuunasrukniappañmiuvva ilvich?” ⁵⁴ Jesus kiugai, “Uvapkuiñaq kamakkutiqaġniġuma suutnauyumiñaichuq. Aapannik kamagiriqaqtuŋa, taavrumiŋa ilipsi Agaayyutiginitchapsitñik. ⁵⁵ Aasriisuli iłitchuġianiksimaitchiksi, aglaan uvaŋa ilisimagiga Agaayyun. Uqaġuma Ilaa naluniłuġu sagluturuanuŋiaqtuŋa ilipsisun. Aglaan ilisimallapiaġigiga aasriiñ uqałha tupigipluġu. ⁵⁶ Abraham-ŋum sivulliapsi ukpiqsriłiġmigun kaŋiqsipluġu agġiġisiłiġa nunamun quvi-atçhautigikkaŋa suli qiñiġummiuqłuġu taimña uvluġa. Arguaqçutailapiaqłuġu agġiġisiłiġa ilaa quviasruktuq.” ⁵⁷ Jew-ŋuruat kiuniġaat, “Małġukipiaq qulinik ukiuniksimaitchutinsuli aasiiñ qiñiqsimaniviuŋ Abraham?” ⁵⁸ Jesus kiugai, “Iłumutuuruamik nipliutigipsi, Sivuaniiñ Abraham-ŋum aniłiksraŋan,

innaniktuja.” ⁵⁹ Tamatkua tigusriñiqsut iyaganik miluqtuguklugu, aglaan Jesus irigniqsuq aasriin anipluni Jew-njuruat agaayyuvikpanatniñ.

9

Jesus-ñum Iñuaqsigaa Anjun Ayaunaruq Anigmiñiñaglaan

¹ Jesus pisruksaagimni qinigniqsuq anutmik ayaunaniqsuamik anilgataligmiñiñaglaan.

² Maliguaqtaiñ apiqsruğnigaat, “Iñisautrii! Kia killuqsautaan anihaniñ ayaunapkağniqpaun? Ilaan naagaqaa anayuqaakkiñ killuqsautaaknik?”

³ Jesus-ñum kiugai, “Taavruma ayaunatha kaniqangitchuq ilaan killuqsathanun unniin anayuqaakkiñ killuqsathaknun. Ayaunaruq Agaayyutim sanña qinignaqtitquplugu ilaagun.

⁴ Savaagiraksragigikput sivutmun piyumiñagnaptikni. Unnuaq tikiññaqtuq, kia-unniin savagvigiyumiñaisaña.

⁵ Uvaña maani nunami innamni qaumaksrauruna nunam iñuiñun.”

⁶ Taatnaanikami Jesus-ñum tivvuaqhuni nunamun akurrutiniğaa maggamun, aasriin nanuklugik maggamik taavruma anutim irrak, ⁷ nipliutiplugu, “Aullağutin igğugiağun kigiñan narvaurananun Siloam.” (Taamnaguq mumiutiqaqtuaq Tuyuuğmik.) Taamna anun aullaqhuni, kigiñni igğugiaqamiun utigniqsuq qinittlasripluni.

⁸ Iñuuniaqataiñ suli tamatkua qinigtikaanjiñ injiularaupman apiqsruqtauti-aqsiñiqsut, “Unauvva taimñaungitpa anun aquppipluni injiulayuk?” ⁹ Iñanisa taivrumiñanigaat. Iñanilli nipligñiqsut, “Qañaa! Taivrumiñanğitchuq,

taatnatun qiññaqaqsiñaqtuq.” Taamna
 anjun inmiñik nipliğñiqsuq, “Taimñaauruḡa.”
 10 Tamatkua apiqsruğniḡaat, “Qanuqhutinmi
 qiñitlasripkakkauvich?” 11 Ilaan kiugai, “Iñuum
 atiaqtuam Jesus-mik irrakka maqatlamik
 nanuqqaaglugik aasriiñ tiligaḡa Siloam-mun
 igguḡiaquplugu kigiñaḡa. Tarra aullaqtuḡa, aasriiñ
 igguqsagluqqaqtuḡa qiñitlasriruḡa.” 12 Taapkua
 apiqsruğniḡaat, “Naamiimmami ilaa?” Kiuniḡai,
 “Naluruḡa.”

Pharisee-ḡuruat Apiqsruqtuḡaa Iḡuaqsikkauruaq

13 Tamatkua taamna anjun qiñitlaisimaruḡa
 aullautiniḡaat Pharisee-ḡuruanun.
 14 Tamannaguuq uvluq Jesus-ḡum maqatlamik
 nanuklugik aḡutim irrak piḡha qiñitlasritquplugu
 Jew-ḡuruat minguiqsiaḡviginiḡaat. 15 Tarra
 Pharisee-ḡuruat apiqsruḡiñniḡaat qanuqhuni
 qiñitlasripmaḡaan. Aasrii uqautiniḡai, “Taivruma
 maqatlatiqlugik irrakka, igguqapku kigiñaḡa
 pakma qiñitlasriruḡa.” 16 Pharisee-ḡuruatguuq
 ilanich nipliğñiqsut, “Taimña iñuk taatnaiḡlugu
 iñiqtaqaqtuḡa Agaayyutmiqnisaunḡiñniḡsuq, takku
 atuqtaksraq minguiqsiaḡvikun tupikkutaiñniḡaa.”
 Atlatli nipliğñiqsut, “Qanuḡunimi iñuk
 killuliqirauruaq iñiqtaqatlagisiva taatnatchiñik
 quviqnaqtuamik savaanik?” Taapkua
 iglugiiksinniqsut taavrumuuna. 17 Pharisee-ḡuruat
 apiqsrutqilḡiñniḡaat taamna anjun, “Qanuḡli
 nipliutigitlanayaqpiun ilaa qiñitlasripkaḡniḡlutin?”
 Taavruma kiuniḡai, “Sivuniksriqirauruḡ.”

18 Jew-ḡuruat ukpiqquḡiqagumangñiñniḡaat
 qiñitlaiḡiḡmiñiñ qiñitlasriḡha. Kiisaimma

tuq̄luqpaich taavruma aṇutim aṇayuqaak. ¹⁹ Ilinisa apiqsruḡniḡaich, “Una iḡñiḡivitchu? Nipliutigitlavitchu animat̄ha ayaṇapluni? Qanuq̄hunimi qiñitlasriva pakma?” ²⁰ Aṇayuqaakkiñ kiuniḡaich, “Uvaguk ilisimagikpuk ilaa iḡniḡikkaq̄puk suli ilisimagikpuk aniḡiḡmiñiñaglaan ayaṇat̄ha. ²¹ Aglaan nalugikpuk qanuq̄huni pakma qiñitlasriḡha, naagaqaa nalugikpuk kimun qiñitlasripchal̄ha. Ilaa iñuguaniksimaat̄uq suli kiggutitlasrimaat̄uq in̄miñun. Apiqsruq̄taq̄siun.” ²² Aṇayuqaan̄uruak taatna nipliḡiñiq̄suk iq̄sikkutiqaq̄hutik Jew-ḡruananun, takku sivunnianiksimaat̄ut kia iñuum nalupq̄inaiḡlugu uq̄aḡikpagu Jesus Christ-ḡuniḡlugu anitkisipl̄ugu katraḡvin̄mikniñ. ²³ Taatnaq̄hutik taapkuak aṇayuqaan̄uruak nipliḡiñiq̄suk, “Ilaa iñuguaniksimar̄uq, apiqsruq̄taq̄siun!”

²⁴ Tuglil̄iq̄lugu tuq̄lulḡiñiñḡaat in̄mikn̄un taim̄ña aṇun animar̄uaq̄ ayaṇapluni aasriñ nipliutiplugu, “Agaayyutim sivuḡaani akiqsruḡiñ il̄umutun uq̄aḡisiḡap̄kun. Uvagut il̄itchuḡigikput taim̄ña uisit̄in killul̄iq̄iraul̄ha.” ²⁵ Taavruma kiuniḡai, “Ilaan qanusriul̄ha nalugiga. Atausriq̄ ilisimagiga, uvaṇa ayaṇagaluaqtuami pakma qiñitlasriruṇa.” ²⁶ Taapkuak apiqsrutq̄ilḡiñiñḡaat, “Qanusriḡaq̄hutin qiñitlasripkaq̄patin?” ²⁷ Kiuniḡai, “Uq̄autianikkaluaḡipsi aglaan naalaḡnisunḡitchusri. Suvaatami tusraatq̄iguaq̄silḡitpisiun? Naaga mal̄iḡuaq̄siutisruk̄pisi ilaanun?” ²⁸ Tamatkua kiuniḡaat uq̄aniḡluutiplugu, “Ilvich taivruma mal̄iḡuaqt̄igiliutigaatin. Uvagut Moses-ḡum pigigaa-tigut. ²⁹ Ilisimagikput Agaayyutmun uq̄aut̄ul̄ha

taimña Moses, aglaan nalugikput tamanna iñuk nakiñ aggiqsilaaña.” ³⁰ Taavruma añutim kiuniğai, “Atlayuağnarruqtugalukkut nalunikapsiun nakitñaqtaułhagun, aglaan qiñitlasripkağaaña. ³¹ Iłisimagikput, Agaayyutim naalağnitłaiłha killuuruanun, aglaan naalağnirağigai kamagirini suli tupiksriuat pisuğimiñik. ³² Nunam aullağniisağatałhaniñ tusraanğaqsimaitchut iñunmik qiñitlasripkakkauruamik ayaunapluni animaruamik. ³³ Kisianik taimña iñuk aggiqsuanuluni Agaayyutmiñ pigumi avataagun sumik iñiqtaqalguyumiñaitmiuq.” ³⁴ Tamatkua kigguqłunniğaat, “Animagaluaqtutin killukun iñukkuksaanuplutinlu aglaan ilisautniagaqsivisigut?” Taatnaqqaqługu ilinisa aninniğaat katrağvinmiñ.

Irrutchikun Qiñitłaiłautiq

³⁵ Jesus tusraaniğaa ilaa aninniqlugu. Paqitnamiun nipliutiniğaa, “Ukpiğiviun Iğñiña Iñuum?” ³⁶ Taavruma Jesus kiuniğaa, “Uqautinña kisuutilaanjanik. Uvanali ukpiğiyumigiga ilaa.” ³⁷ Jesus nipliutigaa, “Ilvich qiñianiksimaagiñ, suli ilaanuruq pakma uqaqatin.” ³⁸ “Ataniiq! Uvaña ukpiğigikpiñ,” taamna nipliğñiqsuq, aasrii sitquqhuni sivuğaanun Jesus-ñum. ³⁹ Jesus nipliğñiqsuq, “Aggiğñiqsuña nunamun pisigiplugu atanniqsuiłksraq, ayaunaruat qiñitlasripkağlugich, suli qiñitlanasrugiruat ayaupkağiaqługich.” ⁴⁰ Iłanısaguuq Pharisee-ñuruat tarani ittuat tusraa'amitruñ taatna niqliqman apiqsruğniğaat, “Uvaguttuuq qiñitłaitchuağivisigut?” ⁴¹ Jesus-ñum kiugai, “Iłipsi

qin̄itlaitchupsi killuutaiññiagaluagtusri, aglaan qin̄itlaruaḡiplusri ilipsitñik killuutiqaḡugaaqtusri.”

10

Atrikusraun Ipnaiqaḡvikun

¹ Ilumutuuruamik nipliutigipsi, “Iñuk isingitchuaq ipnaiqaḡvium taluagun, aglaan mayuaqtaqtuaq atlakun tiglin̄niaqtauruq ivayaqtuqtauplunilu.

² Aglaan isigaqtuaq talukun ipnaich munaqsrigiraḡigaat. ³ Taluliqirim taluḡutiraḡigaa. Ipnaiç tusraaraḡigaat nipaa tuḡluḡaqmatin̄ atiḡmiktigun,

aasrii ilaan annisiragaḡigai. ⁴ Annisianikamigich sivulliuḡagaḡigai aasrii ipnaich malik̄lugu nipaa ilisimaplugu.

⁵ Tamatkua atlamik maliutritlaitchut, aglaan qimagagaḡigaat nipaa ilisimangit̄lugu.”

⁶ Jesus atrikusrautmik uqautipmatin̄, ilin̄isa kan̄iqsiñḡiññigaat sumik uqautitilaagtin̄.

Jesus Nakuuruaq Munaqsri

⁷ Jesus nipliutitqin̄ñigai, “Ilumutuuruamik nipliutigipsi, Uvaḡa taluuruḡa ipnaiñi.

⁸ Atlakauplutin̄ sivumni tikiaruat iluqatin̄ tiglin̄niaqtaurut ivayaqtuqtauplutin̄lu aglaan ipnaich naalagn̄isaitchaich tamatkua. ⁹ Uvaḡa taluuruḡa.

Kisupayaaq isiḡumi uvapkun anniqsuḡisiruq; ilaa isiq̄tuni naagaqaa aniruni paq̄ittagnaqtuq niq̄ksraq. ¹⁰ Tiglin̄niaqti tikitchaqtuq kisianik tigligiaqhuni tuq̄qutchityaqhuni unniñ piyaq̄quq̄taityaqhuni. Uvaḡali aḡiq̄suḡa tamatkua iñuich iñuuk̄iḡmik piññaquplugich inuḡaill̄apiagaḡlugu.

¹¹ “Uvaḡa munaqsriillaugaḡaḡatḡa ipnaich. Munaqsriq nakuuruaq tuq̄yummataiq̄qtuq

ipnaiñik piqusriḡuni. ¹² Akiññañniaqtim munaqs-rinḡitchua ipnaich piginḡitchai. Unitlugich qima-gaqtuq qiñiqami amaqqumik aggiaqsiruamik. Amaqqumaasrii kinmaqlugich siamitkaqsiplugich tamatkua ipnaich. ¹³ Akiññañniaqti iñuk qimagaqtuq akiññañniaqtauñhiñahḡmigun. Suksraḡinḡitchai ipnaich.

¹⁴ “Uvaña ipnaich munaqsraat nakuuruuq. Iḡisimmaagitka ipnaitka suli ilinisa uvaña. ¹⁵ Taatnatun Aapam iḡisimatḡa uvannik, uvañaptuuq Aapa iḡisimagiga. Uvaña piyumma-tiqagiga tuquliksrāḡa piqutigilugich. ¹⁶ Aasrii atlattuuq ipnaich pigigitka munaqsrivinḡmi uvaniinḡitchuat. Tikiutraksraḡitmigitka, aasriiñ naalaḡniñiaḡaat nipiga. Tarra atautchiiñaguḡniaqtut ipnaich suli munaqsriri atautchiiñamik. ¹⁷ Aapam piqpagigaaña tuqqutriyumallapkun piqusriḡluña iñunḡnik, aasriiñ tuqqutaunḡanikkuma iñugutqikkilḡhitchuña. ¹⁸ Kia-unniñ tuqqutchumiñaitchaaña nunuriluña. Uvapkuiñaq qaisaḡigiga pisulḡapkun, qailḡhiñaaḡiplugu suli satulḡhiñaaḡiplugu. Taamna tillisiaḡikkaga Aapaaniñ atuqugiga.”

¹⁹ Tarani Jew-ḡuruat atinḡilḡiññiqsut piqusriḡutin tamatkuniña uqauttutinik. ²⁰ Iñugiaktuat niplianiqsut, “Ilaa tuunḡaḡmik piqagñiqsuq, kinniqiruuq. Suvaata naalakpisiun?” ²¹ Atlatli niplianiqsut, “Iñuk tuunḡaqtalik uqagumiñaitchuq taatna. Qanuḡuni tuunḡaqtalik qiñitlasripkaigisiva ayaunḡaruamik?”

Jew-ḡuruat Ayailḡhat Jesus-mik

22 Ilgiññiqsuq nigiqpagvikaaq Jerusalem-mi. Itqauttutiginigaa Jew-ḡuruat agaayyuvikpaḡat anmalgitqikman taimani qaayuḡnainanikmagich. 23 Jesus pisruksaaḡniqsuq Jew-ḡuruat agaayyuvikpaḡatni Solomon-ḡum Quliḡutaanik taggisiliḡmi. 24 Aasriiñ Jew-ḡuruat avataanun kati'aminḡ nipliutiniḡaat, “Qanutun taktigiruami naligutitchaaqsivisigut? Iḡumutun uqauttutigut, Ilvich Christ-ḡuvich?” 25 Jesus kiugai, “Uqautianikkaluagipsi, aglaan ukpiḡingitchipsitña. Savaat iñiqtagikkaḡma Aapaa sanḡiqutaagun uqautigigaatḡa. 26 Aglaan ukpiḡingitchipsitña atakkii ipnaiḡingitḡusri. 27 Uvaḡa ipnaima nipiga naalagaḡigaat, uvaḡa ilisimaplugich, iliḡisa malikḡuḡa. 28 Iñuuligmik isruitчуamik qaitchigitka, iliḡich tuquyumiñaiḡugitunniñ. Kia-unniñ ivayaagiyumiñaitchai uvaḡniñ. 29 Sua Aapaa qaiñḡanikkaḡa uvaḡnun kamanatluktuq iluqaaniñ. Kia-unniñ ivayaagiyumiñaitchaa Aapam qaunakkutaaniñ. 30 Aapagalu atausriuruguk.”

31 Jew-ḡuruat iyaḡaḡnik tigusritḡilgiññiqsut miḡluuḡukḡugu. 32 Jesus nipliutiniḡai, “Sivuḡḡapsitñi uvaḡa savaaḡaḡtuami iñugiaktuanik savaallautanik Aapam uvaḡnun iñiqtagitqukkaḡiñik, nalliatigun tamatkua miḡuqtuḡukpisitña?”

33 Jew-ḡuruat kiuniḡaat, “Savaallautatigun miḡuqtuḡungitchiptigiñ, aglaan sagluuḡ-tuaḡutiqaḡḡapkun, takku iñuḡhiñaugaluahutin uḡaḡtutin ilipnik Agaayyutauniplḡutin.” 34 Jesus kiugai, “Maligutaksraḡikkapsitñi aglausimaruḡ,

‘Agaayyun nipliġniġsuq, ilipsi agaayyutaurusri.’
³⁵ Kanġisimagivut uqalħich aglausimaruat
 ilumutuugisilħat taimuġa. Agaayyutim taiġiġai
 agaayyutinik taipchua iħuich akuqtuiruat
 uqalġmiħnik. ³⁶ Uvaħali tigusriagipluġa Aapam
 tuyuġikkagigaaħa nunam iħuiħun, qanuħusrimi
 nipliavisi saglupluġa uqagħniġluutigiħnipluġu
 Agaayyun nipliġama iġħiġinipluġa Agaayyutmun.
³⁷ Ukpiginaħa savaaqangitchuma Aapaa
 savaaħiħnik, ³⁸ aglaan savaaginiġupkich,
 ukpigiħiġitchaluaġupsitħaunniħi, savaagikkatka
 ukpigiħiraksraġiġisri. Taatnaġupsiuħ kanġisniħiaqtusri
 nalupqisrunġiġlusri Aapam uvamniitilaaħanik
 sulivavaħa Aapamniitilaamnik.” ³⁹ Taapkuaguuq
 tiguymatqiaqsilġiħiħiħaħat aglaan annalġiħiħiħsuq
 ilinisa argaħitħiħi.

⁴⁰ Jesus utilġiħiħiħsuq Jordan kuuk ikaaqħuġu
 taivruma John paptaagivianun, aasrii
 tarani itkaqsipluni. ⁴¹ Iħuġiaktuat iħuich
 tikiagaqsiħiħaħat avatmun itnaħhutin, “John
 taimħa iħiħtaqangitchaluaqtuq quviħnaqtuanik
 aglaan uqauttutipayaħa uumuuna iħukun
 ilumutuuruq.” ⁴² Taatnaħhutin iħuġiaktuam iħuum
 ukpigiħiħaħ Jesus.

11

Lazarus-ħum Tuquħa

¹ Iħuk Bethany-mi iħuuniaqtuaq atiqaqtuq
 Lazarus-mik atniġħalġiħiħsuq. Taamna Bethany
 nunaaqqiuraq nukaġiik Mary-mlu Martha-mlu
 irviak. ² Taamnaguuq Mary taimħa kuviriruaq
 tipraġiksaumik Atangum isigaiħun aasrii allaqħuġich

nutchamiñik. Taavruma aņutnunga Lazarus atniġñaliġniqsuq. ³ Nukaġiik aġnak tuyuqaġniqsuk Jesus-mun kilgutmik itnaqluġu, “Ataniiq, ilauraannan piqpagikkan atniġñaliqsuq.” ⁴ Jesus tusraa'ami niqliqsuq, “Taamna atniġñaq isruqaġitchuq tuquġimun. Atuummigisiruq kamagikkaukiksrajanun Agaayyutim, aasriiñ Agaayyutim Iġñiņa kamaņaqikkautqupluġu taavrumuuna atniġñakun.” ⁵ Jesus-ņum piqpagigai Martha-lu aņiqataalu Mary Lazarus-lu. ⁶ Ilaan tusraa'amiuņ Lazarus atniġñaqnipluġu, irviņmiñi ittuallapsaġniqsuq maġuņni uvluņni. ⁷ Tarakņa maliguaqtini nipliutiniġai, “Ki, utitqillakta Judea-mun!” ⁸ Maliguaqtaiñ kiuniġaat, “Iļisautrii! Uvvaquyuuraqnaami Jew-ņuruat iyagaņnik miļuqtuġniagugaatin, utiġniālgitpiñmi taamuņa?” ⁹ Jesus niqliqsuq, “Uvlum qaumanija sassaqaġitpa quliť maġuņnik? Iñuk uvlum qaumanija iġliġumi putukkitchumiñaitchuq, atakkii qiñiqłuġu siqiñġum qaummataa marruma nunam. ¹⁰ Aglaan unnuam taaqtuami iġliġumi, putukkitkisiruq piilluni qaumamik.” ¹¹ Jesus taatnaqqaqluġich nipliġniqsuq, “Iļauraaput Lazarus siñiksaqtuq, aglaan iqiiqsitchaqtuġniagiga.” ¹² Maliguaqtaiñ kiuniġaat, “Ataniiq, siñikkumi ihuaqsiñiaqtuq.” ¹³ Aglaan Jesus piñiqsuaq Lazarus tuqunipluġu. Taapkua isrumaniqsut uqaġasrukniāqluġu siñiksapiaqtuamik. ¹⁴ Jesus nipliutiniġai nalupqinaiqłuġu, “Lazarus tuquruq. ¹⁵ Aglaan piqutigiplusri, quyaruņa taamani iņġiļapkun, ukpiqsrisiñiquplusri pitłuġluġu. Utlaglakput!”

16 Thomas, taiyuutilik Malgimik, nipligñiqsuq maliguaqtatmiñun, “Ki! Iñisautrii, piqasrig!akput! Uvagullu tuquqatigiyumigikput!”

Jesus Anitqigviuruq Suli Iñuulhupluni

17 Jesus tikitñami, iñitchuginiğaa Lazarus iñuviqtaunjaniksimaplugu sisamani uvluni.

18 Bethany-guuq unjasriguni ingiññiqsuq Jerusalem-miñ. Sivisutilaaqağniqsuq malguktun milelaksrayunnatun.

19 Aasriiñ Jew-ñuruat iñugiaktuat aggigñiqsut, Martha-lu Mary-lu qiniğiaqługik araaqtuğiaqługik aninauranjanik tuqułhagun.

20 Martha-m tusraa'amiuñ Jesus aggiaqsiplugu anipluni paagñigaa. Aglaan Mary aimmiñiqsuq.

21 Martha-m Jesus nipliutigaa, “Ataniiq! Uvani itchuvich, aninauraga tuqunayaitchuq.

22 Aglaan iñisimagiga, pakmaunniiñ Agaayyutim qaitchitłagaatin, qanusripayaamik iniguvich inmiñiñ.”

23 Jesus-ñum nipliutigaa, “Aninauran anipchakkaugisiruq.”

24 Martha-m nipliutigaa, “Kaniqsimagiga Ilaan anipchakkaugisiłha aqulligmi uvlumi.”

25 Jesus-ñum nipliutigaa, “Uvaña anitqigviuruña suli iñuulhupluna. Kisupayaaq tunñapluni ukpiqsriruaq uvamnik iñuugisiruq tuquñagaluaqtuaqunniñ.

26 Suli kisupayaaq iñuuruaq ukpiqsripluni uvamnik tuquyumiñaiptaqtuq. Taamna ukpigiviuñ?”

27 Martha-m kiugaa, “Aa! Ataniiq! Ukpigigiga Christ-ñułhiñ, Agaayyutim Iğniğiplutin, aggiqsuksrautauruaq nunamun.”

Jesus Qulviruq

28 Martha taatnaqqaaghuni utigñiqsuq, aasrii Mary aniqatni tuqłuqługu nalunaitchipluni,

“Iisautri aggigñiqsuq, amma utlaqugaatin.”
 29 Mary-m tusraa'amiuñ igñiqsruqhuni
 paağiagñigaa. 30 Jesus-suli tikiññaniksimaitłuni
 nunaaqqimun aglaan itluni taivrumanı Martham
 paagiviani. 31 Jew-ñuruatguuq tarani Mary-m
 tupqani ittuat araaqtuğniaqlugu qiñiqamitruñ
 makitluni aniaqsiliqman, isrumaniqsut iluviğmun
 qiatyaaqsiñiplugu aasrii aniqasriqlugu.
 32 Mary-m tikitługu Jesus qiñiqamiuñ isigaiñun
 punniqsuq nipliqluni, “Ataniiq! Uvani
 itchuvich, aniñaurağa tuqunayaitchuq.”
 33 Jesus-guuq qiñiqamiuñ Mary kiñuvğuruuq
 qiapluni tamatkualu Jew-ñuruat tuvaaqataiñ
 qiaqasriqlugu, ilaaptuuq ihuilliullapiağniqsuq
 Irrutchigmiñi ilunñutçakhuni. 34 Apiqsruğniqsuq,
 “Napmunimma iluviqpisiuñ?” Taapkua kiuniğaat,
 “Ataniiq! Maliguta qiñiğiagun!” 35 Jesus-tuuq
 qulviruq. 36 Jew-ñuruat qiñiqamitruñ nipliğñiqsut,
 “Qanutun atqunaq piqpagitigigaluagñiqpauñ!”
 37 Aglaali ilanich nipliğñiqsut, “Uvva uuma
 qiñitlasripçaitłaruam ayaunaruam irraknik
 tuqqutçailiyumiñaiññayağniqpauñ Lazarus,
 amağaa?”

Jesus-ñum Anipçhağaa Lazarus Tuqunathaniñ

38 Ihuilliullapiaqhuni Jesus utlautiniqsuq iluviğmun
 inillaksimaruumun sisitun ittuamun taluplugu
 iyagakpañmik. 39 Jesus tiliñigai, “Iyagak piiqsuñ!”
 Martha nipliğñiqsuq tuquruam ağnaunğa,
 “Ataniiq! Tipliğunnaqsiruq. Sisamani uvluni
 iluviqtuananiksimaruq.” 40 Jesus nipliutigaa,
 “Uqautianikkugaakpiñ, ukpiqquitiqaguvich
 qiñiğayağniqsutin Agaayyutim kamanautaanik.”

41 Tarakṇa tamatkua iñuich iyagak piiqmatruṇ, Jesus aagluqhuni nipligñiqsuq, “Aapaan! Quayagikpiñ tusraaragi'apṇa. 42 Iḷisimaruṇa ataramik naalaḡnigikma. Taamna nipliutigigiga piqutigiplugich makua iñuich qichaqtuat uvani ukpiqsritquplugich tuyuqaḷḷapkun uvamnik.” 43 Taatnaanikami nipitusripluni tuqḷuḡniqsuq, “Lazarus, anniiñ!” 44 Tuquṇaruṇaq aniñiqsuq iḷuviqsisinik nimiqsruqtat argai isigaiḷḷu kigiñañalu. Jesus nipliutiniḡai, “Qilḡutaigḷugu aullaqtitchiṇ.”

Sivunniugun Tuqutchukḷugu Jesus

45 Jew-ṇuruat iñugiaktuat Mary-muqattaqaqsimaruat qiñiqḷugu Jesus iñiqtaṇa, turvigiplugu ukpiḡiagutriñiqsut ilaanik. 46 Aglaan iḷañich Jew-ṇuruat Pharisee-ṇuruanun utiḡniqsut, aasrii uqautiplugich Jesus iñiqtaṇanik. 47 Taatnaqhutiṇ Pharisee-ṇuruatlu qaukñiḷḷu agaayuliqsiṭ kattutriñiqsut uqaqsittaagtitchirinik uqaqatigiigukhutiṇ itnaqhutiṇ, “Qanuḡisivisa quviqnaqsiplugu savaañigun taivruma iñuum iñiqtaigun?” 48 “Ilaatuqtitchuptigu taatna iñupayaam ukpiḡiagutigisigaa. Aasriiḷi Rome-maḡmiut qaukñich piyaqquḡisigaat agaayyuvikpakput sulii nunaqqiqput.” 49 Taapkua iḷañarguuq atiqaqtuṇaq Caiaphas-mik, qaukñiḷḷuni agaayuliqsi tamarrumani ukiumi, nipligñiqsuq, “Kaṇiqsimailḡataqtusri! 50 Iḷisimangitpisiṇ iḷuatluḷha uvaptiknun atautchim iñuum tuqqutauḷha piqusriḡuni iñuṇnik uumakṇa iḷuqaḡmi nunaqqim piyaqqukkauḷhaniñ?” 51 Taatnaguṇuq nipliñḡiññiqsuq iṇmiñiḷhiñaq, aglaan qaukñiḷḷuni agaayuliqsaupluni tamarrumani ukiumi, ilaan

sivuniksriqiginigaa Jesus-ñum tuqqutrixlikraña Jew-ñuruanik, ⁵² taapkuniñahiñaungitichuaq aglaan atausriquqtitchitqiguni anayyuqaagisun iluqaitnik siammayaagsimaruanik ukpiqsriuanik Agaayyutmun. ⁵³ Taatnaqhutin tamarrumakña uvlumiñaglaan Jew-ñuruat qaukñich sivunniugniqsut, qanuqlugu tuqqutxuklugu Jesus. ⁵⁴ Taatnaqhuni Jesus igligatqinñiqsuq sagviluni Judea-mi. Aglaan aullañiqsuq nunamun qanittuamun suviksrailaamun nunaaqqimun atiqaquamun Ephraim-mik, aasrii tarani itkaqsiplutin maliguqatinilu.

⁵⁵ Jew-ñuruat nigiqpagvikaanat taggisiqaqtuaq Apqusraaqtitaukigmik qalliñiqsuq, aasrii iñugiaktuat iñuich nunamiñ utlautipluni Jerusalem-mun nigiqpagvikaam sivuani itqanaiyaqiaqhutin, qaayugnaityaqhutin inmiknik [maliglugu maligutaksraq]. ⁵⁶ Iñuich nigiuñiqsut Jesus-mik, Jew-ñuruat agaayyuvikpanatnun kati'amin apiqsruqtautiplutin, “Qanuqli isrumavich? Nalupqinaitchuq utlautigisuknaitchuq nigiqpagvikaamun taavrumani.” ⁵⁷ Qaukñich agaayuliqsit Pharisee-ñuruatlu tiliriñiqsuat kia iñuum ilitxugikpagu naniitilaña Jesus kilgutigitquplugu ilinisa tigusruklu.

12

Jesus Tipragiksakkauruq Bethany-mi

¹ Itxaksrat uvlut sivuatni nigiqpagvikaam taggisiqaqtuam Apqusraaqtitaukigmik Jesus utlautiniqsuq Bethany-mun, Lazarus iñuuniagvianun, taimña Jesus-ñum anjipchakña tuquhigmiñ.

² Nullautchiugutinigaat Jesus tarani. Martha-m savautigai Lazarus aquppiqataupkaqlugu Jesus-mi nigginivini. ³ Aasriin Mary-m tigusripluni akisullapiaqtuamik tipragiksautmik kuvviqinigai Jesus-num isigai, aasrii nutchamiinik allaqlugich. Naimasrugnaqtuam tipragiksautim immignigaa iluqaan tupiq. ⁴ Jesus maliguqtaain ilanaj, Judas Iscariot, taimna tunisirauksraq Jesus-mik, nipligniqsuq, ⁵ “Suvaata tipragiksaun tunikkaungitpa piinasrunun kavluutinun maninun, qaisauluniasriin inuqsraqtuanun?” ⁶ Taatnagniqsuq pigaqatlukikuungilaq inuqsraqtuamik, aglaan ilaa tigliktuqtaupluni; maniqagviat akiyagikkani piksraqtugvigiraqniqaa. ⁷ Jesus nipliqsuq, “Ilaksianagu agnaq! Ilaan pigiliun ilakuni taivrumuna uvluanun iluviqtuaviksragma. ⁸ Ilipsi ataramik piqagniaqtusri inuqsraqtuanik inunmik, aglaan nayuutiuyumiinaitchuna ataramik.”

Sivunniugun Tuqutchuklugu Lazarus

⁹ Inugiaktuaruuq Jew-nuruat tusraanigaat Jesus ilha Bethany-mi aasriin taamunaqhutin, pisigisrunaqnagu Jesus kisan aglaan Lazarus qinigiaguklugu, Jesus-num anipkakanja tuqulikmin. ¹⁰ Taatnaqlugu qauklinich agaayuliqsit sivunniuqmiiniquq tuqutchukluguuptuuq Lazarus; ¹¹ atakkii ilaa piqutigiplugu Jew-nuruat inugiaktuat unitkaqsiinigaich qaukiisin ukpigiagutriplutin Jesus-mik.

Jesus-num Tikisaalha Jerusalem-mun Ataniqtun

¹² Uvlutqikman, inugiakpauraqtuat utlautiruat nigiqpagvikaamun taggisigaaqtuaq Apqusraaqti-tauiqmik tusraaniqut Jesus Jerusalem-mun

aggiaqsiplugu. ¹³ Ilinich Palm napaaqtunjitñiñ akiguksraqhutin paagaqsiñigaat nipliaplutin, “Hosanna. [Nangaglakput Agaayyun!]”

Uvvatuq Agaayyutim piliutiqaqliun tikitchuaq piqusriqhuni Atanigmik, *Psalm 118:25, 26* Agaayyutim piliutiqaqliun Israel-aagmiut Umi-algat!”

¹⁴ Jesus paqitluni natmaksigvinmik natmaksiaigniysuq uqallich aglausimaruatun, itna,

¹⁵ “Israel iñugikkañasri, Iqsiñasri! Umialigikkapsi aggiqigaasri, natmaksigvium nugganani usriaqsiqhuni.”
Zechariah 9:9

¹⁶ Tarani maliguagtaiñ kanjisiñgiññigaat taamna; aglaan Jesus anitqianikman pakmunjaanikhuni, ilinisa itqañigaat aglausimaruam uqalhum taatnaqsimalha, suli itqaqmigaat iñuich immiutihat taivrumuna uqauttutmun.

¹⁷ Iñugiaktuarguuq nayuutiruat Jesus-mi Lazarus-mik iluvigmiñ tuquligmiñ anitqiksitman, tusraayugaaqtirrutiginigaat tamanna atuumaaniktuaq.

¹⁸ Taatnaqhutin iñugiaktuat Jesus paañigaat, atakkii tusraanikhutin ilaa savaktilaanjanik taavrumina quviquaqtuamik. ¹⁹ Phariseenjuruatguuq avatmun uqaaqsiñiqsut, “Uvagut pigungillapiagaqsirugut! Takkua, iñupayaat iluqatin maliutigaat!”

Jew-ñungitchuat Iñanisa Uqaqatiqaqlhat Jesus-mik

²⁰ Iñanitguuq Jew-ñungitchuat akunguruat tamatkunani Jerusalem-muktuani kamaksrityaqhutin Agaayyutmik nigiqpagvikaami.

21 Tikiññiqsut Philip-mun Bethsaida-gmiumun Galilee-mi, uqaqhutin, “Anjuun! Uqaqatigillagukkaluagikput Jesus.” 22 Philip-ñum uqautityağniğaa Andrew, malğuuplutikaasrii uqautityağniğaaak Jesus. 23 Jesus kiuniğik, “Tuqqutauviksrağa tikiumaruq, sivuniqaqtuaq Iñuum Iğñinan atqunaq kamagikkauiksrañanun. 24 Uvaña ilumutuullapiaqtuamik uqautigipsi, mukkaaksram nautchiaksraña suungitchuq kisianik kataktitau'ami nunamun tuqupluni. Taatnailıplugu tuquanikami tikiutriraqtuq iñugiatluktuanik nautchiaksranik. 25 Kisupayaam iñuulı piqpagigumiun tammaigisigaa. Aglaan kisupayaam iñuulı piqpagingitchumiun nunami marrumani pigigisigaa isuitchuamun taimuña. 26 Kisupayaam savautisrukkumiña maliktaksrağigaña, aasrii sumiitchuma tarani savaktiga inniaqmiuq. Kiapayaaq savautikpaña Aapam kamanaqtitkisigaa.

Jesus-ñum Uqautiqalha Tuqqutauliksrağmigun

27 “Pakma uummatiga ihuilliugniqsuq. Qanuq nipliğisivik? Nipliğayaqpik itna, ‘Aapaan! Tikiumapkaqnagu taamna nagliksaaqsiuıiq uvañnun?’ Taatnağnianğitchuña, takku taamna piqutigiplugu agğiqsaunuruña apqusraağiaqlugu taamna nagliksaaqsiuıiq. 28 Aapaan! Kamanaqtirrun atqıñ!” Taatnaqman nipi nipliqsuq qılañmiñ, “Uvaña kamanaqtinñanikkiga, suli kamanaqtitqikkisiplugu.” 29 Iñugiaktuam iñuum qichaqtuam tarani nipi tusraaniğaa aasrii nipliçhutin, “Katlularuq!” Atlatliguuq nipliqsut, “Israğulgum uqaqatigigaa ilaa.”

30 Aglaan Jesus-ᵇnum nipliutiniḡai, “Uvaḡa piqutigiluḡa taamna nipi tusagḡangitchuq, aglaan ilipsi. 31 Pakma tikiumaruq nunam iḡuiḡi atanniusriaḡahiksraḡat. Tuungḡaḡ, nunam marruma aḡalataa akiilirauniaqtuq. 32 Aasrii kivikkauguma marrumakḡa nunamiḡi nuqitkisigitka iluḡaisa iḡuich uvaḡnun.” 33 Taatnaḡamiguuq uḡautiginiḡaa qanuq tuḡqutauluni nagliksaaḡiksrani. 34 Iḡugiaktuat iḡuich kiuniḡaat, “Maligutaksraḡikkapta uḡausrimagaatigut, Christ iḡuugisiḡiḡlugu taimuḡa. Qanuḡhutinmi uḡaḡpich, Iḡuum Igḡiḡa kivikkaugisiḡiḡlugu? Kisuuva una Iḡuum Igḡiḡa?” 35 Jesus kiugai, “Qauma ittuatlullakkisiruq akunnapsitḡi. Qauma pigiḡḡaan iḡuuniagitchi taaqsisikkaungitchumuusrili. Uvvataḡku iḡuum taaqtuakun iḡuuniaḡami, ilisimatlaitchaa napmun sivuniḡaqtılaani. 36 Qaummatiqanḡapsi ukpik-srisitchi ḡaumamik, aasriiḡi iḡugiliutiyumagaasri ḡaumam.”

Ukpiqsriḡiḡhat Jew-ḡuruat

Jesus taatnaḡḡaaḡhuni aullaḡniqsuq tamatkunakḡa iriḡhuni ilinḡitḡiḡi. 37 Jesus iḡiḡtaḡaḡaluaḡtitlugu quviḡnaḡtuanik savaanik sivuḡaatni ukpigiḡḡiḡiḡaat. 38 Taavrumuuna sivuniksriḡirim Isaiah-m uḡauttutaa taḡiqsitauniqsuq itnaḡsimalḡa, “Ataniiḡ! Kisut ukpiqsrivat uḡauttutigikkap-tiknik? Kisumun Atanḡuruam sanḡiḡi urriqsuḡ-pauḡ?” *Isaiah 53:1*

39 Taatnaqhutin tamatkua ukpiqqutaiññiqsut, takku Isaiah-suli itnaqhuni,

40 “Agaayyutim ayaupkagai, isrummatinich mulikutugai,

ilitchuqsritlaiqlugich qinikkamiknik suli isrummatinich kaniqsiyumiñaiqlugich, aasriiñ saatkumiñaiqlugich uvamnun mamititqulutin.” *Isaiah*

6:10

41 Isaiah-m taatna nipliutiginigaa takku ilaan qiniqlugu Jesus-ñum kamanatha. 42 Inugiaktuat Jew-ñuruat sivulliuqtit ukpiqsrigaluaqmiñiqsut Jesus-mik, aglaan sivuugagiplugich Pharisee-ñuruat anitqungitlutin Jew-ñuruat katragviatniñ. Taatnaqhutin uqautigingiññigaaat sagviglugu ukpiqsrihiqtin Jesus-mik. 43 Ilinisa piqpagitlukhugu ihuagitchiuliq inuñniñ uumakña ihuagitchiukiksragmikniñ Agaayyutmiñ.

Atanniusriaqaliksrat Jesus-ñum Uqathagun

44 Jesus nipliutinigai nipitusripluni, “Kisupayaaq uvamnik ukpiqsriyumi ukpiqsrihiñangitchuq uvamnun, aglaan ukpigigisipmigaa tuyugiriga.

45 Kisupayaam qiniqsimaruum uvamnik qiniqsimaamigaa ilaa tuyugiriga. 46 Uvaña nunamun qaumatun ilipluña aggiqsaunuruña, kisupayaaq uvamnik ukpiqsrikpan,

irviqagumiñaiqlugu taaqtuamik. 47 Kia ivruma tusraagaluaglugich uqauttutitka tupigingitpagich atannigumiñaitchiga. Atakkii aggingitchuña atanniqsuityagluña nunam inuiñik aglaan anniqsugiaqlugich. 48 Kisupayaam ayagluña, uqauttutiga akuqtungitchumiun, atanniqsimaagtiqaqtuq.

Uqalthum uqautigianikkaḡma atanniḡisigaa aqulligmi uvlumi. ⁴⁹ Takku uqangitchuḡa uvapkuiḡnaq, aglaan Aapam tuyuḡirima tillisiqagaḡaḡa sumik uqagiraḡsramnik. ⁵⁰ Uvaḡa ilisimagiga ilaan tillisigikkaḡa isruitчуamik iḡuulḡhuruq. Tamanna uqauttutigikkaḡa Aapam uqautigaḡa uqagitquplugu.”

13

Jesus-ḡum Iḡḡuiḡha Maliguaḡtimi Isigaḡitḡnik

¹ Aasriiḡ siḡuuraḡani niḡiqpagvikaam taggisiquaḡtuam Apqusraaḡtitauḡḡmik, Jesus ilisimaniḡsuq aullaḡviksraḡni tikisilaaḡanik nunamiḡ marrumaḡa Aapamun. Ilaan pigikkani piḡpagiraḡiplugich marrumani nunami ittuat piḡpaginiḡai isruanunaglaan. ² Jesus-lu maliguaḡtiniḡu nullautchiḡḡiḡsut. Tuunḡaum isrummiḡaniḡniḡaa Judas Iscariot, Simon iḡḡiḡikkaḡa, tunitquplugu Jesus. ³ Jesus-ḡum ilisimaniḡaa Aapam aatchuutigitilaḡa iluḡaan saḡḡi iḡmiḡun. Ilisimapmiḡaa agḡiqsilaani Agaayyutmiḡ suli aullaḡniaḡtitaani Agaayyutmun. ⁴ Tarraasriiḡ Jesus makinniḡsuq niḡḡiviḡḡiḡ, aasriiḡ qalliich atnuḡaani piiḡḡugich, ivgutmik tapsipluni. ⁵ Aasriiḡ kuviriḡluni imiḡmik iḡḡuḡviuramun, iḡḡuaḡsiḡlugich maliguaḡtigikkaḡmi isigaḡich, aasriiḡ allaḡtiḡḡugich ivgutmik tapsigikkaḡmiḡnik. ⁶ Simon Peter-m tikitmani niḡliutiniḡaa Jesus, “Ataniiḡ! Ilvich iḡḡuḡniaḡpigich isigatka?” ⁷ Jesus-ḡum kiugaa, “Pakma nalugiḡ savaaḡikkaḡa, aglaan aquvatigun ilitchuḡigisiḡiḡ.” ⁸ Peter-m niḡliutilḡiḡḡiḡaa,

“Qakugununniiñ isigatka iğgugumiñaipiağitin.” Jesus-ñum kiuniğaa, “Iğgungitchupkich isigaktin piqatauyumiñaitchutin uvañni.” ⁹ Simon Peter-m kiulgiññiğaa, “Ataniiq! Isigałhiñagingisatka aglaan argatkalu niaquğalu.” ¹⁰ Jesus-ñum kiuniğaa, “Kisupayaaq iğguaniksamaruaq salumallapiaqhuni iğgutqiksusraungitchuq avataagun isigaiñ. Iluqasri salummaqsimarusri aglaan taamna atausriq.” ¹¹ Jesus iłisimanigaa kisumun tuniñaiaqtilaani; taatnaqhuni nipliutiginiğaa, “Iluqasri salummaqsimarusri, aglaan atausriq.”

¹² Ilaan isiganjich iğguanikamigich atitqianikługich atnuğaaniłu utiğniqsuq inimiñun niğgiviññun. Aasriiñ apiqsruğniğai, “Kañiqsivisi sutilaamnik ilipsitñun?” ¹³ Taiyuğipsitña Iłisautrimik suli Ataniğmik, aasrii nalaunñapluni taatnañiqsi, atakkii taavrumiñauruğa. ¹⁴ Uvaññasrii, ilipsi Atannapsi suli Iłisautripsi, isigasri iğgugitka. Iłipsipsuuq iğguutiruksraurusri isigapsitñik avatmun. ¹⁵ Qaitchigipsi urrautiksrapstñik, ilipsipsuuq iñiqtaqaqplusri iñiqsiłłaptun ilipsitñun. ¹⁶ Iłumutuullapiaqtuamik uqautigipsi, Savaktaagruk kamanatluktuanğitchuq ataniğmiñiñ, unniñ uqqiraqti kamanatlunğitchuq taavrumakña tuyuğirimiñiñ. ¹⁷ Iłisimagupsigik tamatkua qanutun quvianamiuniaqtusri atuğupsigik. ¹⁸ Taamna nipliutigingitchiga iluqapsigun. Iłisimanigitka taapkua piksraqtaagikkatka, aglaantuuq uqalıq aglausamaruaq immiqsuksrauruq itna, ‘Iñuk niğiqatiga niqimik akilliguqtuq uvamni.’ ¹⁹ Kilikkipsi taavrumiña pakma atuumalıksrañan sivuani aasriiñ taamna qakugu

atuummikpan ukpigítquplugu ilaanjutilaamnik.
 20 Ilumutuullapiaqtuamik nipliutigipsi, iñupayaam
 akuqtuğumiun kiñapayaaq tuyuğikkağa akuqtuqmirağigaañaptuuq. Suli akuqtuipayaaqtuat uvamnik
 akuqtuqmirağigaaqt tuyuğiriga.”

Jesus Sivuniksriqiruaq Tunikkautiksrağmiñik

21 Taatnaqqaaglugich Jesus ihuilliuligñiqsuq
 irrutchiğmiñi aasrii nipliutiplugich,
 “Ilumutuullapiaqtuamik nipliutigipsi, ilapsi
 tuniñağaaña.” 22 Maliguaqtit qinğutiaqsiñiqsut
 avatmun, kaniqsiñgillapiaqługu. 23 Maliguaqtit
 ilañat, taimña Jesus piqpagikkana, aquppiñiqsuq
 tugliupluni Jesus-mun. 24 Simon Peter-m
 urriqaniğaa itnaqhuni, “Apiqsruğun kisumik
 uqautiqaqtilaaña.” 25 Taamna maliguaqti
 qallilaaghuni Jesus-mun apiqsruğniqsuq, “Kisuuva,
 Ataniiq?” 26 Jesus kiugaa, “Ilaañuruq qaitchikkağa
 uumiña qaqqiaviñauramik misruqqaagługu
 imiqqamun.” Tarakña tigusripluni qaqqi-
 aviñigmik misruqqaagługu qaiññiğaa Judas-
 mun, igñinanun Simon Iscariot. 27 Judas
 tiguluqqaagaa qaqqiaq Tuunğaum isiğniğaa.
 Tarani Jesus-ñum nipliutigaa, “Savaagisrukkan
 piun qilamik!” 28 Nalliataunniñ niginiğaqatauruat
 kaniqsiñginiğaaqt qanuutautilaañanik Jesus-mun
 nipliutiłha. 29 Ilañich maliguaqtit isrumaniqsut,
 Judas aňalatigipmagu maniqagvinat, Jesus-
 mun tauqsigiaquniplugu inuğikkağminknik
 nigiqpagvikaami, unniñ qaitchityaquplugu sumik
 inuqsraqtuanun. 30 Judas akuqtuanikamiun
 qaqqiaviñauraq, tarvauvaa aniñiqsuq. Tarra
 unnuañuruq.

Nutauruaq Tilliñ

³¹ Judas anianikman Jesus nipliqsuq, “Pakma Iñuum Igñiña kamaqaqsipkakkauruq. Suli Agaayyun kamaqaqsipkakkauruq Ilaagun.

³² Aasrii Agaayyun kamaqaqsipkakkauñiqpan Ilaagun, Agaayyutimtuuq inmiñik sagvigisigaa kamañautaa Igñiñan Iñuum, Ilaan kamanaus-riḡlugu tarvauvaa. ³³ Ililgauramaañ! Uvaña nayuu-tiqpakkumiñaiqsuña. Pakaqaqsigisigaluagipsitña, aglaan Jew-ñuruat uqautipmatun nipliutigipsi pakma, ‘Aullalguitchusri aullagviginiakkamñun.’

³⁴ Nutaamik tillitmik qaitchigipsi, Avatmun piqpakkutiyumuusri! Atriḡlugu piqpaksriḡiḡa ilipsitñik, taatnatuntuuq piqpagiikkumuusri.

³⁵ Avatmun piqpakkutigupsi, iñupayaat ilitchuḡigisigaa uvamni maliguaqtauliqsi.”

Jesus Sivuniksriqiruq Peter-m Piilaatiksranañik

³⁶ Simon Peter-m apiqsruḡniḡaa, “Ataniiq! Napmuñniaqpich?” Jesus-ñum kiuniḡaa, “Pakma malilguitchiñ aullagviginiakkaḡa, aglaan aquvatigun malikkisigikma.” ³⁷ Peter-m apiḡiniḡaa, “Ataniiq! Suvaata malilguitchipiḡiñ pakma? Uvaña tuquḡhiñaaguqtuña pisigilutin.”

³⁸ Jesus-ñum kiugaa, “Itqanaipiaqpich tuqqutisukḡuña? Iḡumutuuruamik nipliutigikpiñ, aqargiqpak qalḡuñaiññaan piilaagutigigisigikma piñasruniaglaan.”

14

Jesus-ñum Apqutaulḡa Aapamun

¹ Jesus-ñum nipliutigai, “Ihuilliuqtitnagich uummatisri. Ukpiqsrimaagitchi Agaayyutmun,

uvamnun ukpiqsriłusripsuuq! ² Aapaa kiñuᅅani iniksrat iñugiaktuat ittut. Itqanaiyautityaᅅniaᅅipsi iniksrapstitñik. Taatna uqautinayaitchipsi, taatniingitpan. ³ Aasrii aullaᅅuma itqanaiyaᅅiaᅅlugu iniksraqsi aggitqikkisiruᅅa, aasrii uvaᅅnun iᅅmagusri nayuutitlasriłusri nani itchuma. ⁴ Aasrii iłitchuᅅianikkiksi qanuq tikiññiałksraqsi taivrumuᅅa aullaᅅniaᅅvigikkamnun.” ⁵ Thomas-ᅅum nipliutigaa, “Ataniiq! Iłisimaᅅitchikput napmuᅅniaqtilaan. Qanuᅅlugu taivrumuᅅaᅅniałhum apqutaa iłisimaᅅisivisigu?” ⁶ Jesus-ᅅum kiugaa, “Uvaᅅa apqutauruᅅa, iłumutuupluᅅa, suli iñuulᅅupluᅅa. Kiñauñniñ Aapaanukkumiñaitchuq kisanik uvapkun. ⁷ Pakma iłitchuᅅi'apsitña iłitchuᅅipmigiksipsuuq Aapaga. Aasriiñ uvakᅅaniñaglaan iłisimaᅅiksi suli qiñiqsimaplugu.”

⁸ Philip-ᅅum nipliutiniᅅaa, “Ataniiq! Aapamik urriqsuutitigut. Taamna inuᅅikkatuaᅅigikput.” ⁹ Jesus-ᅅum kiugaa, “Takiruami nayuuti'ama ilipsitñi naagasuli iłitchuᅅingitpiña, Philip? Kisupayaam qiñiqsamaruam uvaᅅnik qiñianiksimagaa Aapa. Suvaatami nipliᅅpich Aapamik urriqsuutitquplusri? ¹⁰ Philip! Ukpiᅅingitpiuᅅ uvaᅅa Aapami nayuutitilaaᅅa suli Aapa uvaᅅni itilaaᅅa? Tamatkua uqalᅅich uqautigianikkatka ilipsitñun uvamniqnisaungitchut. Aapauruam nayuutiruam uvaᅅni iñiqtaᅅigai savaani. ¹¹ Ukpiᅅisritña uqaqama Aapami itilaamnik suli Aapa uvaᅅni itilaaᅅanik! Naagaunñiñ ukpiᅅisritña savaapkun. ¹² Iłumutuuruamik nipliutigipsi, kisupayaaq ukpiqsriruaq uvapkun savaᅅniaqmıuq savaaᅅikkamnik,

piñiaqtuqunniñ kamanatluktuanik savaanik tamatkunakña, atakkii aullaaqsirunja Aapaanun.

¹³ Aasrii iñiqsisigisigipsi qanusripayaamik injigupsi attapkun piqutigilugu Aapauruam kamanaqtitauhiksranagun uvapkun Igñiguruakun.

¹⁴ Sukupayaaq injigupsitña atigikkapkun, iñiqtagigisigiga.

Akiqsruun Ipqitchuam Irrutchim
Qaisauhiksrananun

¹⁵ “Piqpagigupsitña tupigigisigisri tillisitka.

¹⁶ Aasrii injigisigiga Aapa qaitchitqulusri atlamik ikayuqtiksramik nayuqtiksrapisitñik qanavak taimunja. ¹⁷ Taamna Irrusrigigaa ilumutuuhum. Nunam iñuiñ akuqtulguitchaat qiñingitlugu unniñ kaniqsimaitlugu. Aglaan ilisimagiksi, takku iñuuqatauruq piqatigiplusri suli ilipsitñiinniaqtuq.

¹⁸ “Unitchumiñaitchipsi kisinjuğusri. Utigihitchunja ilipsitñun. ¹⁹ Sivikisuurami

nunam iñuiñ qiñitqikkumiñaiğisaatña aglaan ilipsi qiñigisigipsitña, takku iñuullapkun ilipsipsuuq iñuugisirusri. ²⁰ Taimña uvluq

tikitpan ilitchuğigisigiksi Aapamni itilaaga suli ilipsi uvamni, aasriipsuuq uvaña ilipsitñi.

²¹ Kisupayaaq piqaqtuaq tillisimnik tupigiplugillu ilaanuruq piqpaksrirauruq uvamnik. Aapaa piq-

pagigisigaa piqpaksriruuaq uvamnik. Uvanaptuuq piqpagigisigiga ilisimapkağlunja ilaanun.” ²² Judas-

num (Iscariot-nungitchuam) nipliutinigaa, “Ataniiq! Qanugutin ilisimapkağisivich uvaptiknun

ilisimapkasrunaqnak nunam iñuiñun?” ²³ Jesus-num kiugaa, “Kisupayaam piqpaksriruam uvamnik

tupigigisigai uqałlatka. Aapaa piqpagigisigaa

suli Aapagalu tikitkisigikpuk iñuuniaqasriḡlugu.
²⁴ Kisupayaam piqpaksriñḡitchuam uvamnik
 tupigitlaitchai uqaḡatka. Uqaḡhich tusraakkasri
 uqaḡiḡiḡitchitka, aglaan agḡiaḡaqtuq Aapamiñ
 tuyuḡirimniñ.

²⁵ “Tamatkuniḡa uqautigipsi nayuutiḡaḡmasuli
 ilipsitñi. ²⁶ Ikayuḡtim Ipqitchuam Irrutchim Aa-
 pauraam tuyuḡiraksraḡan attapkun iḡisautiḡisigaasri
 supayaamik itqaḡtitaglugillu iluḡaisa uqaḡ-
 tutitka ilipsitñun. ²⁷ Qiñuiññamik unirvigigipsi.
 Tutqiutimnik tutqiutiqaḡqitchi. Nunam iñui
 qiñuiññaaḡumiñaitchut qiñuiññaaḡtirutiptun.
 Iḡuilliuḡitnagich uummatisri! Iḡsisuḡaḡasri!
²⁸ Tusraagipsitña nipliḡama aullaḡniḡnipluḡa,
 aglaan agḡitqiḡñiḡnipluḡa ilipsitñun.
 Piḡpagipiḡniḡupsitña quviasrugayaḡaluaḡtusri
 aullaḡniaḡapkun Aapamun, atakkii Ilaa
 kamanatluktuḡ uvamniñ. ²⁹ Tamarrumiḡa
 pakma kilianikkipsi atuummigaluaḡnagu
 ukpiḡsritḡuplusri atuummiluni pikpan.
³⁰ Tarakḡaaglaan uqaḡaḡtuḡatigilḡiḡñiḡiḡipsi, takku
 nunam marruma aḡalataa, Tuunḡaḡ, agḡiaḡsiruḡ.
 Ilaa piitchaluaḡtuḡ saḡḡimik akiililḡa, ³¹ aglaan
 nunam iñuiñ iḡitchuḡiraksraḡiḡaat piqpaksriḡiḡa
 Aapamik. Taatnaḡḡugu tupigiraḡiḡiḡa Aapam
 tillisipayaḡa. Makillusri, uvakḡa aullakta!”

15

Jesus Napaaḡtupiatun Ittuḡ

¹ “Uvaḡa atriqaḡtuḡa napaaḡtupiamik aasrii
 Aapaga nautchirriḡiraupluni. ² Ilaan piḡḡaḡiḡaa
 akigupayaḡa uvamniittuaḡ asrirriḡaḡḡitman, suli

nagguksaqługu akigupayaaq asrirrirağaktuaq asrir-ripsaaquplugu. ³ Ilipsi salummakkaunjaniktusri uqałikun uqautigianikkapkun ilipsitñun. ⁴ Piqatautuiñağitchi uvamni suli uvaņaptuuq ilipsitñi. Uvamni nayuutingiqsuaņugupsi asrirriaqagumiñaitchusri, atrilugu akiguq inmigun asrirritlaitchuaq kisianik napaaqtumi itnami. ⁵ Uvaņa atriqaqtuņa napaaqtumik, ilipsiasriiñ akiqqutun. Kisupayaaq nayuutiruaq uvaņni suli uvaņa ilaani, atqunaq asrirriaqagisiruq, takku sumik iñiqsiyumiñaipiaqtusri piilluņa uvaņa. ⁶ Kiñapayaaq nayuutingitchuaq uvamni ittuq akiqqutun igitaupluni tuqulliruaton. Taatnatchich akiqqut katitlugich ikniğmun igittağigaich ikipkağviksraņatnun. ⁷ Ilipsi uvamni nayuutigupsi suli uqałigikkatka ilipsitñi, aasriļi qanutchimik pigiyumakkapsitñik iniqsrugupsi qaisauniaqtuq ilipsitñun. ⁸ Aapaa kamanautaa qiñiğnaqtitaugisiruq tumigilugu atqunaq savaaqqallautaqsi. Taatnatun ukpiqnaqsigiksi maliguaqtigitilaaqsi uvamnun. ⁹ Piqpagikkagigipsi atriplugu Aapaa piqpaksriļha uvamnik. Nayuutititchi piqpakkutimni. ¹⁰ Tillisitka tupigigupsigik piqpakkutimni itkisirusri, atriluguptuuq uvaņa Aapaa tillisaiñik tupiksripluņa itmatun piqpakkutaani. ¹¹ Tamatkuniņa uqautigipsi quvianağikkaga ilipsitñitquplugu, suli quvianaqaqplusri naamaruamik.

¹² “Unauvva tillisiga, piqpakkutiyumuusri avatmun atrilugu piqpaksriļiga ilipsitñik. ¹³ Kiñaunniñ kamanatluktuamik piqpakkutaitchuq uumakņa iñuum qaitchilhaniñ iñuudigmiñik piqutigiplugich

ilauraani. ¹⁴ Ilipsi uvaŋni ilauraanurusri tillisitka atugupsigik. ¹⁵ Savaktaagrunik taiyutqikku-miñaitchipsi, takku savaktaagruum ilisimatlaitcha ataniġmi suraġalha. Aglaan ilauraanik taiyuutiqaġisigipsi, takku supayaamik Aapamniñ tusraakkamnik ilitchuġipkaġipsi. ¹⁶ Ilipsi piksraqtaagینگitchipsitña, aglaan piksraqtaagigipsi suli nalunaigusri asrirriaqaquplusri inuġiaglugu suli asrirrituiñaġusri itquplusri. Aasrii Aapam qaitchigisigaasri qanusripayaamik inġigupsiuŋ attapkun. ¹⁷ Taatnaqhusri taatnailiḡlugu tiligipsi piqpakkutitquplusri avatmun.

Nunam Inuiñ Uumiksriḡhat Maliguaqtinik

¹⁸ “Nunam inuiñ uumigipasri itqaġiraksraġigiksi uumigikkauġigaptuuq sivupsitña. ¹⁹ Ilipsi pigipkaġupsi nunam inuiñun, piqpaginayaġaasri pimiktitun ililusri. Aglaan piksraqtaagigipsi mar-rumakŋa nunakuatigmiñ pigingiqsitlusri tamarrumuna; taatnaqhuni nunam inuiñ uumigigaasri. ²⁰ Itqaġiyumagiksi uqaḡhich uqautigikkatka ilipsitñun, ‘Savaktaagruk kamanatluktuanġingitchuq ataniġmiñiñ.’ Iliŋisa piyuakkagaatŋa, tarrali piyuagisigaasripsuuq. Tupigigaich uqauttutitka, tarrali tupigigisigaasripsuuq. ²¹ Aglaan iliŋisa taatna irrutigisigaasri piqutigilugu pigipkaḡiqsi uvaŋnun, ilisimangitlugu tuyuġiriga. ²² Aggiŋitchuma suli uqautingitchupkich patchisaikkaunayaqtut. Aglaan pakma pisangitchuuġutiksraitcut killuqsautmiktigun. ²³ Kisupayaam uumigi'amiña Aapagaptuuq uumigipmiragigaa. ²⁴ Savaaqaqsimaitchuma akunġatni inuum iniqtaġingaaqsimaisaŋanik

patchisaikkaunayaqtut, aglaan qinianikkaluaqługu iniqtağa uumigituiñağaataja suli Aapaga. 25 Taamna taatniittuksrauruq taniquplugu taimña uqautauruaq aglaksimakkaņa maligutaksriusrainitni, 'Uumigigaataja patchisailaakun.'

26 "Aglaan ikayuqti aggiqpan, tuyuginiakkağma Aapamiñ, Irrusria ilumutuulhum Aapamiqnisauruaq, ilaa uqautiniaqtuq uvapkun. 27 Uqagigisigipsitñapsuuq takku iqataurusri uvamni aullağniilhaniñ.

16

1 "Uqautigipsi tamatkuniņa ukpiqqutaiqungitłusri. 2 Inuich anitqatağisigaasriunniñ ilinisa katragvinmikniñ. Aa, piviksraq tikitchumaaqtuq kia inuum tuqqutchumisi savautriñasrukniagisiruq Agaayyutmik. 3 Taatnaililugu irrutigisigaasri ilitchuqsrimaligimikkun Aapamik unniñ uvanik. 4 Aglaan uqautigipsi tamatkuniņa itqagitquplugich uqauttutitka ilipsitñun taimanigu irrutiaqsikpasri taatnaililugu. Uqautingitchaluağipsi tamatkuniņa maliguaqsiutiqqaaqapsi takku nayuqtuiñaqhusri.

Ipqitchuam Irrutchim Savaaņa

5 "Aglaan pakma utigniaqama ilaanun tuyugirimnun nallipsi apiqsruqtangitmigaataja napmuaqsisilaapkun, 'Napmunniaqpich?' 6 Aasriñ pakma kilikapsi aliatchaktusri. 7 Aglaan ilumutuuruamik nipliutigipsi, ikuatlukkisiruq aullakisrağa. Uvvataku aullangitchuma ikayuqtiksrapsi utlanņiangitchaasri. Aglaan

aullaġuma tuyuġigisigiga ilipsitñun.
 8 Aasrii aggigumi ilitchuġipkaaqsigisigai iñui
 nunam nalaunġitlutinj killuqsautikun suli
 nalaunġaruakunlu atanniiviksarakunlu.
 9 Uqautigisigai nalaunġiññilutin killuqsautikun
 takku ukpiqsriññilutin uvamnik, 10 suli
 nalaunġaruakun takku Aapamuñniaqtuġa aasrii
 qiñitqikkumiññaitchipsitña, 11 suli atanniivikun
 takku aġalatchiruaq marrumani nunami Tuunġaq
 atannikkaunjaniktuq.

12 “Uqaksraqaġaluaqtuġa iñugiaktuanik
 ilipsitñun aglaan pakma kañiqsiyumiññaitchusri.
 13 Aglaan Ipqitchuaq Irrusriq ilumutuukġimik
 ilitchuġipkairuksraq aggigumi, ilaan
 kañiqsipchaaqsigisigaasri iluqaanik ilumutuuranik.
 Ilaa uqaġumiññaitchuq aġalatchiġiqaqmatun inmigun
 aglaan uqautigisigaasri tusraakkaġmiñnik, suli
 quliaqtuaġutiniagaasri sunik tikitchuksranik.
 14 Ilaan kamanaqtitkisigaana, takku uqak-
 sraqikkaġa quliaqtuaġiniagaasri ilipsitñun. 15 Iluqaan
 Aapam pigikkaġa pigipmigigaptuuq. Taatnaqġugu
 nipliutigigiga Ipqitchuamun Irrutchimun
 quliaqtuaġiniagañniplugu ilipsitñun uqaksraqikkaġa.

Alianaq suli Quvianaq

16 “Sivikisuurami qiñingisaallakkisigipsitña,
 aasriiñ kiñuvaanġagun qiñiaqsilġilluġa.” 17 Ilañitguuq
 maliguaqtaiñ uqaaqsiñiqsut avatmun, “Sumik
 uqautivatigut itnaqami, ‘Akuniisrunaqsari
 qiñingigisigipsitña aasriiñ taamuunavak
 qiñiaqsilġilluġa,’ suli itnaqami, ‘Aullaġniaqtuġa
 Aapamun?’ 18 Qanuutauva ‘sivikisuuraq’?
 Uvagut kañiqsitlaitchikput sumik uqautiqaġha.”

19 Jesus-ñum kanıqsımaplugu apıqsruğulhat taavrumuuna nipliutinıgai, “Apıqsruqtuutivisi ilipsitñun sumik qanuutautıqaqtilaanıkanıq uqaqama, ‘Akuniısrıñaqasrı qıñıngıgısigıpsitña aasrıñ taamuunavak qıñıaqsilgıllıña.’ Taamna apıqsruutigısuklugu uqaksraqtutıgıvısiun akunapsitñi? ²⁰ Uvaña nipliutigıpsi ilumutuuruamik, qıapkağusrılu aliannıuqtıllısrılu nunam iñui quviatchakkısrıt, aglaan aliannıuqısi mumıkkısrıuq quviasruğımun. ²¹ Ağnaq qıtungıuqtıuaq aulıyautıpmanı naglıksaağaqtuq tikiumalğagun atnıgñam, aglaan annaanıktıqamı puuyugagıgaa naglıksaañı aulıyausrıma’ami, quviatchagaqtuq ilaalugruaq anıpmannunamun. ²² Taatnatun aliannıuğutıqağaluaqtusrı pakma aglaan qıñıtqıkkısilgıtchipısi sulı uummatısrı quviatchakkısrıt, aasrıı kıa-unnıñ iñuum ivayaagıyumiñaitchaa quvıanaq ilipsitñıñ. ²³ Taıvrmanı uvlumi apıqsruqtaaqısiyumiñaitchıpsitña sutıgun. Uqautıgıpsi ilumutun, Aapam qaitchıgısgaasrı ilıpsı inıgıpsıun qanusrıpayaaımkı attapkun. ²⁴ Uvuñanunaglaan inıqsruqtanğıtchısrı sumıkkı attapkun. Inıqsruğıtçı ilıpsılı akuqtıuyımuusrı sulı quvıanaksraqısinunaitchımuuq.

Akılitñılha Jesus-ñum Nunam İñuiñik

²⁵ “Uqautıgıpsi tamatkunıña atrıkusrautıtıgun. Pıvik tikıtchagumarıuq uqağııgıvıksrağaa ilipsitñun atrıkusrautıtıgun aglaan uqautıtlasrıgısigıpsı kanıqsıñıaqsilıgu Aapaurıakun. ²⁶ Taimña uvluq tikıtpan, inıqsruqtagısigıksı attapkun. Uvañannıñ inıqsruutıngıtkipısi Aapamun. ²⁷ Uvvatakku Aapam

piqpagigaasri takku piqpaksripl̄usri uvamnik suli ukpiqsripl̄ugu aggiqsimal̄iga Agaayyutmiñ. ²⁸ Uvaña ilumun aggiqsuami Aapamiñ marrumuña nunamun. Uvva pakma aullaagsil̄gitchuña maakña nunamiñ utiqsaql̄uña Aapamun.”

²⁹ Maliguaqtaiñ nipliutinigaat, “Uvvaliqaa uqal̄hiñ kan̄iqsiñiaqtuq. Pakma uqanḡitchutinunniñ atritigun. ³⁰ Uvagut kan̄iqsigikput pakma il̄isimal̄hiñ supayaamik. Inuqnanḡitchuq kisumun apiqsruqtaqulutin. Taavrumuuna ukpigigikput aggiqsuan̄uñhiñ Agaayyutmiñ.” ³¹ Jesus kiugai, “Uvva pakma ukpiqsrīliqpaalukpisi? ³² Pivik tikiññiaqtuq, tikiuamaaniktuqami, iluqasri siammayaagtitaulik̄sraqsi, atausriukattaagusri kiñunnapsitñun kisiñ̄uql̄uña. Aglaan kisimallapiaq inḡitchuña, takku Aapaa nayugaaña. ³³ Tamarrumiña uqautigipsi qin̄uiññiaqaquplusri piqataul̄apsigun uvamni. Nunam in̄uiñ nagliksaaqtitkisigaasri, aglaan quviatchauḡikkitchi. Uvaña akiilianiksimagiga nunam aḡalataa.

17

Jesus-ḡum In̄iqsrutha In̄migun

¹ Jesus taatnaanikami, ilaa aagluqhuni nipliḡñiqsuq, “Aapaan, pakma piviksraq tikiumaruq. Kamaqaqsipkaḡuñ Iḡñigiñ, Iḡñiqpilli kamaqaqsiyumagaatin. ² Uvvatakku ilvich aḡalatchitlapkaḡiñ iluqaitñik in̄uñnik suli qaitchitlapluni isruit chuamik in̄uuk̄igmik iluqaitñun qaisaḡikkaqnun ilaanun. ³ Una isruit chuqaq in̄uuk̄iq itnautauruq, in̄uich

ilitchuqsriłiksraᅇat ilipnik kisivich ilumun Agaayyutaulaaqnik suli ilitchuᅇilugu Jesus Christ ilvich tuyuᅇikkan. ⁴ Ilitchuᅇipkautianikkiga kamanalıñ nunam iñuiñun. Itqanaiᅇanikkiga savaaksrirutigikkan uvaᅇnun. ⁵ Pakma, Aapaan, kamaᅇaqsiᅇkaᅇᅇa sivuᅇqapni, kamanaᅇtim atrianik piᅇikkaᅇma itnama ilipni nuna iñiqtaugaluaqᅇagunniñ.”

Jesus Iniqsruuᅇriłha Maliguaᅇtimiñik

⁶ Uvaᅇa ilitchuᅇipkautigianikkikiᅇiñ iñuᅇnun ilvich qaisaqᅇnun uvaᅇnun marrumakᅇa nunamiñ. Ilvich piᅇiliutigitin, aasriñ qaitkitin uvaᅇnun, aasriñ tupigigaᅇ uqalıñ. ⁷ Pakma ilitchuᅇigaᅇ suapayaᅇq qaisan uvaᅇnun agᅇiqsałha ilipniñ. ⁸ Qaitchigitka uqalıᅇmik qaisaqnik uvaᅇnun. Ilinisa akuᅇtuᅇluᅇu, ilitchuᅇigaᅇ ilumun agᅇiqsuaᅇuᅇliᅇa ilipniñ ukpiᅇiplugu ilipnun tuyuᅇliᅇa. ⁹ Agaayyutigitka tamatkua. Pakma agaayyutingitchitka nunam iñui, aglaan agaayyutigitka tamatkua qaisatin uvaᅇnun, takku ilinich piᅇigitin. ¹⁰ Iluᅇaan uvaᅇa piᅇa piᅇipmiᅇiñ suli iluᅇaan ilvich piñ uvaᅇaptuuᅇ piᅇigiga, aasriñ kamaᅇalıᅇa qiñiᅇnaᅇtitaᅇuruᅇ tamatkunuuna. ¹¹ Pakma utlautiniaᅇtuᅇa ilipnun nunami inᅇiᅇluᅇa, aglaan tamatkua inniaᅇtut nunami. Ipᅇitchuaᅇ Aapaan! Qaunagiyummigitin annauᅇruᅇluᅇich saᅇᅇigikkaᅇaᅇun atigikkaᅇpiᅇh qaisaᅇikkapᅇun uvaᅇnun, ilinilli atautchiiñauyumuᅇt atrilugu uvaguk atausriᅇliᅇpuk. ¹² Uvaᅇa nayuᅇtin-namni nunami ilinitiñi qaunagigikkatka annauᅇruᅇluᅇich saᅇᅇiaᅇun atigikkaᅇpiᅇh, ilvich

atchiutigikkapkun. Qaunagigitka aasrii atausriqunniñ tammanğitchuq, aglaan taimña iñuk tammaqtuksauruaq, Agaayyutim uqalħa im-miutaupluni. ¹³ Pakma utlautiyasruruᅇa ilipnun. Taatnaiᅇipluᅇu uqaqtuᅇa innamni nunami, ilinich piqaquplugich quvianagikkamnik inuᅇaiᅇluᅇu. ¹⁴ Qaitchiruᅇa uqaliᅇnik ilinittun, aasrii nunam iñuiñ uumigigaich, takku piqatiginᅇiqᅇlugich nunam iñui atripluᅇu uvaᅇa piqataunᅇiliᅇa nunam iñuiñun. ¹⁵ Uvaᅇa iniqsrungitchikpiñ piiqulugich marrumakᅇa nunamiñ, aglaan inᅇiᅇkpiñ qaunagitquplugich pininᅇaiᅇluᅇu tuunᅇaᅇmiñ. ¹⁶ Uvaᅇa piqataunᅇitmatun nunam iñuiñun ilinittuuq piqataunᅇitchut nunam iñuiñi. ¹⁷ Ilumutuulħapkun ipqiᅇsimaakkich ilipnun. Uqalħiñ ilumutuuruq. ¹⁸ Tuyuᅇigitka nunamun, ilvittuuq tuyuqaqmatun uvamnik nunamun. ¹⁹ Ilinich piqutigiplugich ipqiᅇsimaaqtuᅇa ilipnun, ilinittuuq ipqiᅇsimaaquplugich ilipnun ilumutuulikun.

Jesus Iniqsruiᅇiħa Ukpigtuanᅇuruapayaanik

²⁰ “Agaayyutingitchitka kisiisa tamatkua, aglaantuuq taipchua ukpiᅇsriruaksrat uvamnik ilinisa uqalħatigun. ²¹ Agaayyutigitka iluqaᅇmin atautchisun itquplugich. Aapaan! Aatautchisuttuq illich uvaptikni, atrilugu ilvich uvamniitmatun suli uvaᅇa ilipni. Taatnatuq atausriuyumuut, taavrumuunali nunam iñuiñ ukpiᅇiᅇagutiyumigaat ilvich tuyuqalħiñ uvaᅇnik. ²² Uvaᅇa qaitchigitka atrinᅇanik kamanakiᅇpich qaisaᅇpich uvaᅇnun, piqutigiplugu ilinich atautchiiñauᅇiksraᅇat atrilugu uvaguk atausriuiᅇpuk. ²³ Uvaᅇa illuᅇa

ilinjitñi suli ilvich uvaᅇni, taavrumuuna ilinich atausriᅇᅇuᅇumuut. Nunamli iñuiñ kaᅇiqsiyumigaat ilipnun tuyuᅇikigā suli ilvich piᅇpaksriᅇhiñ ilinjitñik piᅇpaksripmatun uvaᅇnik. ²⁴ Aapaan, tamatkua qaisatin uvaᅇnun iqatigisrukkitka sumiitchuma ilinjitñun qñiqquplugu kamanaun pigipkakkan uvaᅇnun takku ilvich piᅇpagipluᅇa nuna iñiqtaunaiñᅇaan. ²⁵ Nalaunᅇaruaq Aapaan! Nunam iñuiñ nalugaatin, aglaan uvaᅇa iᅇsimagikpiñ suli ukua maliguaqtit iᅇtchuᅇigaaᅇ tuyuᅇitilaaga ilipnun. ²⁶ Iᅇtchuᅇipkaᅇikpiñ ilinjitñun, suli iᅇtchuᅇipkapsaagñiaᅇikpiñ. Tarrali piᅇpaksriᅇiq piᅇpakkutigikkan uvaᅇnun uvaᅇalu nayuutiyumuᅇq ilinjitñi.”

18

Jesus-ᅇum Tiguraulha

¹ Jesus agaayuanikami taavrumani, aullaᅇniqsuᅇ maliguaqtiniᅇu ikaaᅇᅇuᅇu kuuᅇuuraᅇ taiᅇaᅇtuaᅇ Kidron-mik. Taakmaniaᅇani inniqsuᅇ nautchiivik. Jesus maliguaqtiniᅇu isiᅇniqsut taavrumuᅇa. ² Judas-ᅇumaasrii, aatchuutigitniktuam ilaanik, iᅇsimaniᅇaa suniitilaᅇa. Uvvataᅇku Jesus-ᅇum taruᅇautisruuniᅇai akulaiᅇᅇuᅇu maliguaqtini tarani. ³ Taatnaᅇhuni Judas utlautiniqsuᅇ nautchiiviuᅇmun piᅇasriᅇhuni aᅇuyyiuᅇtinik suli agaayyuvikpaum qaunaksraiñik, tuyuᅇplutiᅇ qaukᅇiᅇitñiᅇ agaayuliqsiniᅇ suli Pharisee-ᅇuruaniᅇ, saagaᅇhutiᅇ satkunik suli nanniñik. ⁴ Jesus-ᅇum kaᅇiqsimaplugu suapayaᅇaᅇ atuumaniaᅇtuaᅇ iᅇmiᅇun paaᅇniᅇai nipliutiᅇpluᅇich, “Kiᅇa pakikpisiuᅇ?”

5 Taapkua kiunigaat, “Jesus Nazareth-miu.” Ilaan kiugai, “Uvaņa taimñaauruņa.” Judas-ņum, aatchuutigitniktuam ilaanik, qichaqasriqsimanigai tamatkua pakaktuat. 6 Jesus-ņum nipliutipmatin, “Uvaņa taimñaauruņa,” tamatkua kiņumuktuqhutin ulģusraaģniqsut nunamun. 7 Jesus-ņum apiqsrutqinņigai, “Kiņa pakikipisun?” Kiunigaat, “Jesus Nazareth-miu.” 8 “Uqautianikkipsi ilaanutilaamnik. Iipsi pakakkupsitņa, maliguaqtitka aullaqtitchigik!” 9 Taatna nipliutinigai Jesus-ņum taniqsaqlugu nipliutigimaanikkani itnailiplugu, “Aapaan, atausriqunniņ tammanģitchuq qaisaqniņ uvaņnun.” 10 Simon Peter-guuq savikpaqaghuni, aasriņ amuliqamiuņ anaupluni ilaan siutaiqsignigaa taliqpianik tamarrumiņa qaukiata agaayuliqsit savaktaa, atiqaqtuq Malchus-mik. 11 Jesus-ņum nipliutigaa Peter, “Tugvaģuņ satkugikkan puņanun. Isrumavich akuqtuģnianģiņņasrugalugu uvamnun nagliksaģutiqpak Aapama sivunniagikkaņa uvamnun? Uvaņa nagliksaģluņa tuquruksrauruņa. Imiqtaksraģigiga taamna imaņa qallutim Aapama qaisaņa uvamnun?”

Annas-ņum Apiqsruqtuiņa Jesus-mik

12 Aņuyyiuqtit piqasriqhutin qaukiģmikknik suli Jew-ņuruat qaunaksriņisa tigunigaat Jesus qiliqsruqlugu, 13 aasrii sivulliuplugu Annas-muutiuplugu ataniģmun, taataruņanun Caiaphas-ņum. Caiaphas-guuq qauqkiupluni agaayuliqsauniqsuaq tamarrumani ukiumi, niņuagiuplugu taavruma Annas-ņum atangum.

14 Taamna Caiaphas uqautriñiqsuaq qauklin̄itñik Jew-ḡuruat ikuatlukkisiñiplugu atausriq iñuk tuqqutaukpan piqusriguni iluqaitñik iñuḡnik.

Peter-m Piilaaqaḡha Jesus-mik

15 Simon Peter-m suli atlam maliguaqtim kiñuagun maliḡniḡaak Jesus. Taamna atla maliguaqti, ilisimaplugu qaukiata agaayuliqsit, isiḡniqsuq igluqpaḡanun qaukiata agaayuliqsit piqatigiplugu Jesus.

16 Peter-li qichaḡniqsuq tatkiani paami. Taamna atla maliguaqti, ilisimaplugu qaukiata agaayuliqsit, aniñiqsuq kiñumun. Itqutiniḡaa Peter tatqamuḡa uqatigianikamiuḡ niviaqsiḡruk taluliqiri.

17 Taavruma taluliqirim niviaqsiḡruum nipliutiniḡaa Peter, “Uvva, ilagivatin maliguaqtañ tatqavruma iñuum?” Peter-m kiugaa, “Iḡaḡiḡitchaatḡa.”

18 Alappaanḡpluniguuq savaktit suli qaunaksrit ikniqsuḡhutiḡ aumaniñ qichaḡniqsut avataani auksiqhutiḡ iḡmiknik. Peter-m qichaqasriqamigich, auksiaqsiḡmiñiqsuq iḡmiñik.

Qaukiata Agaayuliqsit Apiqsruqtaiḡha Jesus-mik

19 Qaukiata agaayuliqsit apiqsruqtuḡniḡaa Jesus ilaan maliguaqtaigun suli ilaan ilisauttutaigun. 20 Jesus-ḡum kiugaa, “Uqagaqtuḡa sagviḡluḡa kisupayaamun. Iḡisautrisuruḡa Jew-ḡuruat katraḡviḡitñi suli agaayyuvikpaḡatni. Nipiqangitchuḡa qanutchiñik iriḡaqtuḡluḡa.

21 Suvaatami apiqsruqtaqpsitña uvaḡa. Apiqsruqsigik tamatkua iñuich tusraaritka sumik uqautiḡhat uvaḡnun. Iliḡisa ilisimagaat

qanuq uqalıǵa.” ²² Taatnaqman Jesus ilaŋataguuq qaunaksrit patiktiqlıǵu nipliutigaa, “Qanuqhutin itnailıplıǵu kiuliqpiuŋ qaukhat agaayuliqsit?” ²³ Jesus-ŋum kiugaa, “Uvaŋa nipliǵuma qanutchimik nalaunŋaıǵıǵu uqautigiun iluqaitñun uvaniittuanun. Aglaan nalaunŋaruamik pakma nipliǵñıǵuma, suvaata patikpiña?” ²⁴ Annas-ŋum tuyuǵiniǵaa Jesus qılıqsruutraq Caiaphas-mun qaukhat agaayuliqsitnun.

Peter-m Piılaaqapsaatha Jesus-mik

²⁵ Peter-guuq auksıǵugaaǵniqsuq ikniǵmun aasriiñ iñuich apiqsruǵniǵaat, “Taavruma iñuum ilaǵiŋitpatin malıǵuaqtaiñ?” Peter-m piılaaǵutiniǵai, “İlaǵiŋitchaatŋa ilaan malıǵuaqtaiñ.” ²⁶ İlaŋataguuq qaukhum agaayuliqsım savaktaiñ, ilaǵinikkaŋan taivruma siutaiqsikkaŋan Peter-m, nipliutiniǵaa, “Qiñiŋitpigiñ piqatauplutin ilaani nautchiivinmi?” ²⁷ Peter piılaalǵiñniqsuq, “İlaǵiŋitchaatŋa.” Taatnaqmiuǵlu taimña aqargıqpak qalǵuqtaǵniqsuq.

Pilate-ŋum Apiqsruqtaiha Jesus-mik

²⁸ Taapkua aullautiniǵaat Jesus Caiaphas-ŋum tupqaniñ kavanam Pilate-ŋum inaanun uvlaatchaurami. Aglaan Jew-ŋuruat isiqaataunǵiñniqsut tatqamuŋa aǵlıqsraıkun salumaıǵumangitlutin inmiknik. Piqutigiıplıǵu niǵiqatauliksractin itquıplıǵu niǵiqpagvikaami taggisiqaqtuaq Apqusraaqtitauıǵmik. ²⁹ Taatnaqhuni Pilate aniıplıni uqaqatig-ityaqtuaǵniǵai nipliutiıplıǵıch, “Sumik aǵvisiqaqpsiun qamna iñuk?” ³⁰ Taapkua

kiuniġaat, “Uvagut tikiutinayaitchikput ilipnun ilaa savvaqłukkataġuni piñġitpan.” ³¹ Pilate-ġum nipliutiniġai, “Tigusriun ilipsitñik atanniqsuġlugu tuvraġlugich maligutaksrasri.” Jew-ġuruat kiuniġaat, “Rome-maġmiut tuqqutchipkaiyumiñaitchaatigut iñunmik maligutaksrirutiptigun.” ³² Taamnaguuq atuummiñiqsuq immiutaupluni Jesus uqautigi-makkaġanun qanuq ililugu tuqqutaułiksraġmigun.

³³ Pilate isiqniqsuq kiñumun inimiñun aasrii tuqłuqługu Jesus-ġum apiqsruġniġaa, “Uvva umialigivatin Jew-ġuruat?” ³⁴ Jesus-ġum kiuniġaa, “Taamna apiqsruutigiviun ilipniłhiñaq naaga atlat uqautivatin uvapkun?” ³⁵ Pilate nipliqsuq, “Jew-ġunasugiviña? Jew-ġuqativich suli qaukłiñisa agaayuliqsit qaisaġigaatin uvaġnun. Suruami pivatin?” ³⁶ Jesus-ġum kiugaa, “Uvaġa umialgunġitčuġa marrumani nunami. Umialguguma atrilugu umialik marrumani nunami, maliguaqtitka aġuyakkayaqtut tigutqunġilluġa Jew-ġuruanun. Aglaan aġalatchiłiġa maakġaqaunġipiaqtuq.” ³⁷ Pilate-ġum apiqsrulġiñniġaa, “Ilviñmi umialguvich?” Jesus-ġum kiugaa, “Tarra, nipliutigigiñ umialgunipluġa. Uvaġa aniruaġuruġa suli nunamuktuaġuruġa piqusriqłuġa uqaliksrapkun ilumutuuruamik. Kisupayaam iñuuruam ilumutuulikun naalagaġigaġa.” ³⁸ Pilate-ġum apiqsruġaa, “Suami una ilumutuuiq?”

Jesus Tuquruksraġuġaat

Pilate-ġum kiñumun anilġitłuni Jew-ġuruanun nipliutiniġai, “Uvaġa paqitchilġuiñniqsuġa sumik

tuqurrutiksrajanik. ³⁹ Aglaan tuvraqługu atuumi-ragikkaqsi piłhiñaaguutigiga patchisaiğikisrağa isiqtamik ilipsitñun uumani niğiqpagvikaami taggisiquaqtuaq Apqusraaqtitauliğmik. İlipsi uvañnun patchisaiqsitquvisiun umialgat Jew-ñuruat ilipsitñun?” ⁴⁰ Taapkua kiugaat nipitus-rillaapiaqhutin, “Taamnaunğitchuaq, pisutlukkikput Barabbas.” Taamna tigliniaqtauruq.

19

¹ Tarra Pilate-ñum Jesus tigupkaqlugu ipiğaqtuqsiupkağniğaa. ²⁻³ Anuyyiuqtit niaquus-riğniğaat kakitlağnanik suli atnuğaaqlugu umialik-tamik ukiłhaağiksaamik aasrii nipliatiqaqsiplugu, “İñuupakkumuutin umialgat Jew-ñuruat.” Suli tikiñniğaat patiktiqataaqsipługuasrii. ⁴ Pilate-ñum anitqikhuni nipliutiniğai iñuich, “Pakma ilaa annisigisigiga ilipsitñun, ilitchuğitqulugu uvaña sumik paqitchiñğilħagun atanniusriaksrajanik pigiilıługu.” ⁵ Jesus aniñiqsuq niaquutilik kakitlağnanik suli umialiktamik atnuğaalik. Pilate nipliutiniğai iñuich, “Uvva, qiñiqsiun iñuk!” ⁶ Qaukłinich agaayuliqsit suli qaunaksrit qiñiqamitruñ iğiallaksagñiqsut, “Kikiaktuutisriun sannigutamun, kikiaktuutisriun sannigutamun!” Pilate-ñum nipliutigai, “İlipsi tigulugu kikiaktuutisriun sannigutamun. Paqitchiñğitchuña agvisiksrajanik atanniusriaqałiksrajan taatna.” ⁷ Jew-ñuruat kiuniğaat, “Maligutaksraqaqtugut uqałiqaqtuamik ilaa tuquruksraupługu takku nipiqaqtuq iğniğinipluni Agaayyutmun.” ⁸ Pilate-ñum tusraa'amigich taatna nipliaruat, ilaa navi-asrulillaapiaqhuni itqutipkağniğaa Jesus. ⁹ Aasrii

ilaa isitqikhuni tatqamuna uqaqsittaagvinmun
 nipliutinigaa Jesus, “Nakiñ aggiqsuami?” Aglaan
 Jesus kiunginñigaa. ¹⁰ Pilate-ñum nipliutilgiññigaa,
 “Ilvich uqautisrungitpiña? Itqagiun uvaña
 aňalatchirrutiqaliga patchisaiłhiñauplutiñ sulit
 kikiaktuutipkałhiñauplutiñ sannigutamun.”
¹¹ Jesus-ñum kiugaa, “Pigigiñ aňalatchiłiq uvapkun
 kisianik qaisaułhagun ilipnun Agaayyutikun.
 Taatnaqhuni taimña inuk qaitchiruaq uvamnik
 ilipnun killuqsautiqaqtuq kamanatluktuamik
 ilipniñ.” ¹² Pilate-ñum tusraa'amion taamna ilaan
 annautisrulillaapiatlukkaluagñigaa patchisaiłgu.
 Aglaan Jew-ñuruat igialaplutiñ kiumanigaat, “An-
 naktitchupku una inuk, Caesar-m Rome-miittuam
 ilauraagiyumiñaitchaatin. Kiñapayaaq inmiñik
 ataniguqtaqtuaq Caesar-m akilligigaa umialguruam
 Rome-mi.” ¹³ Pilate tusraa'amigich tamatkua
 nipliatit, ilaan annisinigaa Jesus aasrii aquvitluni
 atangum inaanun, taggisilinmun “Iyaganmik
 Natilik,” aasrii Hebrew-tigun taiyuutiqaqhuni
 “Gabbatha.” ¹⁴ Uvluqpaguqtuami uvluani
 paqnałhum nigiqpagvikaamun taggisiquqtuam
 Apqusraaqtitaugimik, Pilate nipliutiniğai Jew-
 ñuruat, “Kiikaami, uvva umialiksi!” ¹⁵ Tamatkua
 inuich igialaplutiñ kiunigaat, “Tuqulli! Tuqulli!
 Kikiaktuutili sannigutamun.” Pilate-ñum apiqs-
 ruğnigai, “Uvañnun kikiaktuutipkaqtitquvisiun
 umialigikkaqsi sannigutamun?” Qaukłinich
 agaayuliqsit kiunigaat, “Uvagut qaukłigmik
 umialiqagtugut Rome-mi. Avataagun atlamik
 umialiqanğitchugut.” ¹⁶ Tarra Pilate-ñum qaiññigaa
 Jesus ilinjitñun anuyyiuqtinun kikiaktuutitquplugu
 sannigutamun.

Jesus Kikiaktuutigaat Sanniġutamun

¹⁷ Tamatkua iñuich anjalatkaqsiñigaat Jesus. Aniñiqsuq akiyaqhuni kikiaktuutriviġsraġmiñik, tikiutiġlugu nunamun taiyuutiqaqtuamun “Niaqum Saunġanik,” Hebrew-tigunaasrii taiyuutiqaqhuni “Golgotha-mik.” ¹⁸ Taapkua anjuyyiuqtit kikiaktuutinigaat Jesus sannigutamun, piqasriqġugu malġunġnik atlanġnik iññunġnik kikiaktuutiġlugik sannigutanġnun avataanun, Jesus qitiqġiutiġlugu. ¹⁹ Pilate-ġum aglanġnigaa ilisimmatiksraq aglak aasrii taapkua anjuyyiuqtit ilipġugu sannigutam qulaanun, itna aglalik, “Jesus Nazareth-miu, umialgat Jew-ġuruat.” ²⁰ Iñugiaktuat Jew-ġuruat agliqinigaat, taamna Jesus kikiaktuutikkauvia unasriñġitluni nunaqqimiñ. Ilisimmatiksraq aglak aglak-simapluni piñasruinutlugu uqautchisigun Hebrew-tigullu Latin-tigullu suli Greek-tigun. ²¹ Jew-ġuplutinġ qaukġinisa agaayuliqsit itnaġnigaat Pilate, “Aglaknagu ‘Umialgatnik Jew-ġuruat,’ aglaan ‘Taamna iñuk uqagñilugu, uvaġa umialigigaatġa Jew-ġuruat.’” ²² Pilate-ġum kiuniġai, “Qanuq ilipġugu uvaġa aglakkaġa taatna aglaksimagisirug.”

²³ Anjuyyiuqtit kikiaktuutianikmatruġ Jesus sannigutamun, tiguniġaich atnuġaanġi autaagaqsiġlugich sisamainutlugich, atausri-uttaġutinġ piqatlasriplutinġ, aasriiñ atnuġaanġa kiluiġaaq ukiġhaaq aulaiġaq qaliġurriaġumanisqsuq. ²⁴ Anjuyyiuqtit uqaaqsiñiqsut avatmun, “Aliktusruġaqnagu una, nalautchaġautigilakput ilitchuġisagġlugu kimun piginiaqtilaanġa.” Taat-

naqamitruᅇ immigñiᅇaat uqaliq uqautigimaruuaq itna,

“Ilinisa autaagaich atnuᅇaatka inᅇmikhun,
suli nalautchaaᅇautigiplugu atnuᅇaaga.” *Psalm*
22:18

Anuyyiuqtit piñiᅇaat taamna.

²⁵ Taatnaqtitlugich qichaᅇniqsut killinani kikiaktuutrivium Jesus aakanalu, suli aakanan aniqataa, Mary-lu ilaqataa Clopas, suli Mary Magdalene. ²⁶ Jesus-ᅇum qiniqamiuᅇ aakani suli maliguaqti piᅇpagikkani qichaqatauruak, nipliutiniᅇaa aakani, “Aakaan, tarra igñiᅇiñ!” ²⁷ Suli nipliutiplugu taamna maliguaqti, “Tarra ilvich aakan!” Tarakᅇaniñaglaan taavruma maliguaqtim inᅇmanᅇiᅇaa kiñuniᅇmiñun.

Jesus-ᅇum Tuquᅇha

²⁸ Jesus-ᅇum ilisimaniᅇaa, sum iluᅇani immikkauha, suli agliqsimaruuaq uqaliq immianiktitchaqᅇugu nipliᅇñiqsuq, “Imiᅇuktuna.”

²⁹ Piᅇaluguuq tamaani inniqsuq imalik siiᅇñaᅇluktumik misruᅇqumik. Tarra iliniᅇaat misruᅇtaᅇtaᅇ misruᅇqumun, aasiiñ akiᅇqumik israuttusriᅇᅇugu takpichuna israᅇᅇutiᅇlugu qaᅇᅇuuknun. ³⁰ Jesus akuᅇtuᅇamiuᅇ misruᅇᅇuq nipliᅇñiqsuq, “Tarra naattuᅇ.” Aasriiñ sikitlugu niaquni aniᅇniᅇiᅇñiqsuq.

Jesus Kapigaat Sanniᅇaagun

³¹ Tarra Jew-ᅇuruat inᅇiᅇniᅇaat Pilate, niugaaᅇtaᅇᅇugich tuᅇunaᅇiaᅇuᅇlughich taapkua aᅇutit tuᅇᅇutauruat aasrii atqaᅇtillughich sannigutanᅇitñiñ. Taatnaᅇuᅇniqsut takku tikiumapluni tallimmiuᅇiᅇ akunniᅇsaami

ilinisa nivinatqungitlugich timit sannigutanitni minguiqsiagvium uvluani, takku tikiumani-aqhuni nuimaniqsraq minguiqsiakiq atlaniñ minguiqsiaginiñ. ³² Anuyyiuqtit taruñaqaminj niugaaqtagñigaich taapkuak avataani Jesus-ñum tuqqutauqatauruak Jesus-kun. ³³ Aglaan tikitmatruñ Jesus ilitchuğiniğaat tuquaniksimalha. Taatnaqlugu ilinisa niugaaqtanginiñğaat. ³⁴ Aglaan ilanata anuyyiuqtit kapiniğaa panamiñik Jesus-ñum sannigaagun aasrii tarvauvaa auglu imiğlu maqiplutik. ³⁵ Inuk taamna qiniqtuaq taavrumiña ilisimarrigiğaa ilipsipsuuq ukpiqsritquplusri. Ilaan uqauttutaa ilumutuuruq, suli ilisimagaa uqauttutmi ilumutuulha. ³⁶ Taatnaiiplugu iniqtauniqsuq aglausimaruq uqaliğmi immiqługu, “Nalliatunniñ saunigikkañiñ piiyaqtakkauyumiñaitchut.” ³⁷ Suli atla uqaliq itnaqsimaruq, “Ilinisa sukuigługu qiniğisigaat ilaa kapukkaqtin.”

Jesus-ñum Iluvikkautha

³⁸ Taavruma aquagun Joseph-guuq Arimathea-ğmiu maliguaqtaupmiñiqsuq Jesus-mi nalunautchipluni takku iqsimmagmi Jew-ñuruanik pipłuni. Apiqsruqman Pilate-ñum pitquniğaa timi, Joseph-ñumaasrii aullautiplugu. ³⁹ Nicodemus, taimñaptuuq qiniğiaqtuaq Jesus-mik unnuami, tuvaaqatauniqsuq Joseph-mi saagaqhuni tallimakipiatun uqumaisilaalinmik tipragiksautinik atlagiñik atiqaqtuaniq myrrh-miğlu aloe-miğlu. ⁴⁰ Taapkuak inñuk piñigaak Jesus-ñum timaa nimiqsruqlugu ukiñhaamik

piungiyaikkusriqsuqsimmaan, taatnatun Jew-
 ɲuruat timimik savaaqagagilhat atriplugu.
 41 Taavrumaniguuq nautchiivini Jesus-ɲum
 tuqqutauviani inniqsuq nutaaq iluviksraq
 atuqsimaillaq. 42 Uvvaasriin pisigiplugu Jew-
 ɲuruat paqnaviat, suli taavruma iluviksram
 qanilhagun, inillanigaat Jesus taruɲa.

20

Iluviq Inuitchuaq

1 Uvlaatchaurami aullag̃niisautaani
 akunniqsaam tanugagugaaqtitlugu, Mary
 Magdalene iluvig̃munɲiqsuq aasrii qiniqlugu
 iyagak. Piiqsimaniqsuq paananiin iluṽgum.
 2 Aqpaqsruqhuni utlautiniqsuq Simon Peter-
 mun suli atlamun malig̃uaqtimun, Jesus-ɲum
 piqpagikkaɲanun, aasrii uqautiplugik, “Iñuich
 aullautinigaat Ataniq iluvig̃miin. Il̃tchug̃ing̃itchikput
 napmun inillaktilaɲa.” 3 Peter-lu atlalu
 taamna malig̃uaqti utlautiniqsuk iluvig̃mun.
 4 Iluqatik aqpaqsruqhutik, aglaan ilaqataan
 malig̃uaqtim uniniig̃aa Peter tikilg̃aaqhuniasrii
 iluvig̃mun. 5 Augrukami qiniig̃niig̃aa ukil̃haag̃iksaaq
 nimiqsruutaa aglaan ising̃iniig̃suq. 6 Kiɲuagun
 tikit̃ami Simon Peter uiyuiɲaahuni isiqniqsuq
 tatqamuɲa qiniqlugich aasriin ukil̃haat nallaviani,
 7 suli ukil̃haaq nimg̃utauruaq Jesus niaquanun
 inillaksimang̃iniig̃suq taapkunuɲa ukil̃haanun
 aglaan imullaksimaniqsuq ilaagun. 8 Taim̃nali
 atla malig̃uaqti tikilg̃aaɲaluaqtuaq iluvig̃mun
 isiqmiig̃suq, qiniqlugu aasrii ukpiqsripluni.
 9 Iliñik kanjicsianilguĩniig̃aaksuli aglausimaruuaq

uqalıq itnaqsimaruaq ilaa anıtqikkisiñiplugu tuqułıgmiñ. ¹⁰ Tarakña taapkuak malıguaqtik utıgñıqsuk anılaaqhutik.

Jesus-ñum Sagviłha Mary Magdalene-mun

¹¹ Mary-li silataani itluni iluvğum qianıqsuq. Qiallagmi auğruağniqsuq qıñıgukhuni iluvıgmun.

¹² Aasrii qıñıqtuq malğunınik israğullanınik atnuğaallañnik qatıqtaanıq aquppiruak Jesus-ñum timaan irviani, ilaqataa nıaquan tuñaani aasriiñ ilaqataa isıgaiñ tuñaatni. ¹³ Taapkuak nipliutinıgaa,

“Marii, suvaata qıavich?” Kiuniğik, “Iñuich aullautinıgaa Atanıga, aasriiñ nalugıga ilıñitñun napmun inillaktılaaña.”

¹⁴ Taatnaqqaahuni kinıaqhuniasrii qıñıgıñıgaa Jesus qıchaqtuaqtuaq, aglaan ilıtchuğingıñıñıgaa Jesus-ñutilaaña. ¹⁵ Jesus-ñum apiqsruğniğaa

Mary, “Suvaata qıavich? Kiña pakikpiun?” Ağnam nautchialıqinasugıplugu nipliutinıgaa, “Iñuuk, aullautıgupku uvakña, uqautillaña napmun inillaktılaaña; uvañali aiyumıgıga.”

¹⁶ Tarra Jesus tuqıugaa atqanıq, “Marii!” Ağnaq kinıaqhuni uqagñıqsuq ilaanun, “Rabboni!” (itnautauruaq Hebrew-t uqausrıñısigun, İlisautrii!)

¹⁷ Jesus-ñum nipliutıtqıñıñıgaa, “Aksıññıaqnaña takku aullangıtchuñasuli pakmuña Aapamun. Aglaan aullagutin anıaqatıumnun kilıgıakkıch pakmuñağniğniłuna ilaanun Aapamnun Aapagıkkapsıtıñunlu, uvaña Agaayyutımnun sulı ilıpsi Agaayyutıpsıtıñun.” ¹⁸ Mary Magdalene uqautıyağniğai malıguaqtıt qıñıgıñıplugu Atanıq sulı tamatkunıña uqautıñıpluni.

Jesus-ñum Sagviłha Malıguaqtimiñun

19 Tamarrumani uvlumi unnukman aullaḡniisautaani akunniqsaam, maliguaqtit katimmiñiqsut atautchimi kiluusautipluṭin nuyuaqhutin Jew-ḡuruaniñ. Taimmaiñaq Jesus-ḡum tikitlugich akunanḡiḡñigai nipliutiplugich, “Qiñuiññaq ilipsitñun!” 20 Taatnaqqaaghuni qiñiqtinnigai ikiñigmiñik arganmiñi suli saniqqamiñi. Tarra maliguaqtit quviatchanñiqsut qiñiqamitruḡ Ataniq. 21 Jesus-ḡum nipliutiqinñigai, “Qiñuiññaq illi ilipsitñun! Atriḡugu Aapam tuyuqalḡa uvamnik, taatnatuntuuq tuyuḡigipsi.” 22 Taatnaqamigich aniqsaagviginiḡai taapkua maliguaqtini nipliutiplugich, “Akuqtuqsuḡ Ipqitchuaq Irrusriq. 23 Ilipsi natqiusrimaagupsigik iñuich killuqsautinich natqikkaurut, aglaan natqiusrimaangitchupsigik killuqsautinich natqikkaungitchut.”

Jesus Sagviḡḡa Thomas-mun

24 Ilaḡarguuq maliguaqtit, Thomas-mik taiyuutilik Malḡimik, tarani ingiññiqsuq Jesus tikitman. 25 Atlat maliguaqtit uqautiniḡaat, “Qiñigikput Ataniq!” Thomas nipliutiniḡai, “Qiñingisuaḡupkich ikiñinḡi kikiagich argaiñi suli ililugich argatka ikiñinanun sanigaañi ukpiqsriyumiñaitchuḡa.”

26 Akunniqsaananiḡhutin kiñuvatigun maliguaqtit katimalḡiññiqsut, Thomas piqataupluni taavrumani. Talut umiktuutiqaḡniqsut, aglaan Jesus akunanḡianilḡiññigai nipliqhuni, “Qiñuiññaq ilipsitñun!” 27 Ilaan nipliutiniḡaa Thomas, “Israutilugich argaktin uvuḡa, qiñikkich argatka, israagutilugich argaktin

saniqqamnun. Arguaqtungigutin ukpiqsriiñ!”
²⁸ Thomas kiunigaa, “Ilvich atanigigikpiñ suli Agaayyutigigikpiñ!”
²⁹ Jesus-ñum nipliutigaa, “Ukpiliqpich qiñianikapña kisanik? Qanutun quvianaqtigivat tamatkua ukpiqsriruat qiñigaluaqnaña.”

Qanuq Pitquriñhat Ukua Makpiğaat

³⁰ Jesus-guuq iñiqtaqağniqsuq iñugiaktuanik atlanik quviquaqtuanik savaanik maliguaqtimi sivugaatni, aglaksimalutin ingitchuanik ukunani makpiğaani. ³¹ Aglaan tamatkua aglausimarut ukpiqsritquplusri Jesus Christ-ñutilaanik Igñiña Agaayyutim, suli iñuutlasritquplusri ukpiqsrihipsigun ilaanik.

21

Jesus-ñum Sagviñha Tallimat Malğurñun Maliguaqtimiñun

¹ Kiñuagun tamarruma Jesus sagviaqtup-sağniqsuq inmiñik maliguaqtimiñun siñaani narvam taiyuutiqaqtuam Tiberias-mik, uvva itnailiplugu, ² Simon Peter-lu, Thomas-lu taiyuutilik Malğimik, Nathanael-lu Cana-ğmiu Galilee-mi, igñaglu Zebedee-m suli malğuk atlak maliguaqtik, iluqatin atautchimiinniqsut. ³ Simon Peter nipliğniqsuq ilamiñun “Qalliagñiaqtuña.” Taatnaqman taapkua atlat nipliutipmiñiğaat, “Malikkisigiptigiñ.” Iluqatin ikiniqsut umiamun, aglaan unnuaqtutilaanani sumikunniñ qalunginiñniqsut. ⁴ Siqiñgum mayuuraalhani Jesus qichagñiqsuq imğum siñaani aglaan maliguaqtaiñ ilitchuğinginiñiğaat Jesus-ñutilaanña. ⁵ Ilaan

nipliutiniġai, “Ililgaat, qaluutiqaqpsi?” Ilinisa kiuniġaat, “Naami.” ⁶ Ilaan nipliutilġiññiġai, “Sinjitchiunġ kuvraqsi taliqpian tunjaanun umiapsi, ilipsiġi qalukkumuusri.” Maliġuaqtit sinjinniġaat kuvraqtiġ aasriiñ payyaksagniġaat nuqitchaqamitruġ umiam iluanun takku qaluuvagitluni. ⁷ Maliġuaqtim Jesus-ġum piqpagikkanġan nipliutiniġaa Peter, “Piñña Ataniġiniġikput.” Simon Peter-m tusraa'amiun takpiñña Atanġulha, ilaan atitqiksiqamiun atnuġaani mattaummitchani misiññiqsuq taġiumun. ⁸ Taapkua ilai maliġuaqtit kilvaġniqsut umiakun nuqirrutigalugu kuvraq imalik qaluġnik ilinich unasriuraqhutiġ siñaaniñ, tallimakipiatun apluqpaqtaaqhuni urraksrayuġnaliktun. ⁹ Ilinich tulakamiġ, qiñiqtut iknipiamik qaluġnik uutaliġmik sulii qiñiqhutiġ qaqqunik. ¹⁰ Jesus-ġum nipliutiniġai, “Uvuġautrisitchi ilanjitnik qaluich qaluktapsi akkuvak.” ¹¹ Simon Peter-m ikitqikhuni umiamun kaliġniġaa kuvraq siñaanun imalik qalukpaġnik, tallimakipiaq malġukipiaq qulit piñasrunik iñugiaktiilaaliġnik; naagatarra iñugiakkaluaqhutiġ kuvraġat alinġiññiqsuq. ¹² Jesus-ġum nipliutigai, “Uvuġaġusri niġisitchi.” Nalliataunniñ maliġuaqtit apiqsruġmangiññiġaa, “Kisuuviġh?” Ilinisa ilitchuġiniġaat Atanġutilaanġanik. ¹³ Jesus-ġum qallilaqhuġni tigu'amiun qaqqiaq autaagniġaa ilinjitñun. Taatnatunsulii piñiġaa qaluk. ¹⁴ Taavrumani piñatchiġniġai Jesus-ġum qiñiqtitali inmiñik maliġuaqtinun anjitiqqaqhuġni tuquġiġmiñ.

Jesus-lu Peter-lu

15 Ilinich niġianikmata Jesus-ḡum nipliutigaa Simon Peter, “Simon! Iġniḡa John! Piġpagitlukpiña ukunakḡa?” Peter-m kiugaa, “Aa, Ataniiq! Iḡsimagiñ uvaḡnun piġpagiḡhiñ.” Jesus-ḡum nipliutigaa, “Niġipkakkich ipnaiyaatka.”

16 Tugliḡiḡuḡu Jesus nipliutilġiñniġaa, “Simon! Iġniḡa John! Piġpagiviña?” Peter-m kiugaa, “Aa, Ataniiq! Iḡsimagiñ uvaḡnun piġpagiḡhiñ.” Jesus-ḡum nipliutilġitchaa, “Qaunagikkich ipnaitka.”

17 Piñatchiḡuḡik Jesus-ḡum nipliutilġitchaa “Simon, Iġniḡa John, piġpagiviña?” Peter aliatchaḡniqsuq Jesus-ḡum apiqsruḡmani piñasruni atiruamik, “Piġpagiviña?” Aasrii Peter-m kiuniġaa, “Ataniiq! Iḡsimagiñ suapayaaq. Iḡsimagiñ uvaḡnun piġpagiḡhiñ.” Jesus-ḡum kiugaa, “Niġipkakkich ipnaitka. 18 Iḡmutuuruamik nipliutigikpiñ, nutau'avich tapsiagiksiplutin iġliġaqtutin napmupayaagukavich. Aglaan utuqqaḡuḡuvich atlam iñuum qiliġniagaatin israaqtillutin aullautilutin aullaḡvigisrunġisaqnun.”

19 Taatnaqamiuḡ Jesus-ḡum uqautiginiġaa qanutchikun tuquḡikun Peter-mun kamanaqtin-niaqtilaḡa Agaayyun. Taatnaqqaḡuḡu nipliutiniġaa, “Maliguaḡḡa!”

Jesus-lu Atlalu Maliguaqtilu

20 Peter-m kiḡiaqhuni qiñiġniġaa maliguaqti Jesus-ḡum piġpagikkaḡa maliktuaq. Taimñauḡniqsuq ikusiksimaatuaq qanitluni Jesus-mi nullautchiqamiḡ suli apiqsruḡtuaq, “Ataniiq, kia aatchuutigitniḡniaqpatin?” 21 Peter-m qiñiqamiuḡ taamna apiqsruḡniġaa Jesus, “Ataniiq! Qanuḡniaqpaluḡa?” 22 Jesus-ḡum kiugaa, “Uvaḡa

iñuupkağukkupku aggitqinjñiaħammunaglaan, suuva taamna ilipnun? Malinjaja!”²³ Taamna uqauttutaa siaminniqsuq akunğatnun aniqatigiñun taamna maliguaqti tuquyumiñaiññiplugu. Jesus taatnangiññiqsuq tuquyumiñaiññilugu, aglaan itnaħhiñaqhuni, “Iñuupkağukkupku aggitqinjñiaħammunaglaan, suuva taamna ilipnun?”

²⁴ Taamna maliguaqti taamnauruq quliaqtuaqtuaq tamatkuniņa, sulipsuuq aglaktuq tamatkuniņa, aasrii nalunğitchikput quliaqtuağikkanjan ilumutuulħa.

Uqaliqsaagun

²⁵ Iñugiakkaluaqtuq atla qanusriq Jesus iñiqtağikkaņa. Iluqatin aglaksimalutin atausriukattaaglugich pimakpata, iluqaniqanu nunam tigungmianilgunayaitpalukkai aglaich aglakkaukpata.

Ippitchuat Makpigaaat - Agaayyutim Uqalhi
Inupiatun

The New Testament in Northwest Alaska Eskimo

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Inupiatun, Northwest Alaska (Northwest Alaska Eskimo)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

46cece15-9127-50b3-bf07-88a1082e7ab6